PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale 1 gruppo - Cena 35 lir

Leto XVII. - Št. 38 (4812)

TRST, torek 14. februarja 1961

Nadaljevanje protislovenske ofenzive šovinizma

Pred sodišče je treba postaviti organizatorje demonstracij in napadov

To so pravi krivci, ne pa štirje openski mladinci, za katere vsi vedo, da provokatorskih gesel niso mogli napisati - Bartoli zahteva revizijo mirovne pogodbe in londonskega memoranduma

Včeraj ni bilo znakov delovanja organizatorjev rasističnih demonstracij. Pač pa so v nedeljo pokazali, da so še živi: s kokardami v gumbnicah so se — nekaj sto srednješolcev — sprehajali po Korzu, češ — v pripravljenosti smo... Pripor štirih openskih mladincev je poslušalce spremenila v zapor. Oglasili so se odvetniki iz Gorice in sporočili, da tudi oni odobravajo početje svojih kolegov iz Trsta. Tudi deželni odbor «AN Julijska krajina in Dalmacija» je sporočil, da se strinja s tržaškim. Končno se je oglasil še bivši župan in tržaški demokristjanski prvak Bartoli s predlogom, naj se mirovna pogodba in londonski memorandum «mirno revidirata».

Kaj pa sta ta čas storila vlada oziroma njen komisar? Prepovedala sta javne manifestacije, kar pa velja, kot smo videli v soboto, samo za demokrate, kajti fašisti so na Trgu Goldoni pokazali in nato na Korzu ponovili, da lahko počnejo, kar hočejo. Ali je kaznovala kakega demonstranta? Ali bo kdo izmed njih postavljen pred sodišče zato, ker je izvršil napad na slovensko knjigarno in zato, ker je na njej povzročil toliko in toliko škode? Ali pa za napade na slovensko banko, na kulturni dom, za poskus napada na slovensko gimnazijo? Ali morda za gesla «*Smrt ščavom*» in «*Ven s ščavi*» in «*Smrt Titu*» in podobno? Saj vendar ni nikogar, ki bi lahko trdil, da ni zakona v Italiji, ki bi določal kazen tudi za tako početje! In če ga ne bi bilo, je tu člen 3 posebne ga statuta, ki predvideva kaznovanje vseh podpihovalcev rasnega sovraštva! Ali pa morda oblasti ne vedo, kdo so tisti odgovorni organizatorji takih rasističnih demonstracij, s katerimi se ni zahtevalo nič manj kot fizično izgnanje Slovencev s tega ozemlja? Mar se niso javno konstituirali in pred sprejemom pri komisarju tudi pokazali svoje osebne strankarske izkaznice?

Do sedaj javnost še ni bila obveščena, da bi bili ti, ki so pravi krivci za rasistične demonstracije, aretirani in prijavljeni sodišču. Do sedaj se ve samo, da je policija prijavila sodišču štiri openske mladince, a tržaški «slovenski» radio je namignil, da bo morda prišli celo pred porotno sodišče zaradi gesla «*Smrt Italijs*», ki so ga openski mladinci našli napisanega na Opčinah. Seveda nam ni potrebno še posebej poudarjati, da se s takimi provokatorskimi parolami ne strinjamo. Ta obsodba sledi dovolj jasno iz vsega našega pisanja, iz vseh resolucij, izjav, protestov, pisem in brzojavk, ki so jih slovenske politične organizacije objavile v našem listu, to sledi iz naših vsakodnevnih komentarjev. To sledi iz resolucij in izjav tudi ostalih demokratičnih strank in gibanj, v katerih se Slovenci in Italijani že desetletja skupno borijo za izvajanje ustave in posebnega statuta. Toda tudi za te provokatorske parole je krivda na organizatorjih rasističnih demonstracij, na njihovih rasističnih geslih o iztrebljenju vseh Slovencev brez razlike in kraja. Mi se njihovih metod ne poslužujemo, kar dokazuje tudi v nedeljo objavljeno pismo — tudi v italijanščini — slovenskega srednješolca italijanskemu, in sicer prav tistemu nahujskanemu mladincu, ki je sam izjavil, da je pri napadu na slovensko knjigarno sam sodeloval.

Tisti pa, ki so njega in druge nahujskali, zahtevavajo ravno narobe! Bartoli je sedaj še povsem jasno povedal, da je temu tako: nič več spoštovanja ne pogodbe ne statuta in s tem tudi italijanske ustave ne. No, mnenja smo, da z začenjanjem svoje revizionistične gonje dela kaj slabo uslugo tako svoji stranki kakor svoji vladi. Tudi ta revizionistična in revanšistična palica ima, kot vsaka, dva konca. Pravzaprav jih ima Bartolijev revizionizem tri; dva na vzhodni meji države, tretjega pa na Brennerju. In prav ta tretji ne bi bil ravno najugodnejši. Vse kaže, da Fanfani in Segni ne bosta preveč hvaležna zaletavemu šovinistu, ki jima hoče v Trstu odpreti drugo fronto in hkrati sedanji stadij južnotirolske fronte spremeniti iz celovških pogajanj o avtonomiji v obrambo pred ofenzivo za revizijo pogodbe De Gasperi - Gruber z zahtevo po priključitvi — na podlagi načela samoodločanja — bocenske pokrajine k Avstriji.

Mislimo, da je edini izhod iz sedanjega napetega položaja pri nas v antibartolijevski smeri, v izvajanju prevzetih obveznosti in ustave, kot je zapisano v skupnem sporočilu po razgovorih Segni - Popovič; v povračilu škode, ki so jo rasistični demonstranti povzročili, v izpustitvi na svobodo openskih mladincev in v postavitvi na zatožno klop pravih krivcev, ki so demonstracije vodili in vse, kar je hudega, povzročili.

Predvsem pa je potrebno prenehati najnovejšo ofenzivo šovinizma v obeh garniturah in na obeh tirih: z garnituro mladinske *giunte* po ulicah, in z garnituro starih z «Lego nazionale» in podobnih organizacij ter revizionističnim Bartolijem na čelu pri komisarju, pri vladi in drugod.

---

na seji komisije za proučevanje načrta za zidanje tako imenovanega «*Doma istrskega bratstva*», ki so ga sklenili sezidati v Trstu, da bi tako imeli posebno centralo za svojo revanšistično politiko. Bartoli je kar odkrito povedal, da gre pri vsej zadevi enostavno za «*mirno revizijo mirovne pogodbe in londonskega memoranduma*». Pri tem je poklical na pomoč celo pokojnega papeža Pija XI. in sedanjega pravosodnega ministra Guida Gonello. Bartoli je tudi povedal, zakaj zahteva revizijo: Nič manj kot zaradi dobrih odnosov z Jugoslavijo! Saj se ob ta govor ne bi niti obregnili, če ne bi bil Bartoli še vedno vodilni član tržaške Krščanske demokracije in — kot pravijo — tudi kandidat za senatorja. Zato je za njegove izjave odgovorno ne le vse vodstvo KD v Trstu, temveč tudi osrednje vodstvo v Rimu.

Medtem pa so štirje slovenski mladinci z Opčin sedaj v koronejskih zaporih. Zaprli so jih v soboto zjutraj ob šesti uri in držali do nedelje na kvesturi, nato so jih predali državnemu pravdništvu in prijavili, da so pisali protidržavna in žaljivo gesla. Obrnili smo se na njih pravnega zastopnika odv. Tončića, ki nam je povedal, da državni pravdnik včeraj še ni proučil spisov, tako da bo šele danes verjetno znano, kaj bo ukrenil, oziroma če bo zaprte mladince obtožil zaradi žaljenja ali pa bo odredil njih izpustitev.

Mladince so prijeli policijski organi na Opčinah že dokaj zgodaj med petkom in soboto. Odpeljali so jih na policijsko postajo, kjer so jih obdolžili, da so pisali na javnih prostorih. To so vsi štirje mladinci tudi priznali in takoj poudarili, da niso pisali nič žaljivega, temveč da so samo zahtevali slovenske pravice. Policijski organi so vse mladince po krajšem zaslišavanju izpustili in jih samo opozorili, da se morajo ponovno javiti ob 9. uri zjutraj, ko bo prišel v službo višji policijski funkcionar.

Govorili smo s starši nekaterih mladincev, ki so potrdili gornji opis dogodkov in nam tudi izjavili, da so fantje povedali, ko so se vrnili ponoči domov, da so se zbrali okoli polnoči in da so nehali pisati nekaj pred eno uro, ko so se vračali domov.

Okoli šeste ure zjutraj pa se je policija «premislila» in vrgla vse štiri fante iz postelje. Pri starših enega izmed njih je policijski funkcionar imel v rokah listek z dolgim seznamom sramotilnih in izzivalnih gesel. Fanta je vpričo staršev z ostrim glasom vprašal, če je on to pisal. Fant je takoj odločno odgovoril, da je že povedal, kaj in kje so pisali, in prav tako odločno zanikal, da bi njih skupina pisala sramotilne napise.

Omenjeni fant je tudi izjavil, da so pisali po vsej vasi tako pred poslopjem posojilnice in da so končno napisali pred obeliskom na zidu «Slovenci hočemo naše pravice!»

Staršem so tudi fantje povedali, da so se dogovorili, da bodo pisali samo to, kar vsa slovenska javnost upravičeno zahteva, in da so se med seboj izrecno opozorili, da ne sme nihče napisati nič takega, kar bi lahko druge žalilo.

Končno lahko tudi omenimo, da so vsi štirje fantje na Opčinah dobro poznani kot pridni, mirni in delavni, in da vsi Openci izključujejo možnost takega prestopka prav zaradi moralnih kvalitet, ki jih vsi priznavajo prizadetim mladincem.

Ogledali smo si napise, za katere mladince obtožuje policija. Gre kar za šestnajst napisov, napravljenih na vseh kamnitih klopeh, od katerih so štirje povsem nečitljivi, ker so jih spraskali. Ostali pa se lahko kljub debelemu sloju rdeče barve, s katero so premazani, še vedno preberejo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nov ogromen uspeh sovjetskih znanstvenikov

S težkega satelita izstreljeni «Venusnik» z izredno natančnostjo leti proti Veneri

V bližino Venere bo medplanetarna postaja prišla v drugi polovici maja - Včeraj je bila medplanetarna postaja oddaljena 488.900 km od Zemlje in je letela s hitrostjo 4000 m na sekundo
Poročila o letenju bodo objavljali enkrat na teden - Medplanetarna postaja tehta 643 kilogramov

MOSKVA, 13. — Sinoči so v Moskvi sporočili, da so v okviru programa vesoljskih raziskovanj izstrelili 12. februarja umeten satelit s pomočjo večstopenjske spopolnjene rakete. Istega dne je s tega satelita odletela vodljiva kozmična raketa, na kateri je avtomatična medplanetarna postaja, ki potuje v smeri Venere. Medplanetarna postaja bo dospela na področje Venere v drugi polovici maja.

Danes okoli poldne je moskovski radio sporočil, da vsi aparati v medplanetarni postaji redno delujejo. Glavni podatki, ki so jih objavili včeraj, so naslednji: avtomatična medplanetarna postaja tehta 643 kilogramov in pol. Njen polet opazujejo iz posebnega centra. Na postaji je radijski oddajnik, ki oddaja na frekvenci 922,8 mgh. Oddajnik avtomatično vodijo z Zemlje.

Glavni smotri te postaje so: preveriti metode, ki naj omogočijo postaviti kozmično ladjo na medplanetarni tir; verificirati komando na zelo veliko razdaljo, dobiti podatke o sončnem sistemu in o fizičnih opazovanjih v vesolju. Medplanetarna postaja bo prišla v bližino Venere v drugi polovici maja letos.

V sovjetskem poročilu pravijo tudi, da so nekateri nesovjetski znanstveniki pripomnili, da bi izstrelitev bila še bolj primerna, če bi bila izvršena nekaj tednov prej. Planet Venera je najbližji Zemlji v sončnem sistemu in ga je torej laže doseči, ker je v nasprotju z Marsom bliže Soncu. Razen tega se zdi, da je Venera za opazovanje najbolj zanimiv planet, ker je v glavnem podoben naši Zemlji in je baje samo manj razvit kakor ta. Nekateri so mnenja, da bi Venero lahko opazovali bolj od blizu, če bi raketo izstrelili nekoliko prej. Znanstveniki izključujejo možnost, da se raketa vrne na Zemljo.

Nocoj je agencija Tass sporočila, da avtomatična medplanetarna postaja nadaljuje svoje letenje po predvidenem tiru in je bila danes ob 12. uri po moskovskem času oddaljena 488.900 kilometrov od Zemlje ter potuje s hitrostjo 4.050 metrov na sekundo. Naloga znanstvenih instrumentov je meriti kozmično žarčenje, magnetna polja v vesolju, medplanetarno materijo in sunke meteoritov. V postaji je nameščen termostatičen sistem, ki zagotavlja redno delovanje instrumentov.

Tass pojasnjuje zatem, da so po izstrelitvi postajo dvakrat «izprašali» z Zemlje in je oddajala številne informacije. V postaji znaša temperatura 20 stopinj C. Poročilo pripominja, da bodo postajo «spraševali» z Zemlje vsakih pet dni, in pravi na koncu, da bodo enkrat na teden objavljali poročila o letenju medplanetarne postaje.

Uradno poročilo pravi tudi, da je bil težki sputnik postavljen na tir okoli Zemlje z veliko natančnostjo. Kozmična raketa, ki je odletela s sputnika, je omogočila točno postavitev medplanetarne postaje na tir v smeri Venere. Ob izstrelitvi je znašala hitrost medplanetarne postaje več kakor druga kozmična hitrost (t. j. 11,2 km na sekundo). Pozneje se je pod učinkom privlačnosti Zemlje hitrost zmanjšala in je znašala danes 4.050 metrov na sekundo. Cez nekaj dni bo postaja prišla izven območja zemeljske privlačnosti in tedaj bo njena hitrost znašala 4.000 metrov na sekundo.

V notranjosti postaje je radijska naprava, ki meri položaj postaje v odnosu do Zemlje, oddaja na Zemljo podatke o merjenjih, ki jih izvršujejo znanstveni aparati. Dalje oddaja podatke o delovanju vseh aparatov. Kemijske baterije, ki dajejo tok radijskim oddajnikom, stalno dobivajo energijo od sončnih baterij, ki jih neprestano obseva Sonce, in dajejo tako čim več energije s pomočjo posebnega orientacijskega sistema. Na podlagi dobljenih podatkov delujejo vsi aparati na postaji v skladu z določenim programom. Nadaljuje se pregledovanje in proučevanje do sedaj dobljenih podatkov.

Satelit, s katerega so izstrelili raketo v smeri Venere, je zelo težak. Neki sovjetski znanstvenik je izjavil, da je prav teža tega satelita omogočila, da so dosegli veliko hitrost, kar bo omogočilo pogostejše izstreljevanje raket. Izjavil je tudi, da so satelit izstrelili v nasprotni smeri gibanja Zemlje.

Isti znanstvenik je tudi izjavil, da je mogoče, da bo medplanetarna postaja bodisi pristala na Veneri ali pa začela krožiti okoli nje. To se bo zvedelo na podlagi podatkov, ki jih bo oddajala. Pripomnil je, da ni bilo potrebno čakati, da bi Venera bila na najbližji točki Zemlje sredi aprila. «Ni nam bilo potrebno čakati na ugoden položaj, je pripomnil, naša tehnika se je izboljšala in lahko smo zelo hitro premagali te težave». Danes je neki sovjetski znanstvenik izjavil, da izstrelitev medplanetarne postaje ne pomeni, kakor trdijo nekateri v zahodnih državah, skrčenje vesoljskih načrtov, ki se tičejo raziskovanja Lune ali pa pošiljatev človeka v vesolje. Pripomnil je, da tudi tedaj, ko bodo ljudje leteli v kozmosu, ne bo vloga medplanetarnih postaj zmanjšana. Rekel je tudi, da je izstrelitev rakete v smeri Venere sestavni del druge stopnje sovjetskega vesoljskega programa, ki vsebuje tri točke: polet proti Luni, polet proti drugim planetom, pošiljatev človeka v vesolje. Pripomnil je, da Sovjetska zveza osredotočuje sedaj svoje napore v izstreljevanje težkih raket v smeri drugih planetov. Vsekakor pa so programi medsebojno povezani. Komentator moskovskega radia je izjavil, da je raketa opremljena s posebnimi aparati za opazovanje in registriranje kozmičnih pojavov in da bodo ti aparati normalno delovali vsaj tri mesece. Podpredsednik medicinske akademije v SZ prof. Timahov je izjavil, da bo izstrelitev medplanetarne postaje omogočila, da se odkrijejo tajnosti nastanka življenja. «Izstrelitev tega laboratorija, je dodal, je najizrednejši dogodek našega življenja. Gre za nov korak človeka v kozmos, ki daje nam zdravnikom veliko odgovornost. Naši napori bodo morali biti odslej usmerjeni v zagotovitev uspeha prihodnjih medplanetarnih astronavtov».

Ravnatelj observatorija v Pulhovem Mihajlov je izjavil, da je izstrelitev rakete proti Veneri uvod v podobno izstrelitev proti Marsu. Mihajlov je pripomnil, da bo sredi aprila Venera najbliže Zemlji, in sicer v taki bližini, v kakršni ni bila več let (približno 41 milijonov kilometrov). Dodal je: «Mogoče je, da bomo v tem času zvedeli

(Nadaljevanje na 2. strani)

Edini izhod

Na žalost moramo tudi danes ugotoviti, da se prejšnji četrtek z ustanovitvijo tako imenovanega «*Odbora za nacionalno budnost*» protislovenska ofenziva nadaljuje. «*Unione degli Istriani*» je objavila še eno resolucijo proti izvajanju posebnega statuta ob nepreprečljivem obsojanju fašističnih podvigov, kajti zdi se, da po dolgem čakanju tudi njej ta oblika ne ugaja več. Za sedaj... Mladinska «giunta» za budnost je priredila tiho demonstracijo s sprehajanjem v nedeljo okrog poldne po Korzu, češ — v pripravljenosti smo... Pripor štirih openskih mladincev je poslušalce spremenila v zapor. Oglasili so se odvetniki iz Gorice in sporočili, da tudi oni odobravajo početje svojih kolegov iz Trsta. Tudi deželni odbor «AN Julijska krajina in Dalmacija» je sporočil, da se strinja s tržaškim. Končno se je oglasil še bivši župan in tržaški demokristjanski prvak Bartoli s predlogom, naj se mirovna pogodba in londonski memorandum «mirno revidirata».

Kaj pa sta ta čas storila vlada oziroma njen komisar? Prepovedala sta javne manifestacije, kar pa velja, kot smo videli v soboto, samo za demokrate, kajti fašisti so na Trgu Goldoni pokazali in nato na Korzu ponovili, da lahko počnejo, kar hočejo. Ali je kaznovala kakega demonstranta? Ali bo kdo izmed njih postavljen pred sodišče zato, ker je izvršil napad na slovensko knjigarno in zato, ker je na njej povzročil toliko in toliko škode? Ali pa za napade na slovensko banko, na kulturni dom, za poskus napada na slovensko gimnazijo? Ali morda za gesla «*Smrt ščavom*» in «*Ven s ščavi*» in «*Smrt Titu*» in podobno? Saj vendar ni nikogar, ki bi lahko trdil, da ni zakona v Italiji, ki bi določal kazen tudi za tako početje! In če ga ne bi bilo, je tu člen 3 posebnega statuta, ki predvideva kaznovanje vseh podpihovalcev rasnega sovraštva! Ali pa morda oblasti ne vedo, kdo so tisti odgovorni organizatorji takih rasističnih demonstracij, s katerimi se ni zahtevalo nič manj kot fizično izgnanje Slovencev s tega ozemlja? Mar se niso javno konstituirali in pred sprejemom pri komisarju tudi pokazali svoje osebne strankarske izkaznice?

Do sedaj javnost še ni bila obveščena, da bi bili ti, ki so pravi krivci za rasistične demonstracije, aretirani in prijavljeni sodišču. Do sedaj se ve samo, da je policija prijavila sodišču štiri openske mladince, a tržaški «slovenski» radio je namignil, da bo morda prišli celo pred porotno sodišče zaradi gesla «*Smrt Italijs*», ki so ga openski mladinci našli napisanega na Opčinah. Seveda nam ni potrebno še posebej poudarjati, da se s takimi provokatorskimi parolami

---

Nov nezaslišan zločin hlapcev imperialistov

Čombe cinično priznava umor Lumumbe in trdi, da ga je ubilo prebivalstvo

Večina opazovalcev v OZN meni, da je bil Lumumba ubit takoj po premestitvi v Katango - Čombejeve tolpe požigajo vasi plemena Baluba

ELISABETHVILLE, 13. — Kakor je večina političnih opazovalcev napovedovala v zvezi s sporočilom o «begu» Lumumbe in drugih dveh ministrov, se je tudi zgodilo. Danes je Čombejev predstavnik uradno sporočil, da so Lumumba, Okito in Mpolo bili ubiti. Uradno poročilo trdi, da so tri «ubežnike» ubili sinoči prebivalci neke majhne vasi na področju Kolwezi, približno 335 kilometrov od Elisabethville.

Kolwezi je mesto, kjer so Čombejeve oblasti sporočile, da so našle avtomobil, s katerim je Lumumba «zbežal». Uradno poročilo pravi, da bo vas, kjer so našli mrtve ubežnike, dobila nagrado 40.000 francoskih frankov, ki jo je razpisala Čombejeva vlada (okoli 4 milijone lir).

Combejev notranji minister Munongo je na tiskovni konferenci izjavil, da so trupla treh ubežnikov takoj pokopali v nekem kraju in da ne bodo povedali, kje. Povedal je tudi, da ne bodo objavili imen vasi, kjer so bili ubiti, in tudi ne imena plemena, kateremu pripadajo prebivalci te vasi.

«Nočemo, je dodal Munongo, da bi pritiskali na nas, naj bi začeli sodni postopek proti tistim katanškim prebivalcem, ki so morda prenaglo ravnali, ki pa jih je treba razumeti, ker so mislili, da so ubežniki oboroženi, in katerim pošteno ne moremo očitati, da so rešili Katango, Kongo, Afriko in svet vprašanja, ki so ga nekateri pretirano povečali, in ki je ogrožalo, da zastrupi obstoj človeštva.»

Munongo je cinično nadaljeval: «Lagal bi, če bi rekel, da me je smrt Lumumbe užalostila. Znana so vam moja čustva glede tega. Gre za navadnega zločinca, ki je kriv za tisoče mrtvih v Katangi in za desettisoče mrtvih v pokrajini Kasaj. Zaradi tega sem gotov izida, ki bi ga imel proces proti Lumubi: obsojen bi bil na smrt.»

Munongo je nadaljeval: «To pa mi ne brani izjaviti, da bi rajši videl, da bi Lumumba in njegovi pristaši prišli pred sodišče. Okoliščine so nanesle, da se je vse zgodilo drugače. Lumumba in njegovi pristaši se morajo znašati nad samimi seboj. Ne bi smeli zbežati na področju, ki je tako zvesto vladi, in v trenutku, ko so njegovi prijatelji v OZN pretirali do skrajnosti nezadovoljstvo katanškega prebivalstva. Vem, da se bo reklo, da je šlo za mahinacijo in da smo jih mi premišljeno umorili. To je nesrečna obtožba. Tudi če bi Lumumba umrl od starosti, od bolezni ali zaradi katerega koli vzroka v Katangi, bi nas prav tako obtožili umora samo zaradi tega, ker bi umrl v Katangi. Obtožili nas bodo, da smo jih umorili. Odgovarjam: Dokažite. Da se dokaže naša dobra vera, nismo ovirali poslanstva časnikarjev.

Pričakujem, da bodo prijatelji komunista Lumumbe sprožili v Varnostnem svetu vprašanje smrti treh ubežnikov. Tudi če bi jih bili umorili, kar pa se formalno zanikuje, in nikakor ni dokazano, odrekam že v naprej OZN pravico, da zavzame stališče o tem vprašanju.

Hotel bi omeniti ZDA, primer Sacca in Vanzettija, Juliusa in Ethel Rosenberg in tudi primer Chessmana. Nočem primerjati Lumumbe in njegovih pristašev tem in tudi ne izreči se o njihovi krivdi ali njihovi nedolžnosti. Hočem samo reči, da so v teh znamenitih «aferah» javnost vsega sveta ter najvišje verske oblasti brez prestanka zahtevale pomilostitev obsojencev. Zaman. ZDA so šle mimo in poudarile, da spada to vprašanje v njihovo izključno pristojnost. In sedaj bi hoteli odrekati nam to pravico samo zato, ker smo črnci in smo mlad narod.»

Glavni štab OZN v Elisabethvillu je objavil danes popoldne naslednje sporočilo: «Z veliko osupljostjo smo zvedeli novico o smrti Lumumbe in njegovih dveh tovarišev. Novica je bila takoj sporočena glavnemu štabu OZN v New Yorku in sedežu operacij OZN za Kongo v Leopoldvillu. Bolj ko kdaj koli se nam zdi potrebno, da Združeni narodi dobijo popolno sodelovanje pri preiskavi o okoliščinah zapora, bega in smrti Lumumbe in njegovih dveh tovarišev. Zadnje dni smo vztrajali pri taki preiskavi, toda do sedaj nismo mogli imeti razgovora s tem v zvezi s katanškimi oblastmi in tudi nismo dobili pisanega odgovora na naša prejšnja sporočila. Etiopski general Yhiassou, načelnik glavnega štaba sil OZN v Kongu je prišel včeraj v Elisabethville, v ta namen.» Omenjeni general pa je izjavil tisku, da namerava nadaljevati poverjeno mu nalogo, tudi če bodo katanške oblasti trdile, da se OZN nima pravice vmešavati «v notranje zadeve Katange».

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tito odpotoval na obisk v nekatere države Afrike

Pred odhodom je poudaril važnost neposrednih stikov med državniki v sedanjem poslabšanem položaju «Borba» poudarja odgovornost OZN za umor Lumumbe

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 13. — Predsednik republike maršal Tito je odpotoval nocoj iz Beograda z vlakom v Split, od koder bo jutri odpotoval na uradni obisk v Gano, Togo, Liberijo, Gvinejo, Maroko, Tunizijo in neuradni obisk v Združeno arabsko republiko. Na železniški postaji v Beogradu so se od predsednika in njegove soproge poslovili najvišji državni, politični in vojaški zastopniki, javni in kulturni delavci, vsi člani diplomatskega zbora, kakor tudi domači in tuji časnikarji. V uradnem spremstvu predsednika Tita so predsednik skupščine Makedonije Lazar Koliševski, generalni tajnik predsednika republike Leo Mates in pomočnik državnega tajnika za zunanje zadeve Veljko Mičunović. Skupno s predsednikom Titom so odpotovali tudi generala Šumonja in Želelj, dr. Berović in dr. Papo.

Maršal Tito je v svoji izjavi pred odhodom poudaril važnost neposrednih stikov med odgovornimi državniki in državniki nevezanih držav in njihovo vlogo za ohranitev miru. Tito je poudaril, da je cilj potovanja med drugim tudi izmenjava misli med državniki Afrike o današnjem mednarodnem položaju, ki je vsak dan slabši in ki zahteva največje napore, da se prepreči najhujše. Tito je izrazil zadovoljstvo, da bo obiskal nove afriške države, se seznanil z njihovimi narodi, z običaji in njihovim razvojem, in da bo tem narodom lahko prinesel najboljše želje jugoslovanskih narodov za boljše in srečnejše življenje in razvoj.

Danes je bilo uradno sporočeno, da bo predsednik republike maršal Tito od 3. do 7. marca obiskal Togo, od 30. marca do 5. aprila pa Maroko.

Nocojšnja «Borba» objavlja obširna agencijska sporočila in poročila svojega dopisnika iz Leopoldvilla o umoru Lumumbe in njegovih sodelavcev. Zatem objavlja življenjepis Lumumbe in reakcijo v svetu v zvezi z najnovejšim zločinom kolonialističnih sil v Afriki. V uvodnem članku ugotavlja Borba, da so odgovorni za umor Lumumbe, Okita in Mpola nosijo v prvi vrsti Belgija in zahodne kolonialne sile. Veliko odgovornost ima tudi Organizacija združenih narodov, ki je pod okriljem in pod izgovorom nevmešavanja v notranje zadeve Konga prispevala k sedanjemu stanju v Kongu. «Nastopil je najbolj tragičen trenutek, zaključuje «Borba», kajti umor Lumumbe, Okita in Mpola bi lahko bil tudi poskus «umora» ugleda svetovne organizacije v Afriki in na svetu sploh.

B. B.

Pet milijonov Jugoslovanov živi v tujini

BEOGRAD, 13. — Po podatkih Izseljenske matice Srbije in združenja repatriirancev živi danes okrog 5 milijonov Jugoslovanov v drugih državah. Največ Jugoslovanov živi v ZDA. V zadnjih desetih letih se je okrog 20.000 izseljencev vrnilo v domovino. Vsem izseljencem, ki so se vrnili, je priznana vsa delovna doba v inozemstvu. Njim v korist so bila spremenjena tudi določila o invalidninski pokojnini. Mnogi izseljenci so dobili zemljo in hiše v najplodnejših krajih Vojvodine.

BRUSELJ, 13. — Belgijski senat je dokončno odobril «enotni zakon». S tem je dokončno odobren gospodarski program Eyskensove vlade, ki je decembra izzval veliko stavkovno gibanje.

Kennedy-Hruščev

WASHINGTON, 13. — Po poročilu, ki ga je ameriški poslanik v Moskvi Thompson imel pri zaprtih vratih pred senatno komisijo za zunanje zadeve, je predsednik te komisije senator Fulbright izjavil novinarjem, da je sestanek med Kennedyjem in Hruščevom neizbežen. Fulbright je vsekakor dejal, da smatra, da se ta sestanek ne sme vršiti «prehitro», ker je treba dati predsedniku Kennedyju čas, da organizira novo ameriško upravo in da oceni splošni položaj, predvsem kar zadeva sovjetsko-ameriške odnose. Fulbright je hkrati dodal, da Thompson ni dal posebnih nasvetov, kar zadeva datum morebitnega sestanka med Kennedyjem in Hruščevom; tudi ne ve, če bo Hruščev odpotoval v New York 7. marca na zasedanje generalne skupščine OZN. Pred komisijo je Thompson govoril tudi o razorožitvi, o prekinitvi jedrskih poizkusov, o sovjetsko-ktiajskih odnosih, o gospodarski ekspanziji v ZSSR in o vprašanjih sovjetskega kmetijstva, kakor tudi o poslednjem kongresu KP SZ in o «zelo značilnem» govoru Hruščeva v začetku preteklega meseca; govorilo se je tudi o Kongu po sporočilu o umoru Lumumbe.

Posvetovanja Abas - Masmudi

TUNIS, 13. — Popoldne so se začeli na domu Ferhata Abasa tunizijsko-alžirski razgovori, na katerih je Masmudi poročal o svojih razgovorih v Parizu. Zdi se, da bodo posvetovanja dolga.

V alžirskih krogih niso optimistični glede možnosti, da bi Burgibovo posredovanje imelo uspeh. Poudarjajo namreč, da de Gaulle ni do danes napravil nič, da bi lahko pripeljalo do neposrednih pogajanj.

Seja Varnostnega sveta v zvezi s Kongom

Umor Lumumbe je najhujši zločin kolonialistov nad kongoškim ljudstvom

Delegata SZ in ZAR sta obtožila Hammarskjoelda, da je soodgovoren za ta zločin Zorin je napovedal akcijo «v zvezi z nastalim položajem» - Kanza je poudaril, da bo imelo afriško ljudstvo prej ali slej zadnjo besedo

NEW YORK, 13. — Varnostni svet je nadaljeval danes sejo v zvezi s Kongom v napetem ozračju, ki je nastalo zaradi novice o umoru Lumumbe. Tajnik OZN Hammarskjoeld je predlagal, naj se uvede «nepristranska» mednarodna preiskava o smrti Lumumbe. Sporočil je, da je pozval generala Iyassuja, naj ostane v Elisabethvillu v pričakovanju novih navodil.

Ameriški predstavnik Stevenson je izjavil, da so novice iz Elisabethvilla «globoko prizadele» predsednika Kennedyja. Dodal je, da so te novice obsojanja vredne. «Smrt Lumumbe, je dodal, brez procesa, dokazuje, kako dolga je pot, ki jo moramo prehoditi, da dosežemo smoter, ki je vzpostavitev reda in zakonitosti v Kongu».

Stevenson je pozval «vse vlade», naj se vzdržijo sleherne nagrepa ukrepa, ki bi lahko poslabšal položaj in oviral napore OZN v Kongu.

Sovjetski delegat Zorin je izjavil, da je smrt Lumumbe in njegovih tovarišev eden najhujših zločinov, kar so jih napravili kolonialisti proti kongoškemu ljudstvu. Poudaril je, da gre za podel zločin. Zorin je ostro napadel hinavske spletke v Varnostnem svetu, zlasti pa stalna zavlačevanja, da se prepreči sleherna akcija. Obtožil je Hammarskjoelda in poveljstvo OZN v Kongu, ker sta dopustila, da so dogodki pripeljali do tega sramotnega rezultata. «Po dogodkih v Kongu in v Katangi, je dodal Zorin, ni mogoče imeti nobenega zaupanje več v glavnega tajnika».

Dalje je Zorin izjavil, da nosijo belgijski kolonialisti, njihovi zavezniki in njihovi agenti vso odgovornost za zločin in bodo morali plačati. Izjavil je tudi, da se klika Kasavubuja, Mobutuja, Kalondžija in Čombeja ne bo mogla izogniti odgovornosti za ta zločin pred ljudstvom.

Nato je Zorin izjavil, da umor Lumumbe jemlje sleherni pomen nadaljevanju diskusije v zvezi s Kongom o prejšnjih dogodkih. «Narodi, ki res ljubijo svobodo, zlasti pa narodi Afrike in Azije, morajo sedaj revidirati svoje stališče do vseh vprašanj, ki so postavljena pred Varnostni svet in OZN». Na koncu je sovjet. delegat izjavil, da diskusija o Kongu v Varnostnem svetu nima sedaj nobenega smisla več.

Britanski delegat Dean je izjavil, da je «globoko prizadet» zaradi novice o smrti Lumumbe. Obsodil je dejstvo, da morejo politična nesoglasja v kateri koli državi pripeljati do takega rezultata. Pripomnil je, da so zaradi tega še bolj potrebni «konstruktivni napori» OZN v Kongu.

Delegat ZAR Omar Lufti je poudaril, da je smrt Lumumbe zločin, ki bo imel zelo hude posledice za položaj v Kongu ter za mednarodni položaj sploh. Dodal je, da ta sramotni zločin ne bo služil interesom kolonialistov in da bodo imeli afriški nacionalisti zadnjo besedo.

Sporočil je sožalje ljudstva ZAR kongoškemu ljudstvu in izjavil, da bi diskusija o bistvu zadeve bila prezgodnja, ter je zahteval odložitev razprave na sredo. Predlog je bil sprejet. Proti je glasoval samo ameriški predstavnik.

Pozneje je Zorin izjavil časnikarjem: «Nastopali bomo v skladu z novim položajem: to kar bomo storili, se tiče nas».

Še preden je prišla novica o smrti Lumumbe, je Zorin poslal predsedniku Varnostnega sveta pismo, s katerim je protestiral proti nedejavnosti Varnostnega sveta in predstavnikov OZN v Kongu, kar se tiče usode Lumumbe in njegovih tovarišev.

Večina drugih delegatov v Varnostnem svetu pa ni hotela dati jasnih izjav časnikarjem, zlasti pa predstavniki kolonialnih držav Angleški predstavnik Dean, ki je tudi predsednik Varnostnega sveta, je izjavil, da se bo posvetoval z drugimi delegacijami, toda pričakuje navodil iz Londona. Stevenson je izjavil: «Namesto govorov se bomo posvetovali, zlasti z Zorinom».

V zvezi s Stevensonovimi izjavami je predstavnik državnega departmaja v Washingtonu izjavil, da je «ameriško stališče do smrti Lumumbe in njegovih tovarišev že povedal predstavnik Bele hiše v imenu Kennedyja».

Predstavnik zakonite kongoške vlade v OZN Kanza je izročil tisku naslednjo izjavo: «Od vsega začetka je bila kongoška kriza prava politična farsa, ki so jo organizirale velike finančne države s sokrivdo OZN in z majhno skupino brezvestnih, ambicioznih in maščevalnih Kongožanov. S časom je postala tragedija ne samo v Kongu, temveč v Afriki. Kongoška tragedija se je še poslabšala s fizično eliminacijo tistih, ki predstavljajo v očeh vseh narodov, ki jih zatira kolonialni jarem, čist in neoporečen simbol narodne borbe». Na koncu je Kanza izjavil, da bo imel afriški nacionalizem prej ali slej zadnjo besedo.

General Gavin veleposlanik ZDA v Parizu

WASHINGTON, 13. — General James Gavin je bil danes imenovan za ameriškega veleposlanika v Parizu. Gavin se je rodil 22. marca 1907 v Mount Carmelu v Pennsylvaniji. Ob izkrcanju v Normandiji je poveljeval 82. diviziji ameriških padalcev, s katero se je udeležil raznih kampanj v Franciji, Italiji in Belgiji. L. 1958 je podal ostavko, ker se ni strinjal s svojim vrhovnim poveljnikom predsednikom Eisenhowerjem glede omejitev modernizacije vojske. Gavin uživa osebno zaupanje Kennedyja.

PARIZ, 13. — «Le Monde» piše, da je grški zunanji minister Averoff med kandidati za novega glavnega tajnika NATO.

Nadaljevanje protislovenske ofenzive šovinizma

Pred sodišče je treba postaviti organizatorje demonstracij in napadov

(Nadaljevanje s 1. strani)

Med temi napisi so tudi: «Smrt Italiji!», «Prekleti naj bodo Italijani». Očitno gre za povsem izzivalna in žaljiva gesla, ki jih ni mogel napisati noben zaveden Slovenec.

Značilno pa je, da gre za dolgo vrsto zelo skrbno, v lepi slovenščini, brez napak in brez madežev napravljenih napisov. Zato se tudi sprašujemo, koliko časa je treba, če naj nekdo ponoči v razburjenju in če mora povrh še prežati, da ga nekdo ne zaloti na javnem kraju, naredi pri obelisku kar šestnajst zapletenih, dolgih in odlično izdelanih napisov. Tako «odlično» delo je praktično edino mogoče, če tisti «nekdo» dobro ve, da se mu ni treba ničesar bati, oziroma, da nekdo dobro «pazi», da se mu nič ne bo pripetilo.

V koronejskih zaporih zaprti mladinci bi res morali imeti čudežne roke in noge, da bi v pičli uri naredili sledeče stvari: najprej so se morali zbrati, nato oditi v središče Opčin, kjer so na primer pred hranilnico napisali zahtevo po slovenskih pravicah. Nato so morali narediti pot od središča do obeliska, za kar je treba skoraj pol ure, saj gre za nekaj manj kot dva kilometra. Tam so naredili napis «Smo Slovenci, hočemo pravico!» in to zelo velik ter dobro viden (vendar ne odlično-tehnično ter očitno v naglici narejen). Nato bi morali narediti kar šestnajst napisov, tehnično dobro izdelanih, brez madežev in popravkov. Končno so se morali raziti in se vrniti na svoje domove. Vse to v pičli uri.

Napravili smo kratek poskus in ugotovili, da je materialno potrebno za en sam napis približno tri minute, pri čemer seveda logično nismo upoštevali nervoze, strahu in pazljivosti, ki je za tako delo potrebna ponoči na prometnem kraju. Za šestnajst sramotilnih napisov je torej treba dobre tri četrt ure, kje pa je čas za vse ostale, za premikanje itd?

Vse te ugotovitve in dejstva torej govore, da gre za očitno izzivanje, in da se na ta način skuša škodovati štirim zavednim mladincem in istočasno oblatiti prizadevanje vsega slovenskega prebivalstva, ki noče nič drugega kot svoje pravice.

Nerazumljivo in zelo sumljivo je tudi ravnanje policijskih organov, ki so mladince že ponoči prijeli, jih zaslišali in nato izpustili domov. Takrat jih niso obdolžili nič drugega, kot da so mazali po zidovih brez dovoljenja, in kar predstavlja kvečjemu prekršek in še zdaleč ne more biti zločin. Šele čez pet ur pa je policija «ugotovila», da obstajajo tudi žaljivi napisi in za katere naj bi bili odgovorni prizadeti mladinci.

Napisi, v katerih Slovenci izražajo svojo prizadetost, ogorčenje in svoje zahteve, se niso pojavili samo na Opčinah, temveč v zadnjih dneh po celotnem tržaškem področju. Tako je bil nekaj časa dobro viden napis v Škednju pred karabinjersko kasarno «Smo Slovenci, hočemo pravico!», v sredini Nabrežine se je na cesti čitalo «Smrt fašizmu». Napisi: «Zahtevamo pravico», «Memorandum», «Smo Slovenci», «Smrt fašizmu», «Dol MSI» in podobni so se pojavili tudi v Barkovljah, pri Sv. Ivanu, v Lonjerju, na Katinari, v Bazovici, v Dolini, v Križu, na Proseku in Kontovelu in drugod. Niti v enem kraju pa ni bilo niti enega napisa, ki bi bil žaljiv in po kazenskem zakoniku kazniv.

Vest o zaporu štirih openskih mladincev se je že v soboto kot blisk raznesla po Opčinah in jo ogorčeno komentira vso prebivalstvo, ki je soglasno mnenja, da gre za provokacijo. Zlasti pa so Openci in tudi vsi ostali Slovenci in demokratični Italijani ogorčeni zaradi dvojne mere in povsem različnega ravnanja policije. Openski mladinci so namreč zaradi nekaj napisov že tri dni v zaporu, in nihče ne ve niti, kdaj jim bodo lahko matere kaj poslale v zapor, niti kdaj se bodo lahko vrnili iz zapora domov. Številni fašistični vandalski razgrajači, ki so pet dni nemoteno strahovali po mestnih ulicah, ki so vdrli v slovensko banko, razbili okna na slovenski knjigarni, napadli Kulturni dom in slovensko srednjo šolo, pa se še vedno mirno sprehajajo po tržaških ulicah in nihče jim ni ničesar storil ter niso prespali v zaporih niti ene same noči.

Zlasti pa je napeto ozračje med slovensko srednješolsko mladino, ki je že dokazala v preteklih dneh svojo enotnost in odločnost in ki se upravičeno razburja zaradi take dvojne mere policije, ki italijanske fašiste ščiti, zavedne slovenske mladince pa zapira.

—«»—

Štirje mrtvi v rudniku pirita

DOMODOSSOLA, 13. — V dolini Anzasca je v nekem rudniku pirita v vasi Pestarena di Macugnaga ubilo štiri rudarje, in sicer najbrž zaradi prehitre eksplozije nekaterih detonatorjev.

Podrobnosti o nesreči še niso znane; do sedaj je prišlo le sporočilo karabinjerjem v dolini.

Pozneje se je pokazalo kot najbolj verjetno, da je pri razdeljevanju zavojev z detonatorji nekemu delavcu padel zavoj na tla. Ko ga je hotel pobrati, je z nakovanimi čevlji povzročil, da se je eden od detonatorjev vnel ter povzročil, da se jih je vnelo še drugih štirinajst ter več kg eksploziva. Posledice bi bile še hujše, če bi se vnel še ves ostali eksplozivni material s 150 vžigalnimi vrvicami in detonatorji ter več kot 25 kg eksploziva s skupinami delavcev komaj 80 m od tega mesta.

—«»—

V Perziji 26 mrtvih pri nesreči z avtobusom

TEHERAN, 13. — Avtobus, namenjen v letoviški kraj Chalus ob Kaspijskem morju, je na poledeneli cesti zdrsel in se zvrnil v 60 m globok prepad. Pri tem se je popolnoma razbil, 26 potnikov pa se je ubilo. Na čudežen način so štirje ostali živi.

—«»—

GENOVA, 13. — Holandska ladja «Anja» je po radiu sporočila SOS zaradi požara, ki ga ni mogoče več obvladati.

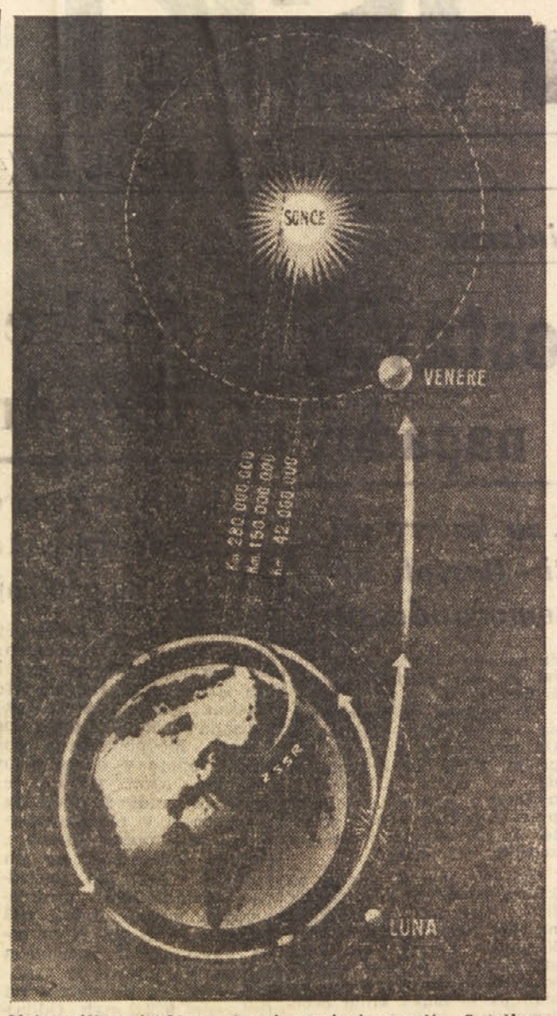

Najnovejši sovjetski uspeh pri osvajanju vesolja. S težkega sputnika, ki leti okrog Zemlje, je bil izstreljen drugi, čez 600 kg težki satelit, ki je usmerjen proti Veneri

Nov ogromen uspeh sovjetskih znanstvenikov

S težkega satelita izstreljeni «Venusnik» z izredno natančnostjo leti proti Veneri

(Nadaljevanje s 1. strani)

o Veneri mnogo več kakor smo uspeli ves čas planetne zgodovine.» Dodal je, da je namen izstrelitve odkriti točne dimenzije Venere, ker jih ni bilo do sedaj mogoče zadovoljivo ugotoviti zaradi debele plasti oblakov, ki stalno zakrivajo ta planet.

Predsednik mednarodne zveze za astronavtiko Sedov piše v «Pravdi», da človek «drzno in z zaupanjem prodira v kraljestvo neznanega». Dodal je, da dosedanji podatki, ki jih oddaja vesoljska postaja, kažejo, da vsi aparati redno delujejo in da raketa leti po tiru, ki je blizu izračunanega tira.

V zvezi z izstrelitvijo medplanetarne postaje z zemeljskega satelita postavljenega v tir okoli Zemlje, ugotavljajo, da to omogoča, da se trajanje poti med Zemljo in Venero skrajša za eno tretjino. Po dosedanjih predvidevanjih številnih sovjetskih znanstvenikov bi raketa z začetno hitrostjo 12.000 kilometrov na sekundo uporabila približno 150 dni za pot od Zemlje do Venere. Zato domnevajo, da je uporabljanje satelita kot oporišča za izstrelitev medplanetarne postaje omogočilo pri drugi izstrelitvi večjo začetno hitrost, s čimer se bo skrajšal čas letenja do Venere.

Podatki o začetni hitrosti rakete, ki je bila izstreljena s satelita, niso bili objavljeni. Toda če se računa, da je ta raketa preletela 126.000 kilometrov v manj kakor dvanajstih urah, je mogoče izračunati približno hitrost.

Ravnatelj astronomskega observatorija v Jodrall Banku je zaprosil svoje sovjetske kolege, naj mu sporočijo podatke, ki so potrebni za poslušanje «venusnika», zlasti pa njegov položaj in frekvence radijskih oddaj. «Mnenja sem, je izjavil prof. Lovell, da so Sovjeti namestili na medplanetarni postaji aparate, ki lahko od blizu fotografirajo plast oblakov, ki obdajajo planet.» Dodal je, da se sovjetskim znanstvenikom nudijo pri tem «praktično neomejene možnosti». Pripomnil je, da so sovjetski znanstveniki prav gotovo sposobni poslati človeka v vesolje in aparate na Luno. Dejal je, da sovjetski strokovnjaki aktivno delujejo v tem smislu in da bodo morda čez en mesec napravili tak poizkus.

V ameriških znanstvenih krogih je nov sovjetski uspeh napravil ogromen vtis. Ameriški astronom dr. Lilley je mnenja, da ima Sovjetska zveza osemnajst mesecev prednosti pred ZDA, kar se tiče raziskovanja vesolja. Newyorški tisk posveča novemu poizkusu ogromne naslove. «New York Times» pa trdi, da gre za «izvrsten propagandističen uspeh». Neki funkcionar NASA je nocoj izjavil, da, če bo vse šlo dobro, bodo ZDA poizkusile izstrelitev planetne postaje z zemljskega satelita čez poldrugo leto ali dve. Prednost Sovjetske zveze pred ZDA, kar se tiče velikih kozmičnih poletov, pa se ocenjuje na vsaj tri leta.

Angleški vesoljski strokovnjaki in angleški tisk se sprašujejo, ali se ne bi nova tehnika, ki jo uporabljajo v Sovjetski zvezi, mogla uporabiti tudi na vojaškem področju. «Daily Mail» piše, da ni nobenega dvoma, da novi sovjetski uspeh «opozarja Zahod na novo vojaško potencialno grožnjo: Na nov vesoljski top». Znanstveni dopisnik lista «Daily Mirror» piše, da je za ta poizkus nedvomno bila potrebna največja raketa kar jih je bilo do sedaj zgrajenih na svetu. List dodaja, da je ta ogromna raketa bila verjetno dolga okoli sto metrov. Kar se tiče potisne sile rakete, je list «Daily Express» mnenja, da je znašala vsaj milijon funtov.

Na splošno so v Angliji mnenja, da Sovjetska zveza sedaj lahko z natančnostjo doseže s svojimi raketami kateri koli objekt na Zemlji. Kar se tiče natančnosti, je neki sovjetski znanstvenik izjavil, da je uspeh izstrelitve enak zadetku muhe s puško na 1600 kilometrov daleč. Drugi velik uspeh je ta, da so lahko z Zemlje dali impulz, ki je izstrelil s satelita raketo proti Veneri, in to v izračunanem trenutku in s skrbno določeno hitrostjo. Vse to se je zgodilo, ne da bi se poškodovali delikatni aparati v raketi, ki še vedno redno delujejo.

—«»—

Pomen preusmeritve dveh velikih rek v Sovjetski zvezi

MOSKVA, 13. — Preusmeritev toka rek Pečore in Vicegde iz severne Rusije proti porečju Volge skozi reko Kamo bo lahko preprečila naraslja, ki jih je Fanfani omenil v včerajšnjem govoru, kakor na primer «delno nezadovoljstvo nad načinom, kako so se stvari razvijale»; upanje, da bi se v prihodnosti razvijale drugače; poziv, da se «zaupanje, ki so ga volivci dali demokratičnim silam, ne izkorišča za to, da bi sebično obdržali oblast, ampak da bi razširili njeno ljudsko osnovo»; poziv, da se «svoboda ne zamenja z lastno udobrostjo, pravičnost z lastno sodbo», jamstvo za demokracijo z lastno udeležbo na oblasti».

Saragat je Fanfanijev govor v Rapallu označil za govor državnika, ki je «verjetno najpomembnejši od vseh, kar so jih predsedniki vlade imeli od osvoboditve dalje». «Tiste, ki nasprotujejo taki politiki, vodi pri tem — pa naj se tega zavedajo ali ne — nezaupanje v vrednote demokracije in svobode,» poudarja Saragat in zaključuje: «Srečanje med politiko, ki jo mi socialdemokrati vodimo že tri leta, s pogumnimi ljudmi KD, kakršna sta Fanfani in Moro, nam bo omogočilo — o tem sem prepričan — da bomo zagotovili postopno utrditev svobodnih institucij in napredovanje naše dežele na poti k socialni pravičnosti.»

Komentarji o govoru predsednika vlade v Rapallu

Fanfani poudaril nujnost sodelovanja s socialisti

Avstrijski zunanji minister Kreisky izrazil prepričanje, da bo Italija nekoč pristala na popolno avtonomijo bocenske pokrajine

(Od našega dopisnika)

RIM, 13. — V italijanskih političnih krogih je vzbudil precejšnje zanimanje govor, ki ga je predsednik vlade Fanfani imel včeraj na zborovanju demokristjanskih žena v Rapallu. V svojem govoru je Fanfani sicer poudaril potrebo po ohranitvi sedanjega «centrističnega» sodelovanja med štirimi strankami, vendar je hkrati podčrtal nujnost, da se razširi sedanja demokratična osnova s pritegnitvijo socialistov, tudi kljub nasprotovanju liberalcev, ker dosedanja politika sodelovanja s PLI ni dala povsem zadovoljivih rezultatov. S tem je Fanfani jasno povedal, da namerava s svojimi pristaši podpreti Mora in njegovo politiko na bližnjem zasedanju glavnega odbora KD, predvsem proti ofenzivi desničarskih krogov, ki se zbirajo okrog Andreottija, Tambronija, Pelle, Gonelle in Scelbe.

Kljub temu pa se političnemu tajniku Moru ni bati te ofenzive, ker more — poleg levičarskih struj KD in pristašev Fanfanija — računati tudi na podporo večinske struje s kongresa v Firencah (dorotejcev).

Voditelj republikancev Reale je podčrtal, da so republikanci že delj časa zagovarjali misli, ki jih je Fanfani omenil v včerajšnjem govoru, kakor na primer «delno nezadovoljstvo nad načinom, kako so se stvari razvijale»; upanje, da bi se v prihodnosti razvijale drugače; poziv, da se «zaupanje, ki so ga volivci dali demokratičnim silam, ne izkorišča za to, da bi sebično obdržali oblast, ampak da bi razširili njeno ljudsko osnovo»; poziv, da se «svoboda ne zamenja z lastno udobrostjo, pravičnost z lastno sodbo», jamstvo za demokracijo z lastno udeležbo na oblasti».

Saragat je Fanfanijev govor v Rapallu označil za govor državnika, ki je «verjetno najpomembnejši od vseh, kar so jih predsedniki vlade imeli od osvoboditve dalje». «Tiste, ki nasprotujejo taki politiki, vodi pri tem — pa naj se tega zavedajo ali ne — nezaupanje v vrednote demokracije in svobode,» poudarja Saragat in zaključuje: «Srečanje med politiko, ki jo mi socialdemokrati vodimo že tri leta, s pogumnimi ljudmi KD, kakršna sta Fanfani in Moro, nam bo omogočilo — o tem sem prepričan — da bomo zagotovili postopno utrditev svobodnih institucij in napredovanje naše dežele na poti k socialni pravičnosti.»

Poluradna agencija liberalcev «DIC» pravi, da je Fanfani skušal s svojim govorom dobiti tudi liberalce za sodelovanje s socialisti, da pa liberalci s tem ne strinjajo, ker smatrajo, da socialisti ni moč prištevati k demokratom. Senator Ferretti vidi v Fanfanijevem govoru bližnje sodelovanje socialistov v vladi in zatrjuje, da se ne bo moglo zgoditi, ne da bi pri tem «izdali volje večine italijanskega naroda, jo je večkrat izrazil, in ki v evropski politični integraciji in atlantski solidarnosti vidijo domestljivi sredstvi za obrambo proti sovjetski grožnji».

V dunajskih političnih krogih pričakujejo vsak čas italijanske protipredloge za nadaljevanje pogajanj o Juižnem Tirolskem, ki bi se morala vršiti še ta mesec, najkasneje pa v začetku prihodnjega meseca v Celovcu. Italijanski predlogi bi morali vsebovati predlog o predlogih, ki jih je dunajski vlada vložila v Milanu. Ob priliki je italijanska delegacija izjavila, da je italijanska vlada pripravljena dati enako tolmačenje čl. 13, in sicer glede želnega statuta, namreč glede nos na bocensko pokrajino, nadaljnjih pristojnosti dežele; nadaljnje kontrole na področju jezika in zaposlitve v javnih službah; ukinitve «nadaljnje morebitne ukrepe v korist južnotirolske etnične skupine».

Zapadnonemški tednik «Der Spiegel» objavlja danes pod naslovom «Alžirija na Tirolskem?» dolg intervju avstrijskim zunanjim ministrom Kreiskim, ki se zaključuje s sledečimi besedami: «Gospod Segniju sem dejal: Kako morete boste Južni Tirolci zahtevali dati avtonomijo, kadar torej ne daste takoj? Ta «nikoli» je brez smisla in politika ne pozna». V intervjuju je Kreisky poudarjal, da se Dunaj bori za popolno avtonomijo bocenske pokrajine, ločeno od dežele Trentino-Gornjega Poadižja, kajti bi koristila Južnim Tirolcem avtonomija v taki obliki. Kot primere avtonomije, ki jo Kreisky zahteva za Južne Tirolce, je Kreisky navedel Sicilijo, Sardinijo in Dolino Aoste. Glede te poslednje je vprašal: «Kako to, da Francozi Doline Aosta, ki je komaj za tretjino Južnih Tirolcev, dosegli, da je italijanska država ravnala z njimi bolje? Kreisky pripomnil, da Italijani vztrajajo, da dežela Trentinska-Gornje Poadižje nedeljiva, kljub temu da so iz Doline Aoste prejeli dosti manjšo deželno avtonomijo, za kar se zahvaljujejo kvalificiranim SVP izrekli predsedniku vlade leta 1948 za ustanovno deželo Trentinsko-Gornje Poadižje, je Kreisky pripomnil, da «funkcionarji so bili pooblaščeni ravnati v korist Južnih Tirolcev, kakor so pooblaščeni danes; t. j. da so bili stoodstotno pooblaščeni za znano izjavo; po drugi strani pa so se tudi oni sami zavzemali». Tudi predsednik vlade Magnago je še leta 1959 omenjal možnost «miroljubnega življenja»; danes pa isti Magnago zatrjuje, da «polovična avtonomija predstavlja kvalitativno razočaranje za Južne Tirolce». Na vprašanje, na kakšen način bi se Avstrija obvezala prepričati, da bi Južni Tirolci zahtevali več, če bi po nekega dne pristala na popolno avtonomijo bocenske pokrajine, je Kreisky dejal, da avstrijska vlada izdala kot primeru izjavo, v kateri «pozdravila izvršitev obveznosti, ki jih Italiji nalaga mirovni sporazum».

Delavci in nameščenci industrijskih podjetjih skupine ENI bodo stavkali od 22. ure 15. t.m. do 22. ure 17. ker so se razbila pogajanja za obnovo vsedržavne kolektivne delovne pogodbe. Danes bodo stavkali nameščenci finančnega in zakladnega ministrstva (izključeni so uslužbenci državnega računovodstva). Industrijski delavci pristanišču v Genovi bodo stavkali v sredo in četrtek od 17. do 8. zjutraj; od 10. dalje pa bodo prekinili s polnim urnim delom od 20. ure do 8. zjutraj. V podjetjih «Breda» in «F.I.T.» v Sestri Levante se bo jutri ob 6. začela 24-urna stavka za podaljšanje delovnega mezd in skrajšanje delovnega urnika.

—«»—

Nad 2000 piščancev je zgorelo

NOCERA INFERIORE, 13. — Pri nekem požaru, ki je nastal zaradi eksplozije jeklenke s tekočim plinom na farmi piščancev Antonia Calabreseja v S. Egidio Montalbino, je zgorelo čez dva tisoč piščancev. Ogenj, ki se je razbesnel in zajel ves paviljon, je uničil paviljon in razne naprave. Gasilci so požar sicer zadušili, ker pa Calabrese ni bil zavarovan, je utrpel škodo 5 milijonov lir.

Proces zaradi umora Marie Martirano

Fenaroli obtožuje ženine sorodnike?

RIM, 13. — Pred porotnim sodiščem se je danes nadaljeval proces zaradi umora Marie Martirano, ki je bila umorjena 10. septembra 1958. Tudi danes je bil še zaslišan mož pokojne Giovanni Fenaroli, ki ga svojega pripovedovanja še ni končal in ga bo nadaljeval v sredo; jutri sodišče ne bo zasedalo.

V začetku razprave je predsednik sodišča kot na prejšnjih razpravah poslal Carla Inzolia ter Raoula Ghianija iz dvorane. Fenaroli je svoje pripovedovanje nadaljeval tam, kjer ga je zadnjič prekinil, pri 8. septembru. Zaradi predsednikovih vprašanj je zopet mnogo govoril o svoji ženi ter se o njej zelo povoljno izražal. Trdil je tudi, da je tudi on sam njej v vsem ustregel. Vendar pa sta se včasih prepirala, ker je ona bila silno živčna.

Iz vsega, kar je danes Fenaroli povedal, je najbolj pomembna njegova trditev, da je nemogoče, da bi njegova žena — redna, kot je bila — komu odprla vrata in ga sprejela v sami domači halji. To bi lahko naredila samo, če bi prišla oseba iz ožjega sorodstva. Pri tem je seveda mišljeno njeno sorodstvo in te besede so lahko kot poskus, obtožiti ženine sorodnike.

—«»—

Prišel je v vojašnico s hčerkama

ANCONA, 13. — Vojak Nicola Guarnieri, ki služi vojsko v Anconi, doma pa je iz Lanciana, se je včeraj zvečer vrnil s kratkega dopusta. V vojašnico pa ni prišel sam, temveč je s seboj pripeljal tudi svoji dve hčerkici, od katerih ima starejša dve leti, mlajša pa komaj devet mesecev. Dejal je, da je žena bolna in ji je popolnoma nemogoče skrbeti za hčerki. Za otroka se je pozanimala občina ter ju spravila v zavod. To je v kratkem že drugi primer, da se vojak vrne z dopusta z majhnim otrokom. V prvem primeru pred kratkim so končno odločili tako, da so vojaka pustili domov. Sedaj najbrž tudi Guarnieri upa, da bo lahko zapustil vojaško suknjo ter se posvetil skrbi za otroke.

—«»—

LABRECHT (Zah. Nemčija), 13. — Aretirali so 24-letnega Bernharda Kimmela, ki se je sam imenoval «Al Capone Porenja in Palatinata». Pred dnevi se je s svojim dekletom zatekel v gozd in streljal na zasledovalce. Danes pa sta prišla oba popolnoma izčrpana iz gozda ter se predala policijskim agentom.

—«»—

LONDON, 13. — Na progi London - Birkenhead se je potniški vlak zaletel v tovornega. Nesreča je zahtevala tri smrtne žrtve — strojevodjo in kurjača potniškega vlaka ter še nekega železničarja.

Miši so razgrizle otrokov obraz

MULHOUSE, 13. — V zadnjih mesecev star otrok je umrl zaradi smrtni nevarnosti zaradi ugriza, ker so ga med spanjem obgrizle miši. Gre za 2-letnega Martranda Goldena, edinčka, ki živi v neki lesenih hišah v Dornachu na robu mesta Mulhouse. Mali Bertrand je bil v svoji sobi, ki je bila poleg spalnice staršev. Ko so oče in mati nista iz nje nič sobile slišala nobene sumljive, ko pa je gospa Golden vstopila v Bertrandovo sobo, da bi ga zbudila, je bila grozo opazila, kako so miši like miši skočile s otrokovih steljice in zbežale v razpoko v podu. Skočila je k postelji in z grozo ugotovila, da so bile otrokove noge in obraz ena sama krvava rana. Takoj so otroka odpeljali v bolnišnico v Mulhouse, kjer se bori s smrtjo.

Zgodovinski pregled

Pobožni Trojanec Enej se je iz porušenega rodnega mesta v Mali Aziji baje preselil v Italijo. Tu je njegov potomec Romul. Martov sin, 753 pr. n. št. ustanovil Rim. Nekako istočasno so se baje Praslovani ozirali po Zakarpatju, kam bi krenili, ker jim je tam začenjalo postajati tesno.

Iz Rima so Latinci zasedli vso Italijo in razširili svojo oblast skoraj po vsem tedanjem svetu, do Donave in južnih Karpatov. Slovani so se tačas širili na sever, vzhod in zahod, mikalo pa jih je tudi na jug.

Latinci so se marsikod umikali pred mlajšimi narodi in so nesijajno zaključili svoj stari vek. V Rimu je za dolgo zavladal sveti oče. Slovani so prehodili mnoge gorate in puste dežele ter od 6. stoletja dalje silili na Balkan in še dalje, do Trsta in Ogleja. Tako so se ob gornjem Jadranu srečali Slovani in Romani in so si ostali sosedje do danes. Latinci so se odlikovali zlasti v gradbi cest in mest, Slovani pa so se raje ukvarjali s poljedelstvom.

V srednjem veku so razna ljudstva šarila po Italiji. Polagoma so izginila ali so se stopila z Latinci. Cvetele so znanosti in umetnosti. Hrvati in Slovenci so se držali svojih jadranskih bregov, ribarili, obdelovali njive in gojili živino. Stiki med podeželjem in mesti so postajali tesnejši in pospeševali dobro sosesčino.

Proti koncu srednjega veka in v začetku novega veka je prišlo obmorsko prebivalstvo, hrvatsko, slovensko in italijansko, pod Avstrijo, ki je skušala vse ponemčevati. Njeni uspehi so bili bolj klavrni. Trubar, oče slovenske proze, se je oglašal tudi v Trstu in Gorici, pozneje prav tako Janez Svetokriški. Tuja gospoda je izkoriščala kmete in jih tirala v upore. Turki so postajali grozeča nadloga.

Habsburžani so po svoje upravljali primorske dežele. Napoleon jih je precej okrcal, a ko je dolgral, so se še bolj šopirili. V Trstu in Gorici je Dunaj ščuval Slovence in Italijane drugega proti drugemu, da je laže utrjeval svoj imperializem.

Prva svetovna vojna je Avstrijo pokopala. Velik del Slovencev in nekaj Hrvatov je prišlo pod Italijo. Fašizem se jih je lotil po starorimskih zgledih. Zatrl je njih šolstvo ter napovedal njih raznaroditev z asimilacijo. Iz Rima je treščilo: «Smrt Slovanom!» Po Istri, Trzaškem, Goriškem in Beneški Sloveniji se je drzno razglašala velika laž: «Tu se govori samo italijanski», čeprav je svet dobro vedel, da se ondod govori hrvatski, slovenski in italijanski, kakor danes. Duče je snoval preselitev primorskih Slovanov v Afriko. V Gorici je obljubil, da jih da poklati kakor Cezar uporne Galce. Slovence ob Soči je «Gerarchia» proglašala za čistokrvne Latince, ki govorijo obsoško italijansko narečje. Slovani so se taki učenosti smejali, a oblastem je bila taka znanost evangelij.

Druga svetovna vojna je te razmere še poslabšala, ko je duče priključil ljubljansko pokrajino k Italiji. Slovence so uničevala italijanska in nemška taborišča. Narodnoosvobodilna vojna jih je rešila vsega trpljenja. Dučeja jih je rešilo napredno italijansko ljudstvo, za kar mu bodo Slovani vselej hvaležni.

V 19. in 20. stoletju je v Istri, na Tržaškem in Goriškem dolgo, dolgo veljala dvojezičnost. Ko so 1945 jugoslovanske čete osvobodile Trst fašizma in nacizma, je nekdanja dvojezičnost povsod tudi v Trstu, takoj spet oživela. Zavezniška vojaška uprava jo je v pasu A Svobodnega tržaškega ozemlja pod vplivom nekih italijanskih krogov zelo okrnila; priznala pa je slovenske šole.

Italija se je 1954. vrnila v Trst kot demokratična država z napredno ustavo na podlagi londonskega sporazuma, z raznimi naprednimi obveznostmi. Po več ko šestih letih nove italijanske uprave, ki je z marsičim dokazala, da ve, kakšne so njene dolžnosti v smislu podpisanih pogodb in dogovorov, se zdaj nenadoma razlega po tržaških ulicah nekdanji fašistični klic: «Smrt Slovanom!». Fašistični klic prihaja iz ust srednješolske mladine, o kateri še ni znano, ali naj iz njenih krogov prihajajo zmeraj novi Marsanići, Gefterji, Harabalje, Vondriči, Bartoliji in drugi podobni možje.

«Smrt Slovanom!» pomeni stvarno v današnjih razmerah, da je treba na tržaškem pokopališču pri Sv. Ani izkopati brž, najmanj kakšnih 60.000 novih grobov za bližnji množični pokol ali morda še mnogo, mnogo več, če bi med prizadete sodili tudi tisti Slovani, ki se imajo za Italijane, ker so privzeli italijansko govorico, a jim je slovanska kri kljub vsemu ostala v žilah, razni Suvići, Vondriči i. dr. Morda se pa le najde še kak drug, boljši izhod — vsaj začasno.

Geologi poročajo, da se vzhodna jadranska obala počasi, a stalno pogreza in bo čez toliko in toliko let vsa pod vodo. Z njo se pogrezne tudi Trst. Današnji problemi bodo vsi dokončno rešeni. Ena skrb manj v tej hrupni, nemirni Evropi. Nadaljnji zgodovinski pregled bo mnogo lažji.

ANDREJ BUDAL

—«»—

Močan potres neznano kje

NEW YORK, 13. — Seizmografski aparati v mnogih krajih ZDA so malo pred 23. uro po italijanskem času zabeležili močan potresni sunek z močjo 7 stopinj Richterjeve lestvice. Potemtakem je šlo za potresni sunek, ki bi mogel povzročiti veliko škodo na Zemlji ali pa močne valove na morjih. Epicenter je bil po vsej verjetnosti v Pacifiku. Nekateri menijo, da je bil epicenter na področju Samoa, drugi pa zahodno od Kurilskih otokov in severno od otoka Hokkaido.

Combe cinično priznava umor Lumumbe in trdi, da ga je ubilo prebivalstvo

(Nadaljevanje s 1. strani)

Moskovski radio je sporočil novico smrti Lumumbe in poudaril, da so ga umorili agenti belgijskih kolonialistov v Katangi. Komentator je pripomnil, da svet ne bo pozabil tega strahotnega zločina kolonialistov.

Nocoj je komentator moskovskega radia poudaril sokrivdo Hammarskjoelda za umor Lumumbe. «Zelo upravičeno je, je poudaril komentator, da ga ima svetovno javno mnenje za odgovornega za vse, kar se je zgodilo v Kongu.» Obtožil ga je zatem, da je oviral izvajanje ukrepov, ki bi napravili konec krizi v Kongu. «Naj se Hammarskjeld in vsi tisti, ki so za njim, skušajo izogniti odgovornosti, je dodal komentator, se ne bodo mogli nikoli izogniti odgovornosti za vse, kar se je zgodilo v Kongu.»

V Leopoldvillu je zaradi umora Lumumbe nastala velika napetost in zaradi tega so čete OZN v pripravljenosti.

V Washingtonu je predstavnik Bele hiše izjavil, da je novica o smrti Lumumbe «zelo prizadela» Kennedyja. Na vprašanje, ali se Kennedy strinja z mnenjem svojega brata Edwarda, da bi sodelovanje Lumumbe v kongoški vladi omogočilo enotnost v deželi, je predstavnik odgovoril, da gre za osebno mnenje Edwarda Kennedyja. Kakor je znano, je predsednikov brat lanskega decembra obiskal skupno s tremi demokratičnimi senatorji šestnajst afriških držav.

Predstavnik OZN v Kongu je sporočil, da je osebni predstavnik Hammarskjoelda Dajal poslal Combeju brzojavko, s katero zahteva, naj se preneha vojaška dejavnost v Severni Katangi. V nasprotnem primeru, dodaja Dajal, bo odgovornost za spopad med četami OZN in katanškimi četami v celoti padla na vlado Katange.

Predstavnik OZN z Elisabethvilla pa je sporočil, da Combejevi vojaki požigajo številne vasi prebivalcev Baluba, ki se upirajo Combeju. Nocoj so sporočili, da so Combejeve tolpe zavzele kraj Bukama, in da se je prebivalstvo umaknilo.

Combe, Mobutu in Kalondži so istočasno začeli ofenzivo proti področjem, ki so pod nadzorstvom zakonite vlade. Rečni konvoj, ki ga vodi Mobutu, se približuje meji Vzhodne pokrajine. Baje je general Lundula v pričakovanju tega napada odšel s svojimi vojaki naproti Mobutuju.

Številne delegacije v OZN so prepričane, da je bil zločinski umor Lumumbe in njegovih tovarišev izvršen takoj potem, ko so jih premestili v Katango. To je tudi glavni razlog, da člani komisije OZN in predstavniki Rdečega križa niso mogli obiskati zaprtih voditeljev in niso mogli dobiti nobenih informacij o njihovi usodi.

Vse delegacije, tiste ki so podpirale zakonito vlado, in tiste, ki so podpirale lutkovne vlade v Kongu, se strinjajo v ugotovitvi, da pomeni smrt Lumumbe državljansko vojno v Kongu in izgubo zadnjega upanja, da bo OZN lahko rešila kongoško krizo.

Patrice Lumumba se je rodil pred 36 leti v pokrajini Kasaj in je pripadal plemenu Batetela. Prvotno je bil poštni uradnik, zatem ravnatelj nekega trgovskega podjetja. Ustanovil je decembra 1958 «kongoško narodno gibanje» ob povratku s konference v Akri, katere se je udeležil kot opazovalec. Med kongresom tega gibanja, ki je bil oktobra 1959 v Stanleyvillu, je prišlo do incidentov proti Belgijcem, in Lumumba je bil zaprt. Januarja 1960 je bil Lumumba obsojen, toda pozneje so ga izpustili in se je udeležil konference pri okrogli mizi v Bruslju, na kateri so sklenili proglasitev neodvisnosti Konga junija 1960.

Ob proglasitvi neodvisnosti je bil Lumumba izvoljen za predsednika vlade, Kasavubu pa za predsednika republike. Toda s pomočjo Belgijcev in ameriške vlade so Kasavubu, Combe in drugi domači hlapci imperialistov onemogočili delovanje parlamenta in vlade, Lumumbo pa zaprli in ga končno zločinsko umorili.

—«»—

Samo dobra prijatelja Marilyn in Di Maggio

NEW YORK, 13. — Marilyn Monroe je včeraj sprejela na obisk svojega bivšega moža Joea Di Maggia v newyorški bolnišnici, kjer je trenutno na zdravljenju. Bivši športnik je prišel v bolnišnico z velikim šopom vrtnic. Po končanem obisku je Joe Di Maggio izjavil, da je filmska umetnica sicer izčrpana, toda drugače ni nič bolna. Ko so ga vprašali o tem, ali ima namen se ponovno z Marilyn Monroe oženiti, je Joe Di Maggio izjavil: «Sva zelo dobra prijatelja in nič več».

Našel se je - na mrtvaškem odru

DIYON, 13. — Ko se je Georges Lequet predsinočnjim vrnil na svoj dom v kraj Genlis, ga je tu čakalo neprijetno presenečenje: vsa družina je bila zbrana okoli neke postelje, na kateri je ležalo «njegovo truplo», oblečeno v nedeljsko obleko.

Grozovita pomota se je začela kako uro prej, ko je nekega «skuterista» v bližini vasi povozil avtomobil. Žrtev prometne nesreče je bila v hudem stanju in njegov obraz je bil dobesedno razmesarjen. Nekateri ljudje so začeli praviti, da je izkvarjeni in povoženi človek Georges Lequet in ko so njegova sinova poklicali na kraj nesreče, sta potrdila, da gre za njunega očeta, ker sta prepoznala ponesrečenca po obleki. Ponesrečenca so takoj pripeljali na dom v Genlis, kjer je takoj po prevozu izdihnil. Pokojnikova «vdova» se ni čutila dovolj močna, da bi svojega «moža» preoblekla, kar so storile neke sosede. Ko se je pravi Georges Lequet vrnil na dom, so se njegovi sorodniki prestrašili, kot bi šlo za kako prikazen. Koj nato so ugotovili identiteto mrliča. Šlo je za težaka Pierra Kohuta iz bližnje vasi.

—«»—

Trojni umor in samomor

ST. JEROMA (Kanada), 13. — Policija je v neki hiši v St. Jerome, kakih 15 km od Montreala v Kanadi, odkrila trupla štirih oseb, od katerih so tri pripadale isti družini. Vsa trupla so kazala globoke rane, povzročene s kuhinjskim nožem. Po mnenju policijskih organov gre za trojni umor in samomor. Policijski glasnik je ob tem odkritju izjavil, da je ena izmed žrtev Giuseppe Aitieri, pred dvema tednoma kazal znake močne živčne izčrpanosti.

—«»—

MODENA, 13. — Na avtomobilski «cesti sonca», nekaj po postajališču «Modena-Nord», sta pri prometni nesreči, do katere je prišlo koj po deseti uri, izgubili življenje dve osebi, tri pa so bile hudo ranjene.

Ob milanskem ciklusu predavanj

Najsramotnejša doba italijanske zgodovine v predavanjih uglednih osebnosti in preživelih antifašistov

Milansko javno življenje je v zadnjih tednih tako burno, da se mnogi sprašujejo: «Ali ne praznujemo morda v drugič osvoboditev našega mesta, trepetajoč zanj, polni navdihov in želja za njegovo boljšo in bolj vedro bodočnost?»

Bitka za levo usmerjeno vodstvo občinske uprave je bila dolga in naporna; nič manj kot 72 dni in 3 ure je trajal upor privilegiranih razredov nad porajajočimi se družbenimi silami, katerim se je morala končno ukloniti celo Montinijeva kurija.

Politično življenje in z njim politična zavest delavnih slojev Milana, ki navidezno, ravnodušno prelistavajo tradicionalne jutranjike in večernike, oslajajoč si dolgočasna «potovanja» v mestnih avtobusih in tramvajih z dologovezni bi zgodbami iz življenja megalomana Fenerolija, je dobila nov zamah.

Odraz današnjega političnega dogajanja je bil tudi odziv stotin in stotin Milančanov starejše in najmlajše generacije (na žalost smo pogrešali najbolj srednjo, tisto, ki je zrasla med prvo in drugo svetovno vojno) povabilu k ciklusu 16 predavanj, posvečenih najnovejši zgodovini Italije. O dogodkih, tega najsramotnejšega 30-letja Italije je italijanski človek najmanj poučen, o vzrokih in posledicah fašističnega režima. Radio in televizija molčita, šola govori o njem malo ali skoraj nič (profesorski zbor je pač takšen, kakršen je, največkrat ravnodušen in vztrajno «apolitičen».) Če je tega zadnjega zgodovinskega obdobja nekateri tedniki, ki imajo nad milijonsko naklado, vendarle le lotijo, potem storijo to bolj iz publicističnih vzrokov in stvari prikažejo tako, da lahko samo zmedejo bralca, predvsem pa mlade ljudi, ki imajo o fašizmu že itak nejasno in pomanjkljivo sliko.

Milan zategadelj ni mogel zaostajati za Turinom. Zamisel Franca Antonicellija se je po zaslugi milanskih naprednih javnih delavcev realizirala tudi tu v lombardijski prestolnici. Tudi v Milanu so pripravili ciklus tako, kot se je razvijal v Turinu in kakršnega pripravljajo v Florenci, Genovi in drugih velikih mestih. Osrednjo temo vsakega izmed 16 predavanj obdela eden izmed znanih politikov, zgodovinarjev ali publicistov, njegovo izvajanje pa dopolnjuje živa pričevanja ljudi, ki so bili v prvih vrstah borcev proti nasilju agrarcev v Lombardiji, videli pohod črnosrejčnikov na Rim, skupno z ostalimi delavci l. 1920 zasedli tovarno FIAT, ali se po milanskih ulicah in na občinskih sedežih takratne socialistične občine borili proti pajdašem, ki so s pomočjo velekapitalistov krčili sebi pot do parlamenta in popolne oblasti na italijanskim narodom. Prav ciklusi izrednega pomena za politično in družbeno dogajanje v današnji Italiji in tudi za zgodovino kot vedo in znanje ima organizacija teh v razpridružile akciji za javno diskusijo o proslulem režimu, njihova združenja, niti samo Avanti, Unità, Giorno in podobni listi, marveč tudi vse tri sindikalne organizacije, pa celo Kršćanska demokracija in mnogi kulturni in politični delavci, rektorji univerz kot Cato Mario Cattabeni, pa režiserji kot Giorgio Strehler in številni pisatelji ter novinarji.

Kongresna dvorana milanske pokrajine 30. januarja zvečer ni mogla sprejeti vseh, ki so prihiteli, da bi slišali prvo predavanje poslanca Lelia Bassa o poreklu fašizma in dopolnilna izvajanja dr. Pafave, poslancev Clericija (KD) in Villabrune o dnevih, ki so spremljali porajanje nove družbenega dogajanja in ki so v marsičem spremenili tudi tok življenja ljudi morda samo zato, ker takrat v vojnem in zatem prvem povojnem obdobju niso mogli, kot lahko morejo danes, videti odločilne vloge, ki jo je imel pri porajanju fašizma srednji sloj mali meščanski človek, ki se je po vojni znašel brez podpore in perspektive in postal na žalost kmalu izvrševalec naročil in ukazov vladajočega razreda, kateremu je delavstvo, oboroženo z novimi sindikalnimi pridobitvami in kmečko prebivalstvo, izkušeno ob vojnih dogodkih, prestilo da odvzame previlegije, s katerimi se je italijanska buržoazija v začetku tega stoletja prerinila med najbolj razsipne v Evropi in na svetu sploh.

O teh važnih momentih političnega dogajanja vojne in povojne zgodovine, ki je poro dilo toliko hudega ne samo za italijanskega človeka marveč tudi za naš slovenski življ, ki ga je rapalska mirovna pogodba spravila v okrilje italijanske države in ki na novo oživljeni nacionalizem fašističnega kova zopet spravlja v težaven položaj, je govoril poslanec PSI Lelio Basso. Njegova izvajanja so bila precizna in podprta z neovrgljivimi dejstvi, ki bodo v brk mnogim zgodovinarjem, zraslim v Mussolinijevem duhu, ostala zapisana v zgodovini evropskih narodov. Jasno in odločno je orisal vlogo, ki so jo imeli posamezni razredi in sloji v porajanju fašizma in njegovega režima, predvsem pa se je zaustavil na tistih odločilnih faktorjih, ki so povzročili dokončno zatajitev vsega, kar je še bilo naprednega v Giollitijevi državi; vlogo Confindustrie in velposestnikov, ki so liberalno državo ob popolni politični zavesti predali v roke fašizmu samo iz strahu pred vsem, kar je po krvavi prvi svetovni vojni porajala stara Evropa.

Da je bilo mnogo klic fašizma že rojenih v sami vojni vihri je povedal tudi grof Papafava, ki se je udeležil javne diskusije s pričevanjem o svojih doživetjih na kraških bojnih poljih. Ceprav se ni mogel izogniti slavospevu o uspešni diplomatski igri italijanskih politikov, ki jim je uspelo dobiti «naš Zader» je vendar povedal marsikaj zanimivega o borcih, ki so korakali na Reko in katerim je poveljeval Gabriele D'Annunzio. Med drugim je grof Papafava dejal, da je bilo vojaško poveljstvo v Rimu obveščeno o nezadovoljstvu vojaškega polka, ki se je moral na silo vrniti s poti osvajanja, ki je vodila na Reko in bi bilo moralo vojake, prenapolnjene po eni strani s škodljivim nacionalizmom in z druge strani nezadovoljne nad izidom vojaških operacij, odstraniti bolj v notranjost države, pa tega ni storilo. Pustili so jih v Ronkah in tako omogočili tistim, ki so se bili že zapisali fašizmu, možnost «Pohod na Reko». *To je bil prvi fašistični pohod*, je dejal govornik *in kot takega ga je treba označiti!*

20. februarja bo večer posvečen obujanju spominov in pretresanju posledic zločina, ki je bil storjen nad antifašističnim borcem in velikim možem Italije Matteottijem. Svoje prispevke bodo dali prof. Giovanni Mira, poslanec Migliori, bivši župan Milana Antonio Greppi in Ettore Fiammenghi. Ob spominu na Matteottija bodo prikazani tudi liki in vloge, ki so jo v takratnem delavskem gibanju in političnem življenju odigrali Giovanni Amendola, Filippo Turati in Anna Kulišof.

Vsako predavanje zase privleče, lahko bi rekli poseben krog poslušalcev, toda ob vsakem novem predavanju se tudi ta krog razširi in pretekli ponedeljek, ob drugem predavanju prof. Paola Alatrija «O krizi vodilnega razreda in socialnih bitkah povojne Italije», so se vrata kongresne dvorane milanske pokrajine zaprla že dvajset minut pred pričetkom. Organizatorji so morali odreči vstop množici poslušalcev in primorani so bili najeti za prihodnje predavanje veliko dvorano milanskega konservatorija, ki lahko sprejme nekaj tisoč ljudi.

Dr. Alatri je svoje predavanje posvetil krizi, ki je prevejala italijanski vodilni razred po prvi svetovni vojni in z navajanjem neovrgljivih zgodovinskih dejstev ekonomske in socialne vsebine je prepričljivo dokazal zavezništvo, ki se je v tem obdobju ustvarjalo med italijanskim bankarstvom, industrijskim kapitalom in obubožanim meščanskim slojem, ki se je po vojni in že med vojno, potem ko je bil sicer v začetku stoletja, lahko rečemo, socialistično usmerjen, v upanju na drobtinice z gospodarjeve mize vrgel v fašistično avanturo, ne zavedajoč se, da bo postal krvnik italijanskega naroda in tudi samega sebe.

Kako sta delavski razred in kmečki človek reagirala na takšno zavezništvo in kakšne so bile oblike borbe proti porajajoči se tiraniji, je z izpričevanjem osebnih doživetij orisal poslanec Malagugini, ki je prikazal predvsem nečloveška nasilstva agrarnih gospodov v Lombardiji, medtem ko je nato gospa Gentili Filippeti spomnila starejšo milansko generacijo na obdobje zadnje socialistične občinske uprave, kateri je načeloval njen oče in bitkam, ki so se razvijale v osrčju lombardske metropole proti mračnjaštvu, ki se je porajalo in nameravalo s silo in v trdni zvezi z visoko financo in graščinsko gospodo zatreti vse, kar je lepega prinesel s seboj italijanski Risorgimento.

Pri drugem predavateljskem večeru se je razvila burnejša diskusija, kot pri prvem; diskutanti niso samo orisali vloge, ki so jo imele posamezne stranke pri porajanju fašizma, marveč je mnogo kritike bilo usmerjene tudi proti takratnemu vodstvu delavskega razreda, ki marsikdaj in marsikje ni znalo slediti delavskim množicam.

K drugemu predavanju, ki je bilo 6. februarja, je poslal svojega zastopnika tudi milanski prefekt. Milan pač ni Rim. Tu nihče niti med najbolj vzvišenimi osebnostmi ne more več zapirati oči pred novimi dejstvi. Pričelo se je novo politično obdobje, ki bo zahtevalo mnogo novih odločilnih korakov, tistih, ki Milanu vladajo iz modernih centrov monopolističnih družb, pa drugih, ki se ne morejo več skrivati za talarji in papeževimi pozivi, vse do onih resničnih predstavnikov milanskega delovnega človeka, ki je za obnovo svojega mesta in dežele zavihal rokave že takoj po vojni, pa danes noče in ne more več samo sprejemati, kar mu «velikodušno» poklanjajo, in zahteva to ne samo zase, marveč tudi za onega brata in sestro, ki jim je provincijska zaspanost in zagrenjenost ovira, da bi tudi sami ne zavpili glasneje proti socialni krivici, ki je je v Italiji še vedno na pretek!

DORICA MAKUC

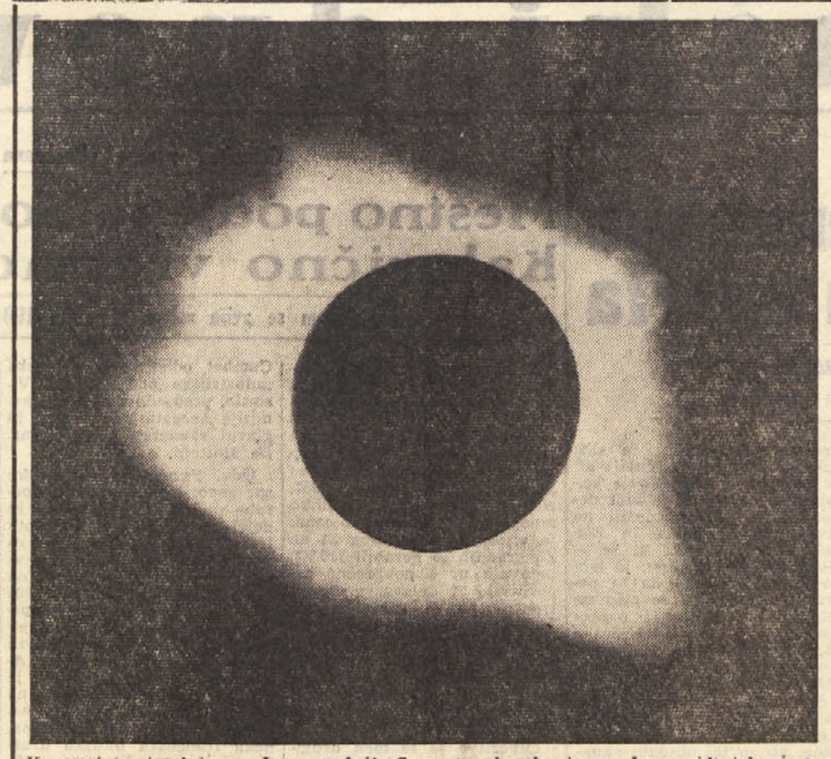

Ko «mrtva», torej temna Luna prekrije Sonce, se ob robu temne Lune vidi tako imenovana sončna krona, ki je v primerih popolnega sončnega mrka glavni objekt opazovanj znanstvenikov. Iz tako imenovanih treh plasti «krone» morejo znanstveniki marsikaj razbrati. Pri nas, na Tržaškem, ne bomo imeli popolnega sončnega mrka, vendar se bo naš delni sončni mrk okoli 8.45 zelo približal popolnemu mrku

Jutri zjutraj skoraj dve uri polmraka

Za naše kraje izredna priložnost ki se bo ponovila šele leta 2081

Izredno zanimanje v znanstvenem svetu - Jugoslovanski in italijanski centri pripravljeni - Letalo za primer slabega vremena - Sonce slabo poznamo

Že desetletja ljudje, ki žive v pasu, kjer bo jutri viden popoln ali delen sončni mrk, niso bili glede vremena tako nestrpni, kot so danes. Vremenoslovci se sicer pogostoma uštejejo, in upamo, da se bodo tudi tokrat, kajti za jutri nam napovedujejo delno oblačno vreme, s čimer bi bili prikrajšani za zelo redek nebesni pojav, ki ga prebivalci določenega področja doživljajo povprečno vsakih 300 let. Za naše kraje to sicer niti ni taka izredno važno, ker bo pri nas možno opazovati le delni sončni mrk, dočim bo pas popolnega sončnega mrka šel skozi južno Francijo, Italijo bo sekal južno od Turina, dalje približno ob reki Pad vse dol do sredine škornja samega, Jugoslavijo bo pas prečkal, seveda povsod v širini 250 km, začenši južno od Istre skoraj do Boke Kotorske in v tem širokem pasu se bo pomikal proti vzhodnim mejam Jugoslavije, kjer se bo nadaljeval skozi južni del Romunije in severno Bolgarijo, čez Crno morje, Krimski polotok in nato dalje skozi Sovjetsko zvezo proti Sibiriji.

Ta omejitev velja za popolni sončni mrk, delni sončni mrk pa bo viden v vseh drugih predelih Evrope proti severu, in južni strani pa v Španiji, južni Italiji, Grčiji, Turčiji in Severni Afriki.

Kaj je sončni mrk, smo že zadnjič na kratko povedali. Ko se med Soncem in Zemljo znajde Luna — ščip —, s svojo oblo zakrije Sonce. Njena senca pada torej na Zemljo in imamo popoln sončni mrk tam, do koder seže stožec popolne sence, vtem ko imamo delen sončni mrk v tistih sosednih področjih, kjer Luna Sonca ne pokrije povsem. Predolga bi bila razlaga, zakaj pride pri kroženju Zemlje okoli Sonca in Lune okoli Zemlje do tega položaja, kolikokrat pride in kako. Rekli bomo le, da so bili v področjih sedanjega sončnega mrka v zadnjem tisočletju le trije popolni sončni mrki in da bo prihodnji popolni mrk leta 2081.

Zakaj tolikšno zanimanje za sončni mrk?

Sončnega mrka niso «odkrili» pred kratkim. Strokovno so si ga obrazložili že 300 let pred našim štetjem Babilonci, vendar ga še do danes znanstveniki niso «izkoristili do kraja», kot se je izrazil neki astronom. Jugoslovanski strokovnjak Vasilij Oskanjin je rekel, da poznamo Sonce le za 6 odstotkov. Potemtakem preostaja znanstvenikom še veliko dela. Zato ni nič čudnega, da se v teh dneh zbirajo v najbolj primernih točkah pasu sedanjega popolnega sončnega mrka množice strokovnjakov. V Italiji bodo imeli glavno središče za opazovanje sončnega mrka v Arcetri pri Florenci. Toda v okolici Genove, Ancone in drugih primernih krajih je cela vrsta odprav, ki se je primerno opremila za proučevanje Sonca, sončne krone, spektrasončne krone, opazovanja zvezd ob dnevu itd. Glede tega bomo dodali, da je v Italijo prispelo več odprav iz inozemstva, med katerimi tudi 45 članska švicarska odprava, ki bo sončni mrk opazovala iz letala, ki bo seveda primerno opremljeno.

Podobno so se na to pripravili Sovjeti na Krimu in na Uralu, Bolgari in Romuni v svojih primernih opazovališčih, kot so se pripravili tudi Francozi, le da so ti mnogo na slabšem, ker bo pri njih sončni mrk nekoliko «prezgoden», dočim bodo imeli Sovjeti najboljše pogoje, ker bo pri njih sončni mrk, ko bo Sonce že visoko, pač okoli desete ure.

Za Jugoslavijo bi mogli reči, da so se temeljito pripravili. Glavna opazovališča bodo na otokih Hvar in Brač ter na gori Jastrebac. Na Hvar, Brač in v Split je prišlo veliko tujih odprav, med katerimi so odprave iz Holandske, Grčije, Francije, Zahodne in Vzhodne Nemčije, Švice in od drugod. Na Jastrebcu pa je posebna odprava jugoslovanskega astronomskega inštituta pod vodstvom Pere Djurkoviča. Kaže da bo ta odprava na višini 1500 m nad morjem s po navadi jasnim nebom imela še posebno hvaležno delo. Sem sta prišli že ekipa nemške in angleške televizije, ki bosta posamezne faze sončnega mrka posnemali za evrovizijo.

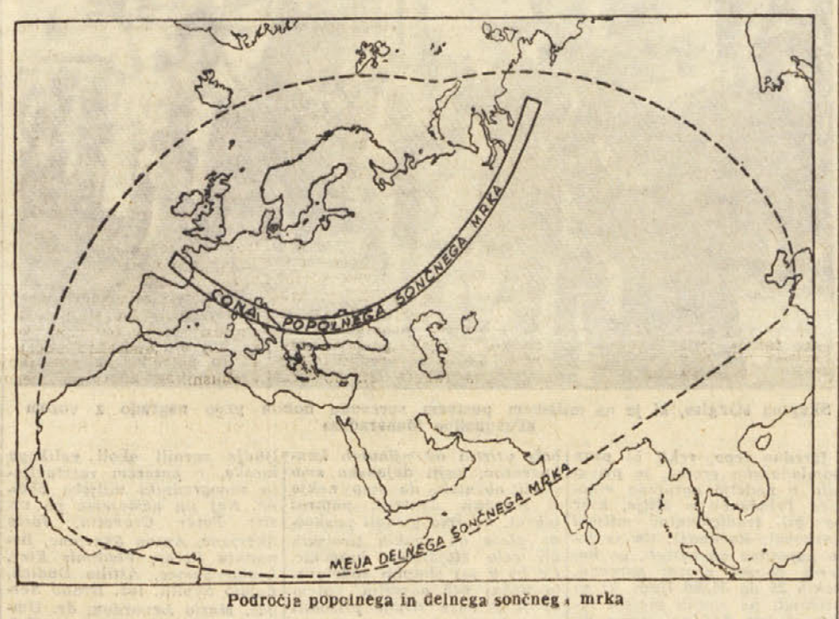

Področje popolnega in delnega sončnega mrka

V kolikor pa bi oblačno vreme nekatera opazovanja preprečilo, je nared letalo, ki bo z višine 12.000 metrov opravilo nekatera opazovanja in fotografiranja, ki bi jih stal ne mogli opraviti. Letalo bo tudi v primeru lepega vremena opravilo svojo nalogo, toda v primeru slabega vremena, bi mu bila poverjena mnogo važnejša naloga, ker bo pač sončni mrk spremljalo visoko iznad oblakov.

V tem kratkem prikazu priprav in pomena opazovanja sončnega mrka bi bilo težko strniti vso pomembnost sončnega mrka za znanstvena raziskovanja. Zato bomo govorili le o dveh točkah programa in sicer o sončni kroni in o preverjanju Einsteinove teorije. Ko Luna povsem zakrije Sonce, se okoli roba temne Lune opazi «krona» Sonca, ki jo znanstveniki delijo v tri dele, in sicer v ožji, gostejši del, v srednji ali «K» del in v zunanji ali «F» del. Za notranji del se znanstveniki sprašujejo, odkod tu jonizirani atomi, ki potrebujejo za nastanek temperaturo milijonov stopinj C, ko pa vemo, da znaša temperatura na vrhnji plasti Sonca 6000 stopinj. Gre torej za vprašanje, ali niso ti jonizirani atomi posledica grozovitih vrenj v sami vrhnji masi Sonca ali pa posledica mogočnih medsebojnih trčenj pri strahovitih brzinah. Del krone «K» je zanimiv za proučevanje elektronov in protonov, ki se «sproščeno kretajo», kot v kakšnem reaktorju. Del krone «F» pa je zanimiv zaradi oddajanja raznih delcev, ki jih še niso proučili.

Se besedo dve o preverjanju Einsteinove teorije. Ob sončnem mrku je možno preveriti Einsteinovo teorijo o «identičnosti snovi in energije». Če sta namreč ta dva elementa le dve obliki istega izvora, bi se morala enako obnašati, in sicer podleči vplivu sončne privlačnosti, kar je možno ugotoviti le v primeru popolnega sončnega mrka.

Ob koncu bomo povedali, da bo pri nas delni sončni mrk viden od 7. ure 36 minut do 9. ure 54 minut. V ta namen si izberimo primeren prostor in ker nimamo primernih teleskopov in priprav, — očala za sonce niso dovolj! — si s svečo zatemnimo kos stekla in skozenj si oglejmo sončni mrk. Paziti moramo, da bo steklo dovolj zatemnjeno, da si obvarujemo oči,

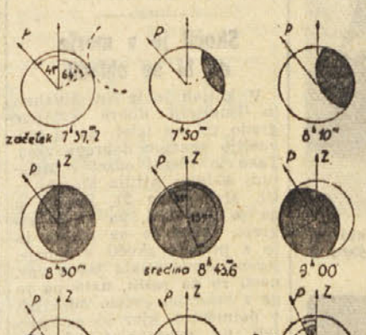

Črtež predstavlja potek sončnega mrka v Ljubljani. Ker pa bomo pri pri nas imeli skoraj enak delen sončni mrki kot v Ljubljani, le da se bo začel za eno minuto prej, bi gornji črtež mogel veljati tudi za nas: Temne ploskve v svetlih krogih nam kažejo, kako bo Luna postopoma prekrivala Sonce, tako da ga bo ob 8. uri 43 minut skoraj popolnoma prekrila, nato se bo spet «umikala» v drugo stran,

HOROSKOP

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Ne računajte z obljubami, ki vam jih dajejo, pač pa s svojimi dejanskimi zmožnostmi. Glede čustvenih zadev prehoden spor. Nervoza.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Razpoloženje, ki bo zelo primerno za srečno uresničenje nekega načrta, ki ga že dolgo gojite. Priča boste veselemu srečanju.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Telesno in duševno se boste odlično počutili. To vam bo pomagalo, da boste izpeljali zelo tvegano delo do konca. Srečne ure zvečer.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Opravka boste imeli z nekoliko zapleteno zadevo, za katero je bolje, da jo preložite na jutrišnji dan. Neka oseba se vam vsiljuje. Glavobol.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Nepričakovani dogodki bodo zmotili vaše načrte. Ne računajte s srečo. Tudi v čustvenih zadevah ne boste zabeležili posebnega uspeha.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Nasveti osebe, ki se nanjo lahko zanesete, vam bodo pomagali k uresničenju vašega načrta. Ne računajte, da bodo s tem vsi soglašali.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Bodite previdni, posebno v poslih, ki terjajo večjo strokovno usposobljenost. Glede čustvenih zadev bodite skrajno previdni.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Pismo, ki vam bo prineslo možnost, da se izvlečete iz poslovne zagate. Razčistite vaše zadeve z osebo, ki vam je zelo priljubljena.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Dan bo vsekakor pozitiven. Dela boste imeli na pretek, vendar ne računajte z ustrezno enakim zaslužkom. Nove simpatije in prijateljstvo.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) V dopoldanskih urah se ne boste mogli pohvaliti, vtem ko bo ves popoldan bogat uspehov. Družinski odnosi najgredo po tej poti.

VODNAR (od 21. 1. do 19 2.) Zvezde vam niso preveč naklonjene, hkrati pa niti tako proti vam. Bodite previdni v vsem vašem početju. Nekoliko nervoze.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) V jutranjih urah bo prišlo do prijetnega srečanja, ki vam bo dalo pobudo za večjo odločnost. Več pobude glede novega prijateljstva.

Zanimiva anketa v Jugoslaviji

Kako mladina prebija svoj prosti čas?

Povprečno ima na dan 3 ure in 12 minut za zabavo in oddih

Centralni komite ljudske mladine Jugoslavije in Zvezni zavod za fizično kulturo sta izvedla anketo o tem, kako dekleta in fantje v Jugoslaviji preživijo svoj prosti čas, ali se bavijo s športom in kakšne so možnosti za izpolnitev njihovih želja. Na anketne lističe, ki so jih razdelili med mladino po mestih in na katerih je bilo 16 vprašanj, je odgovorilo 4300 mladincev v starosti od 15 do 25 let

3 URE IN 12 MINUT

Eno od prvih je bilo vprašanje: koliko prostih ur imate dnevno po delu, spanju in drugih rednih obvezah?

Urejeni podatki pokazujejo, da ima mladina povprečno vsak dan na razpolago 3 ure in 12 minut. Analitičar ankete pa je napravil poleg tega tudi zanimivo primerjavo ko je izračunal, da imajo dekleta manj prostega časa — 2 uri in 55 minut, fantje pa nekaj več — 3 ure in 21 minut.

Podatki pokazujejo, da so mladi ljudje dokaj zavzeti z raznimi vsakodnevnimi obvezami. To velja predvsem za delavce v trgovini, zdravstveno in prosvetno osebje, študente in dijake. Če bi se napravila primerjava glede prostih ur po poklicih, bi dobili neke vrste «raug-listo», ki bi pokazala, da imajo največ možnosti rudarji — 3 ure in 48 minut in kvalificirani delavci — 3 ure in 30 minut, najmanj pa zdravstveni in prosvetni delavci — 2 uri in 43 minut ter študenti — 2 uri in 14 minut. Zanimivo je, da ima več kot 6 ur časa za zabavo, šport in drugo dejavnost samo 4,3 odst. anketiranih.

KINO IN GLEDALIŠČE NA PRVEM MESTU

Znano je, da je aktivnost mladine v prostem času zelo vsestranska in bogata, in število odgovorov kaže, da so anketirani mladinci na to vprašanje zelo radi odgovarjali. Organizatorji ankete so napravili zelo pregledne tabele iz katerih je razvidno, da 83,7 odst. mladine odhaja redno ali le od časa do časa v kino in gledališče, 78,7 odst. se jih ukvarja s športom, 58,5 jih dela v družbenih organizacijah, 58,2 odst. jih odhaja na plese ali v restavracije, 55,9 odst. se jih uči ali izpopolnjuje v strokah, 17,9 pa jih dela za honorar.

NEDELJSKI IZLETI IN DOPUST

Izleti v naravo so zelo primerna oblika za odmor. Na vprašanje: ali odhajate v nedeljo na izlete v naravo? — je odgovorilo 4078 anketiranih. Od teh jih 1123 ne dela izlete, 546 jih dela redno, 2409 pa samo od časa do časa. Na vprašanje: Kje ste prebili dopust? — jih je 1285 odgovorilo da v kraju bivanja samega, 1278 na morju, 502 v gorah in 1021 na podeželju. Športne prireditve obiskuje redno 1283 anketiranih, od časa do časa pa 2343.

NOGOMET IN PLAVANJE

Ena od nalog ankete je bila ugotoviti, na katere športne panoge se mladina najraje orientira. Vprašanje: «S katero športno panogo se najraje ukvarjate» je nudilo zanimivo ugotovitev, da je na prvem mestu nogomet, za katerega se je izreklo 23,99 odst. anketiranih, nogometu pa povsem nepričakovano sledi plavanje s 13,60 odst., telovadba v dvoranah Partizana s 10,09 odst., rokomet z 9,67 odst., itd. Če pa te odgovore razdelimo po spolu anketiranih, potem pridemo do ugotovitve, da je med dekleti najbolj razširjeno plavanje in rokomet, med fanti pa nogomet in plavanje. Zanimivo je pri tem, da je odstotek onih, ki se bavijo s smučanjem (toda samo za Slovenijo to nikakor ne velja), veslanjem, kolesarstvom, streljanjem in konjskimi športi samo 8,79 vseh anketiranih.

Se najbolj pozitiven zaključek ankete pa je ta, da mladina v veliki večini izrablja svoj prosti čas tako ali drugače koristno

Kulturne drobtine od tu in tam

Se en jugoslovanski roman preveden v italijanščino

Po romanu Ivan Andriča «Most na Drini» so dobili v preteklih dneh Italiji še en prevod iz jugoslovanske literature. Gre za roman mladega pisatelja Miodraga Bulatovića «Rdeči petelin leti proti nebu», ki ga je prevedel Eros Sequi, založila pa Rusconi in Paolazzi v Milanu. Ob tej priložnosti je književni kritik revije «Epoca» Gino Panpaloni objavil obširen članek z naslovom «Stara in nova jugoslovanska literatura» v katerem ugotavlja, da se v Italiji ve o jugoslovanski literaturi zelo malo in da je pojav dveh prevodov v kratkem času zaradi tega zelo razveseljiv.»

«Praška pomlad»

Tradicionalni praški mednarodni glasbeni festival «Praška pomlad» bo letos od 12. maja do 4. junija. Letos bodo na festivalu posvetili posebno pozornost obletnicam Liszta, Prokofjeva in Bartoka ter 150-letnici ustanovitve praškega konzervatorija. Predvideno je, da bo v treh tednih 45 koncertov in 22 gledaliških predstav.

Podelitev Zmajeve nagrade

Predstavniki Matice Srpske v Novem Sadu so Zmajevo nagrado za poezijo za leto 1960 podelili zagrebškemu pesniku Dobriši Cesariču. Nagrado v višini 300.000 din je dobil Cesarič za pesniško zbirko «Izbrane pesmi», ki jo je lani izdala Matica hrvatska.

Blaise Cendrars umrl

Stiri dni po prejemu Velike nagrade mesta Pariza je v 74. letu življenja umrl vidni francoski pesnik Blaise Cendrars. V njegovi poeziji se odraža vse njegovo burno življenje. Nove izvore poezije je iskal po vsem svetu in našel jih je v kubizmu, v črnski umetnosti, v oglasih in reklamah. Elemente novega je odkrival v mrzličnem življenju velemest, v brzini, strojih, potovanju. Razbijal je okove tradicionalnih form. Kljub svojemu kozmopolitizmu pa se je tako med prvo kot med drugo svetovno vojno izkazal kot dober patriot.

Nov roman Grahama Greena

Istočasno kot v angleškem originalu je tudi v francoskem in švedskem prevodu izšel nov roman Grahama Greena «A Burnt Out Case», kar bi se po smislu lahko prevedlo «Popolnoma brezupen primer», v francoskem prevodu pa nosi roman naslov «Sezona deževja». Avtor skuša biti v svojem delu čim bolj originalen. Dejanje se dogaja v kongoškem leprozoriju, glavni junak pa je neki ameriški arhitekt, ki pride v svojem popolnem zaročaranju v leprozorij, da bi ob realnem trpljenju drugih poskušal izlečiti svoje notranje bolečine.

V Moskvi razstava italijanske otroške knjige

V glavnem mestu SZ so odprli razstavo italijanske otroške knjige. Razstavljenih je okrog 300 primerkov klasične literature, antologij in enciklopedij, razne tendence v sodobni literaturi pa zastopajo Italo Calvino, Giovanni Arpino, Elsa Morante in drugi. Veliko zanimanje vzbujajo izdaje Giannija Rodarija, ki so bile v Sovjetski zvezi izdane že kakih 50 krat v petnajstih jezikih sovjetskih narodov v tiraži 3.500.000 izvodov. Razstavo je organiziralo združenje «SZ-Italija».

Einstein o miru

Pred nedavnim se je v izložbah newyorških knjigarn pojavila nova knjiga z naslovom «Einstein o miru». Urednika Natan in Norden sta pobrskala po Einsteinovi zapuščini in izluščila iz nje vse misli, ki jih je genialni znanstvenik izrekel o miru od l. 1914 do smrti 1955. Knjiga je dokaz, da je Einstein kljub smotrnemu znanstvenemu delu zelo pozljivo spremljal vse politične dogodke po svetu in bil v velik skrbeh za mir. Knjiga odkriva tudi, da je bil Einstein kot človek zelo skromen, kot mislec in spremljevalec političnega življenja pa izredno pronicljiv in preroški duh.

Folklora v Agrigentu

Jugoslovanska folklorna skupina iz Sarajeva je osvojila prvo mesto na festivalu folklore, ki se je v nedeljo zvečer zaključil v Agrigentu na Siciliji pod kolonami znanega temlja Discurijev. Festivala, ki je bil prirejen v okviru «Praznika cvetočih mandeljev» se je udeležilo 14 foklornih ansamblov iz 13 držav, del zaključnega programa pa so v nedeljo zvečer prenašali tudi po televiziji. Jugoslovanski plesalci so navdušili bodisi s svojimi nošami, bodisi s svojim odličnim izvajanjem plesov.

Izmenjava gostovanj

Jugoslovanska koncertna agencija je sklenila pogodbe s koncertnimi direkcijami v Varšavi, Berlinu in Moskvi, po katerih bodo izmenjali umetniška gostovanja v sezoni 1961-1962.

Založništvo v Romuniji

Lani je državna romunska založba za umetnost in literaturo izdala 300 del med katerimi 47 klasikov od Shakespeara in Goetheja do Hugoja, Twaina in drugih. Knjige so izšle v skupini nakladi 1 milijon 800.000 izvodov, medtem ko je naklada knjižnih izdaj vseh romunskih založb dosegla okrog 35 milijonov izvodov, pri čemer so bila najštevilnejša dela romunskih in ruskih pisateljev posebno Tolstoja, Gorkega, Solohova in drugih.

RADIO TELEVIZIJA

Torek, 14. februarja 1961

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Glasbeni utrinki; 11.45: Vrtiljak; 12.30: Za vsakogar nekaj; 13.30: Glasba po željah; 17.20: Pesem in ples; 18.00: Radijska univerza; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Dve simfonični pesnitvi; 19.00: Radijski tednik za najmlajše; 19.30: Znane melodije preteklih in današnjih dni; 20.00: Sport; 20.30: «Kulturna prireditev v Novi Crni mlaki». Burka v treh dejanjih, nato Pustni ples.

Trst

12.25: «Tretja stran»; 14.20: Eno uro v diskoteki; 15.20: Literarna oddaja: «Srednja»; 15.35: Orkester Franca Vallisnerija.

Koper

7.15: Glasba za dobro jutro; 11.00: Otroški kotiček; 11.30: V. Novak: Slovaška suita; 12.00: Glasba po željah; 13.40: V zabavnem ritmu; 14.00: S pope kami doma in na tujem; 14.30: Solo in življenje; 14.50: Pianistka Ivanka Lipoglavšek; 15.10: Zabavna glasba; 15.30: Tečaj italijanščine; 16.00: Orkestri Marquez, Wendel in Berg; 16.30: Tretja stran; 16.45: Iz opernega sveta; 17.40: Nino Rico in Tito Rodriguez; 18.00: Prenos RL; 19.00: Na programu so kitare; 19.30: Prenos RL; 22.15: Seven Dixies in ritmi; 22.35: M. Poznalič: Mali concertino; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 9.00: Klasični valčki; 9.30: Dopoldanski koncert; 11.00: Radijska šola; 12.00: Glasbeno življenje v ZDA; 13.30: Operno gledališče; 15.55: Vreme na ital. morjih; 16.00: Tedenska oddaja za najmlajše; 16.30: Čudovita doba nuragov; 17.20: Zgodovina glasbe; 17.40: Zanimivosti od vsepovsod; 18.00: J. Gleason in njegova gosta; 18.30: Enotni razred; 19.00: Oddaja za delavce; 19.30: Filmske in gledališke novosti; 21.00: Radijska igra: «Cadillac iz čistega zlata»; 22.45: Dogodki doma in na tujem; 23.00: Poje Ch. Aznavour; 23.20: Jutri sonce zaide.

II. program

9.00: Jutranje vesti; 10.00: Glasbeni program; 11.00: Glasba za vas, ki delate; 13.45: Moda; 14.00: «Superstar»; 15.00: Kratek simfonični koncert; 16.00: Program ob štirih; 17.00: Pojeta Bruna Rizzoli in Plinio Clabassi; 17.30: Il buttafuori; 20.30: Vso srečo s sedmimi notami; 21.45: Večerna glasba.

III. program

17.00: Koncerti za klavir in orkester, na programu C. Saint-Saens in A. Glazunov; 18.30: Filmski pregled; 18.45: G. Croce: «Pomlad», L. Bertani: «Poletje», I. Baccosi «Jesen», F. de Monte «Zima»; 19.15: Založništvo v Italiji leta 1960; 20.00: Vsakovečerni koncert; 22.00: Skladbe W. A. Mozarta; 22.50: Spomini na F. Chaboda.

Slovenija

8.05: Izberite melodijo tednal; 8.50: Klavir v ritmu; 8.55: Radijska šola za srednjo stopnjo; 9.25: Stanko Premrl: Stiri pastorale; 9.40: Ženski vokalni kvartet; 10.15: Med virtuozi na razne instrumente; 10.40: Utrjujte svojo angleščino; 10.55: Orgle in orglice; 11.00: Arije iz neznanih oper; 11.30: Iz naše beležnice; 11.40: Glasbene razglednice; 12.00: Trio Avgusta Stanka; 12.15: Kmetijski nasveti; 12.25: Zabaven opoldanski spored; 13.30: Od Apeninov do Urala; *14.05: Radijska šola za višjo stopnjo; 14.35: Dva prizora iz oper Seviljski brivec in Stirje grobijani; 15.40: Iz domače književnosti; 16.00: Izbrali smo za vas; 17.15: Razgovor z volivci; 17.25: Za pustni popoldan; 18.00: Iz naših kolektivov; 18.15: Orkester Mantovani; 18.20: Kotiček za mlade ljubitelje glasbe; 18.45: Izobraževalni obzornik; 20.00: Zborovska oddaja za pustni torek; 20.30: Karlheinz Tredup: Dnevnik Kellyja s kanončkom; 21.30: Melodije raznih dežel; 22.15: Komorni večerni pri Mozartu; 23.05: «Art Farmer: Azteška suita»; 23.35: S popevkami čez kontinente; 23.55: Prijeten počitek.

Ital. televizija

13.00: TV šola; 17.00: TV za najmlajše; 18.00: Oddaja za analfabete; 18.30: TV dnevnik; 18.45: Simfonični koncert; 19.35: Italijanski parki; 20.30: TV dnevnik; 21.15: Trodejanka G. B. Fagiolija: «Pariški kavalir»; 23.15: TV dnevnik.

Jug. televizija

Italija 17.00: TV za otroke: življenje cirkusa in slavna morja. Avstrija 20.20: XIII. mednarodno tekmovanje harmonikarjev. Italija 21.00: Zabavna reklamna oddaja; 21.15: G. B. Fagiuoli: Kavalir iz Pariza — komedija v treh dejanjih.

Vreme včeraj. Najvišja temperatura 10,6, najnižja 5,8, ob 19. uri 9,2; zračni tlak 1026,2 raste, veter sever severozahodnik 2 km, vlaga 67 odst., nebo 2 desetini oblačno, morje mirno, temperatura morja 9,1 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 14. februarja
Pust
Sonce vzide ob 7.10 in zatone ob 17.30. Dolžina dneva 10.20. Luna vzide ob 6.22 in zatone ob 16.37.
Jutri SREDA, 15. februarja
Pepelnica

Na Trgu Carlo Alberto ne bodo zidali cerkve

Občinski svet zavrnil spremembo mestnega regulacijskega načrta

Zanjo so glasovali samo demokristjani in Tolloy, proti pa se je izreklo kar 31 svetovalcev - Županovi «gasilski» napori

Na včerajšnji seji tržaškega občinskega sveta se je zgodilo res nekaj izrednega: prvič ni deloval avtomatični mehanizem običajne večine ter so ostali demokristjani praktično izolirani. Ker je šlo za sklep, po katerem naj bi dovolili izjemno spremembo mestnega regulacijskega načrta za Trg Carlo Alberto pri Sv. Andreju, tako da bi se lahko sezidala na njem že kar slavna cerkev, bi se na prvi pogled zdelo, da se je ustvarila nekaka laična fronta «ad hoc», to je da se je izpod debele plasti pepela zaiskrila stara žerjavica laicizma: no kdor bi sodil tako, bi se motil. Nihče se ni namreč izrekel proti zidanju cerkve za tisti okoliš, izrekli pa so se proti temu, da bi se uničil še en tržaški trg, ki jih je že tako malo, ter da bi se odstranilo še tisto malce zakrnelega drevja, ki se bori za svoj «obstoj» na omenjenem trgu.

Ce se torej rezultat včerajšnjega glasovanja zdi kot poraz Krščanske demokracije in škofije, so tega krivi predvsem demokristjani sami in škofija, ki so napravili iz kraja postavitve te cerkve prav res trmasto prestižno vprašanje. Bodisi pisanje glasila Katoliške akcije bodisi izjave demokristjanskih svetovalcev so namreč postavile vso to stvar v napačno luč, saj so se pri tem sklicevali celo na čisto duhovne in verske vrednote, kot da bi bilo versko življenje pobožnih občanov odvisno samo od lege cerkva in kot da bi pozabili na svoj osnovni nauk, da je «Bog povsod pričujoč».

To trmasto stališče se je demokristjanom in verskim oblastem maščevalo, kajti večina svetovalcev je postavila stvar na pravo mesto, to je gledala je nanjo in se izrekla o njej s čisto estetskega in urbanističnega stališča. Kot je že odbornik Geppi v svoji izjavi dejal, je šlo pri tem za ohranitev trga ali pa za njegovo uničenje, kajti druge poti ni bilo. In ravno temu odborniku se pač ne more očitati, da ni vedno glasoval skupno z demokristjani.

Zato je bil sklep občinskega odbora zavrnjen kar z 31 glasovi proti 24. Za sklep je namreč glasovalo vseh 23 demokristjanov in pridružil se jim je seveda še indipendentist Tolloy, kar pa so že vsi pričakovali. Proti sklepu so glasovali tov. dr. Jože Dekleva, svetovalci KPI, PSI, PSDI, PRI, PLI in MSI. Svetovalec dr. Teofil Simčič pa se je vzdržal.

Župan je v svoji obrazložitvi sklepa na dolgo našteval razne razloge v njegov prid, češ da ni druge izbire. Sklep bi moral seveda obrazložiti odbornik za javna dela Geppi, toda naloga je pripadla županu, ker se odbornik ni strinjal z njim. Župan je orisal ves razvoj tega vprašanja, ki sega že 13 let nazaj. Februarja 1955 je tedanji občinski odbor poudaril, da ne bi cerkev kvarila estetske zunanjosti trga in uničila drevja ter sklenil, da se ugodi škofiji. Kasneje je odobrila ta načrt tudi občinska gradbena komisija, ki ji je predsedoval tedanji župan Bartoli. Junija 1958 je odobril načrt vladni generalni komisariat in nakazal za gradnjo cerkve 59.469.000 lir.

Zatem se je župan dotaknil raznih mnenj glede zidanja cerkve in opredelil nasprotnike za fronderje (dejal je sicer «frontisti», toda najbrž je v resnici mislil reči «frondisti»). Dejal je, da ni res, da je trg najlepši v Trstu ter da bo cerkev trg kvečjemu olepšala. Cerkev bi bila visoka samo 20 m, zavzemala pa bi samo 774 kv. m površine, to je niti tretjino trga. Po drugi strani pa je dokazano, da potrebuje ta mestna četrt božji hram. Župan je pri tem omenil tudi razna druga stavbišča, kjer so nameravali prej zidati cerkev, ki pa so se pokazala za neprikladna. Med temi je tudi stavbišče na koncu Ul. Piccriola, ki ga je škofija kupila, pa se ji zdi preveč zakotno za cerkev. Župan je zaključil z ugotovitvijo, da ne bi cerkev mnogo spremenila tamkajšnje urbanistične ureditve in seveda s priporočilom, da se sklep odobri.

V diskusiji se je prvi oglasil odbornik Geppi (PRI), ki je obrazložil, zakaj nasprotuje spremembi regulacijskega načrta in pojasnil svoje stališče s čisto tehnične plati, to je z estetičnega in urbanističnega gledišča. Pri tem je navedel, za kaj morajo služiti trgi in dokazal, da je ves tamkajšnji trg zgrajen tako, da se ne sme zidati na sredi nobeno novo poslopje, saj bi ga višina bližnjih hiš nekako «zadušila». Trg je poleg tega še poševen, ker je njegovo vznožje za 4.5 m nižje od gornjega konca. Navedel je še celo kopo razlogov proti zidanju cerkve in priznati mu je treba, da je bil ta njegov govor mnogo bolj tehten in prepričljiv kot njegov pesniški polet v obrambo razsvetljenega vodnjaka v Barkovljah.

Za njim je spregovoril vodja skupine svetovalcev KD Stopper, ki je postavil vso stvar na dilemo materialnih in duhovnih interesov in zaključil svoj govor s trditvijo, da je «pravilna škofova beseda».

Socialist dr. Sinigaglia je dejal, da bi bilo bolj pravilno odkrito imenovati sklep: «uničenje otroškega igrišča» ter povedati, da bo z zidanjem cerkve uničen ves trg. Med drugim je tudi pripomnil, da ni daleč cerkev na Trgu Rosmini ter da je treba najti za cerkev prostor drugje. Socialdemokrat Dulci se je tudi izrekel proti uničenju trga in dejal, da se postavlja vsa stvar z nekakim izsiljevanjem. Povedal je, da so mu poslali na dom glasilo KA «Vita Nuova» in pripisali, da je vsakdo, ki bo glasoval za zidanje cerkve, pristaš sv. Frančiška, vsakdo ki bo glasoval proti pa prostozidar!

Misovec Morelli je v svojem govoru povedal, da je bilo glede tega med samimi misovci mnogo prerekanja, da so se o tem razgovarjali z županom in tudi s škofom, da pa predlagajo za zidanje cerkve neki drugi prostor.

Braun (KPI) je dejal, da se je diskusija nekoliko oddaljila od glavnega predmeta ter da je treba predvsem poudariti, da ni dovolj tehtnih razlogov in argumentov za spremembo regulacijskega načrta.

Na koncu je župan z nekam potrtim tonom odgovoril na razne pripombe in skušal prepričati svetovalce, naj glasujejo za predlagani sklep, kar pa mu ni uspelo.

V zvezi s tem je dal tov. dr. Dekleva naslednjo glasovalno izjavo: «Popolnoma se strinjam s stališčem in zaskrbljenostjo, kakor tudi z mislimi, ki so jih izrekli v svoji resoluciji meščani, to je volivci, med katerimi so tudi taki, ki so več let dajali prispevke za gradnjo te cerkve in ki bivajo prav na Trgu Carlo Alberto. S tem se ne onemogoči zidanje cerkve v bližini, kajti škofija je tudi po prodaji parcele «Girardelli» lastnica stavbišča, ki ga je kupila v bližini od Fiata, in sicer prav zato, da sezida na njem cerkev sv. Rite. Zato bom glasoval proti sklepu».

Sledilo je glasovanje, ki je dalo zgoraj omenjene rezultate.

V začetku seje so svetovalci postavili razna vprašanja in med njimi tudi tov. Dekleva. K tem vprašanjem se bomo vrnili v prihodnji številki. Za danes omenimo le vprašanje dr. Pincherleja, ki je v zvezi z njegovo pismeno izjavo na prejšnji seji opozoril župana, da bi morali točneje ugotoviti odgovornost šolskega skrbnika oziroma ravnateljev srednjih šol za rasistične demonstracije, pri čemer je navedel več primerov. Župan je na to odgovoril, da manj se stvar meša, manj smrdi; da je že obsodil demonstracije ter da po njegovem ni šlo za «rasistične» nagibe. Na to mu je dr. Pincherle odgovoril, da ni občutljiv le za zmerjanje židov, ampak da ga vedno globoko presune in zaboli, če sliši vzklike «A morte i ščavi!» ali pa zmerjanje južnjakov s «cifarielli». Župan pa je tudi dejal, da je treba položiti na stvar kamen pozabe in zaupati v prebivalstvo, ki se je «ločilo od argumentov, ki lahko delijo, namesto da bi pobratili». Končno je še pripomnil, da je «miril» in opravljal vlogo «gasilca» ter da upa, da je tudi obsodba izgredov po občinskem svetu pripomogla, da so se nehali.

Svetovalec Calabria (KPI) pa je ostro obsodil ostudni umor Lumumbe in vprašal župana, ali se tej obsodbi skupno z občinskim svetom pridruži. Župan je odgovoril, da na splošno obsoja vsak umor.

Urnik trgovin in javnih lokalov za danes

Danes bodo vse trgovine zaprle ob 13. uri razen papirnic, ki bodo zaprle kot običajno, ter prodajalni keksov, ki bodo zaprle ob 21.30.

Kvestura je pooblastila vse javne lokale, da v noči med 14. in 15. februarjem lahko podaljšajo svoj običajni urnik do 4. ure zjutraj.

Otvoritev novega plinohrana

Mestno podjetje bo povečalo kalorično vrednost plina

Z novim plinohranom se zviša zaloga plina na 100 tisoč kubičnih metrov

V nedeljo zjutraj so otvorili v Broletu nov plinohran, s katerim se je zvišala Acegatova zaloga plina na 100.000 kvadratnih metrov, s čimer bo kritih 48 odstotkov najvišje dnevne potrošnje, ki so jo zabeležili v zimi l. 1957. Novi plinohran ima obliko mnogokotnika z 18 stranicami, je visok 54 m in širok 34 m. Za gradnjo so porabili 110.000 delovnih ur s povprečno zaposlitvijo 37 delavcev: skupni izdatek pa je znašal okrog 300 milijonov lir. Zgradilo ga je specializirano podjetje iz Lecca na na meški patent «Man». Gradnja se je začela aprila 1959, pri čemer so CR DA montirale plošče in nekatere naprave.

Otvoritve so se med drugimi udeležili za vladni generalni komisariat podprefekt dr. Pasino, podžupan prof. Cumbat, odbornik za občinska industrijska podjetja inž. Visintin, predsednik upravne komisije Acegata odv. Fazzini in glavni ravnatelj podjetja inž. De Mottoni.

Odv. Fazzini je na kratko spregovoril o zgodovini uporabe plina v naših krajih in dejal, da so ga prvi uporabili leta 1818, ko je trgovska borza sklenila, da bodo razsvetlili s plinom svetilnik na Savudrijskem rtiču. Leta 1838 je neko zasebno podjetje prvič uporabilo plin za razsvetljavo v mestu, ko so postavili nekaj plinskih svetilnik na Akvedotu. Deset let kasneje je drugo zasebno podjetje na podlagi koncesije zgradilo naprave z javno dobavo plina, neka francoska plinska družba pa je zgradila zatem še večje naprave, s katerimi je dobavljala 4.200 kub. m plina, ki je zadostoval za 600 javnih svetilk in 4.000 zasebnih. Leta 1862 so ustanovili občinsko plinsko podjetje, ki je leta 1895 zgradilo prvi plinohran z zmogljivostjo 8.000 kub. m plina. Ta plinohran so uničile med zadnjo vojno bombe in na njegovih temeljih so sedaj zgradili novi plinohran.

Glavni ravnatelj Acegata inž. Mottoni pa je orisal tehnične plati novega plinohrana in poudaril njegovo važnost, saj je bilo sedaj potrošnja krita le z 29-odstno zalogo, kar je predstavljajo zlasti pozimi veliko nevarnost. Inž. De Mottoni je dejal, da ima Acegat v načrtu izboljšanje službe za dobavo plina. Najprej bodo zvišali njegovo kalorično vrednost, tako da bo skrajšal čas kuhe živil. Pri tem pa bodo skušali ohraniti sedanjo ceno plina, čeprav bo dejansko več vreden. Zatem bodo skušali zvišati potrošnjo, tako da bi lahko celo znižali ceno. Končno bodo v tretji fazi odvzeli plinu strupenost, tako da se ne bodo več dogajale nesreče. Toda to bi nekoliko povečalo cene plinu. Vsekakor je Acegat že pripravil zadevne načrte.

Končno je na kratko spregovoril podžupan prof. Cumbat, ki je izrazil zadovoljstvo občine nad novo pridobitvijo ter obrnil ročico, s katero je povezal plinohran z mestno plinsko razdeljevalno mrežo.

—«»—

Federacija KPI obsoja umor Lumumbe

Tajništvo tržaške federacije KPI sporoča, da je v zvezi z umorom kongoškega političnega voditelja Patricea Lumumbe poslalo tajniku Organizacije združenih narodov naslednjo brzojavko: «Globoko ogorčeni zaradi barbarskega umora Patricea Lumumbe, protestiramo, ker pristojni organi niso pravočasno intervenirali ter zahtevamo, da se krivci tega zločina strogo kaznujejo.»

Tajništvo sporoča nadalje, da bodo od danes 14. t. m. nabirali na sedežu v Ul. Capitolina v posebno spominsko knjigo podpise članov, prijateljev in meščanov, ki bodo na ta način izrazili svoje sožalje in obsodili umor uglednega politika in domoljuba ter pobudnika osvobodilne borbe kongoškega ljudstva.

Čitajte in širite
PRIMORSKI DNEVNIK

Slovensko gledališče v Trstu

V soboto 18. t. m. ob 18. uri v AVDITORIJU v TRSTU premiera PAVEL GOLIA

SNEGULJČICA

mladinska igra v osmih slikah

Režiser: JOŽKO LUKES
Scenograf: JOŽE CESAR
Glasba: prof. KAREL BOŠTJANČIČ
Koreograf: ADRIJAN VILES
Kostumograf: inž. arh. MILENA MATULOVA

Osebe: Sneguljčica - Miranda Caharija (Igr. šola); Vitez - Livio Bogatec (Igr. šola); Kraljica - Zlata Rodoškova; Maršal - Modest Sancin; Poveljnik straže - Alojz Milič; Lovec - Julij Guštin; Frice - Stane Raztresen; Frace - Danilo Turk; Meglicj - Sonja Pulger in Tatjana Šiškovič; Škratje - Justo Košuta, Silvij Kobal, J. Cesar, Ferdo Kokošar, Adrijan Rustja, Edvard Martinuzzi, Josip Fišer; Paž - Edvin Guštin.

Nastopajo še: dvorjani, dvorjanke, paži, vojaki, spletična.

* * *

Ponovitev v nedeljo 19. t. m. ob 16. uri v Avditoriju v Trstu

ŠZ Bor
priredi v torek 14. t. m. na stadionu «Prvi maj» z začetkom ob 21. uri
velik pustni ples
IGRA ORKESTER NARDIN
Rezerviranje miz od četrtka dalje v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20

Na PUSTNI TOREK od 21. do 4. ure zjutraj
PUSTNO RAJANJE
v prosvetni dvorani «IGO GRUDEN» v NABREŽINI
Dobro založen bife — Nizke cene —

DANES TRADICIONALNI
pustni ples
v vseh prostorih hotela
FURLAN
REPENTABOR
tel. 21-360
IGRAL BO PRILJUBLJENI ORKESTER
Sprejemamo prenočišča za veliko pustno večerjo

V GOSTILNI
KRIŽMAN
VEL. REPEN
tel. 21-361
prirejamo
veliki pustni ples
IGRAL BO VESEL ORKESTER
Nudimo vam izbrane jedače in pijače. Vse v počastitev pustu!
Vljudno vabimo

LJUDSKA PROSVETA

Prosvetno društvo v Barkovljah bo imelo v četrtek 16. februarja ob 20.30 v društvenih prostorih zanimivo znanstveno-humoristično predavanje s filmi. Predaval bo profesor Penko. Vabimo k številni udeležbi!

DAROVI IN PRISPEVKI

V počastitev spomina pok. Katarine vd. Kermac daruje učiteljstvo 3.000 lir za Dijaško Matico.

TRŽAŠKA KNJIGARNA
Trst - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792
NOVOST:
Vera Albrecht: *Nekoč pod Gorjanci* L 800.—
Aragon: *Veliki teden* L 2.600.—

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

12. in 13. februarja 1961 se je v Trstu rodilo 15 otrok in umrlo je 27 oseb.

RODILI SO SE: Walter Baso, Marina Scrigner, Fabia Petronio, Marina Bonazza, Elio Delana, Alfredo Mandero, Chiara Doz, Damiana Cossarizza, Daniela Dapretto, Ivo Vidali, Ezio Rossetti, Sergio Perosa, Orietta Pauluzzi, Sergio Stradi, Nidia Starz.

UMRLI SO: 84-letna Anna Risola, 79-letna Giovanna Litovic vd. Sgaravatti, 65-letna Rosalia Lesti vd. Caucci, 89-letna Maddalena Komann vd. Vietze, 84-letna Teresa Tossutti vd. Pascot, 65-letni Franc Kramar, 66-letni Bruno Suppancig, 75-letni Giuseppe Ettmayr, 79-letna Giuseppina Crosara vd. Franchino, 72-letni Bernardo Bennari, 73-letna Maria Rizz vd. Fogar, 78-letni Umberto Navarra, 83-letni Silvio Pernetti, 75-letna Giovanna Clarich vd. Valli, 82-letna Celestina Acquavita vd. Matassi, 63-letna Giulia Bolognesi, 85-letni Giuseppe Fucci, 56-letni Giuseppe Zorzut, 58-letni Ferruccio Sussich, 88-letna Teresa Perselio vd. Badin, 87-letna Angela Alloggio por. D'Angeri, 57-letna Maria Pausich por. Zanini, 86-letna Josipina Zagar por. Rebula, 84-letna Josipina Vatovec vd. Covacich, 78-letna Margherita Prez vd. Ferigutti, 84-letni Giacomo Bassa, Maurizio Petrachi, star dva dni.

—«»—

NOCNA SLUŽBA LEKARN

Biasoletto, Ul. Roma 15; Manzoni, Ul. Settefontane 2; De Colle Ul. Revoltella 42; Rovis, Trg Goldoni 8; dr. Rossetti, Ul. Combi 19.

VČERAJŠNJE CENE NA TRGU NA DEBELO

(V prvem stolpcu so najnižje cene, v drugem najvišje, v 3. prevladujoče)

pomaranče	65	176	71
limone	118	153	135
mandarini	88	212	171
jabolka I.	83	153	100
jabolka II.	34	106	53
hruške I.	106	153	129
hruške II.	29	118	36
pesa	88	118	100
artičoke	20	40	35
zelje	53	65	59
cvetača	47	106	71
ohrovt	41	71	53
cikorija	34	65	47
čebula	59	106	100
koromač	53	88	65
razna solata	63	188	125
krompir	25	66	43
rdeči radič	300	438	400
zeleni radič II	150	225	200
zelena	94	176	118
špinača	150	175	163

Večina blaga se prodaja po prevlad. ceni (3. stolpec).

Valute

	Trst
dolar	626.50
švicarski frank	145.50
funt šterling	1757.50
francoski frank	126.30
marka	150.50
šiling	24,10
dinar	0,70
marengo	480[illegible]
zlato	71[illegible]

KINO

Fenice 16.00 «Dekle s kovčkom». Claudia Cardinale. Dve uri [illegible] ste ljubezni.

Excelsior 15.30 «Venera v krznu iz norke». Elisabeth Taylor, Eddie Fisher in Laurence Harvey. Metrocolor.

Filodrammatico 14.30 «Moški skobec». Error Flyn.

Grattacielo 15.00 «Neapeljski [illegible]». Technicolor. Clark Gable, Sophia Loren, Vittorio De Sica.

Arcobaleno 14.15 «Konstantin [illegible]». Eastmancolor. [illegible] Lee.

Supercinema 14.00 «Cetvero [illegible] sarjev». Walt Disney.

Alabarda 15.30 «Lov na [illegible]». Technicolor. Sandra Mondo, Ennio Gorolami.

Aurora 14.15 «La ciociara». [illegible] povedano mladini.

Capitol 15.00 «Tajnost Polyanne». Richard Egan.

Garibaldi 15.30 «Od tu do [illegible] nosti». Burt Lancaster, Montgomery Clift.

Cristallo 16.00 «Ljubiva sex». Technicolor. Marilyn Monroe. [illegible] nji dan.

Impero 15.00 «Resnična [illegible] Rose Marije». Belinda Lee. Prepovedano mladini.

Italia 15.00 «Cesarski [illegible] (Mayerling) Technicolor. [illegible] dolf Prack in Christiane [illegible] biger.

Massimo 15.00 «Zaklad kapitana Kidda». Anthony Dexter. Technicolor.

Moderno 14.00 in 22.00 [illegible] dan revije «Vse nasprotno». [illegible] platnu «Nel blu dipinto di blu». Domenico Modugno.

Astra 15.00 «Messalina, [illegible] Venera». Belinda Lee. Prepovedano mladini.

Astoria 16.00 «Krinka masaka». Technicolor. John [illegible] Anthony Quinn.

Vittorio Veneto. Danes [illegible]

Marconi 16.00 «Rdeča [illegible]». Jules [illegible] scal Petit, Daniel Gelin, [illegible]

Ideale 14.30 «Esterina». [illegible] Gravina.

Savona 15.00 «Messalina, [illegible] ca Venera». Belinda Lee. [illegible] povedano mladini.

Odeon 16.00 «Les amants». Jeanne Moreau. Prepovedano [illegible] dini.

MALI OGLASI

OBISCITE VELETRGOVINO [illegible] LICE - Trst, Ulica Carducci [illegible] Kupili boste: bunde, dežne [illegible] šče, hlače, srajce, jope in mnogo drugih artiklov najboljše vrst po res konkurenčnih [illegible]

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ko nas je za vedno zapustil naš nepozabni

IVAN VERŠA

ter ga spremili na njegovi zadnji poti, se toplo zahvaljujemo. Posebna zahvala še osebju druge lesa.

DRUŽINA VERŠA

Prosek, 14. februarja 1961

Izredno lepo vreme karakteriziralo pustno nedeljo

Od 25 do 30 tisoč ljudi prisostvovalo tradicionalnemu karnevalu v Miljah

Prvo nagrado je tudi letos dobila skupina „Ongia", drugo pa skupina „Brivido" - Uspela vinska razstava miljskih vinogradnikov

Skupina «Ongia», ki je na miljskem pustnem sprevodu dobila prvo nagrado z vozom «Pasqualino Maharadža»

Izredno lepo, rekli bi prav pomladansko vreme, je privabilo v nedeljo ogromno množico Tržačanov v Milje, kjer je bil tradicionalni miljski karneval. Računajo, da je bilo popoldne ob cestah, po katerih je šel pustni sprevod, kakih 25 do 30.000 ljudi, ki so vztrajali na svojih mestih tudi več kot dve uri, samo da bi čim bolje videli vozove in pustne šeme, ki so se vozili in hodili mimo.

Milje so bile za karneval tudi primerno okrašene. Na drevesih in žicah električne napeljave je bilo pritrjenih na stotine živo pisanih balončkov, ki so dajali okolju pristen karnevalski značaj. Potem ne smemo pozabiti omeniti tradicionalne vinske razstave, ki je nerazdružljiv pojem z miljskim karnevalom, saj pomeni za marsikoga mnogo več kot pa karneval sam.

Okoli 14.30 se je začela pustna povorka. Kot običajno, se je borba za prvo mesto vodila med skupinama «Ongia» in «Brivido», ki se vsako leto predstavlja z najbolj originalnimi zamislimi in tudi z odlično urejenimi vozovi. Letos je prvo mesto pripadlo spet «Ongii», ki se je predstavila s skupino «Pasqualino-maharadža». Tri figure so karakterizirale to skupino: krododil, na katerem je jahal «Indijec», slon z indijskim veljakom in maharadža v sobani oziroma v haremu, okoli katerega so plesale plesalke. Poleg tega je bilo v skupini še nič koliko plesalcev in plesalk, ki so dajali okolju tipičen indijski značaj.

Skupina «Brivido» pa je šla tokrat na «počitnice» na Tirolsko. Kot so oni iz skupine «Ongia» prikazali košček indijskega življenja, tako je skupina «Brivido» prikazala življenje na Tirolskem. Morda so bili člani te skupine še bolj pristni od njihovih konkurentov, kajti dejansko smo imeli občutek, da smo nekje v sosednji Avstriji, namreč takrat, ko smo gledali poskočne plese ob zvokih tirolskih ali celo štajerskih koračnic. Če bi v tej skupini sodelovalo nekaj več odraslih, potem bi ji z naše strani prisodili prvo mesto.

Ugajale so tudi druge skupine, na primer «Dracula in vampirji», potem pa skupina, ki je imela na začetku povorke veliko kokoš in še večjega petelina. Omeniti moramo tudi posrečeno skupino, ki nas je popeljala v stare rimske čase in pa mornarje v svojih značilnih uniformah.

Med povorko je bilo videti tudi večje ali manjše skupine mask, ki so dajale prireditvi še posebno prijetni značaj. Ko se je karneval končal, so se ljudje zgrnili okoli velikega kioska, v katerem razstavljajo vinogradniki miljske občine. Naj jih naštejemo po vrsti: Peter Crevatin, Josip Škerjanc, Anton Škerjanc, Benjamin Pečar, Vladimir Eler, Ljubo Samec, Attilio Dodich, Egidio Sepilli, inž. Bruno Sergas, Mario Lenardon, dr. Umberto Chiriacho, Michele Colmo in prof. Falcari. Vsi ti so razstavljali 26 vzorcev vina — belega in črnega — ki ga bo čez kakih deset dni ocenila posebna komisija. Omenimo naj, da prevladuje med belimi vini malvazija, manj pa je prošeka, trebiana in moškata. Med črnimi vini je treba na prvem mestu omeniti refošk in merlot, navadno rdeče vino ter «negra tenera». Prvič je tudi razstavljeno vino s tako imenovane trte «215», ki so jo nasadili na posestvu inž. Sergasa. Vino je prijetnega okusa in ima od 12 do 12.5 stopinj alkohola. To trto so prvič posadili pred štirimi leti in je lani prvič obrodila. Omenimo naj še, da razstavljajo kmetje tako iz Miljskih hribov kot tudi iz Beloglava (Eler in Samec). Razstava bo odprta še danes in zato lahko priporočimo vsem ljubiteljem dobre vinske kapljice, da poskusijo odlična vina, ki jih pridelujejo vinogradniki miljske občine.

Včeraj pa so bila po nekaterih vaseh našega področja tradicionalna pustna «pobiranja». Nekje v večjem, drugje v manjšem stilu, a z istim ciljem: dobiti čim več klobas, jajc in vina, tako da bo pustna večerja čim bolj bogata.

Danes, zadnji dan pusta, bo v mestu in na podeželju izredno živahno. Najavljeni so številni plesi in maškarade, jutri pa bodo pusta že pokopali. Poleg tradicionalnih pokopov v Škednju, Žavljah in drugod pa je treba še posebej omeniti tradicionalno «zapuščanje dote» v Boljuncu. Toda o tem bomo spregovorili še posebej v naši jutrišnji številki, ko bomo zvedeli za natančnejše podatke.

Pust pri Domju: Mladeniči so šli v maskah z godbo po vasi na tradicionalno pustno «biro». Na sliki jih vidimo, kako veselo igrajo, saj so napolnili pletenko z vinom in košaro z jajci in drugimi dobrotami, ki so jim jih vaščani podarili

Otroško pustno rajanje, ki ga je priredilo Slovensko gledališče na stadionu «Prvi maj»

Blazna vožnja avtomobila ki mu niso delovale zavore

Vozilo se je ustavilo šele ko je treščilo v tovornik - Sestra šoferja hudo ranjena

Včeraj zjutraj je 25-letni Danilo Šturman iz Ricmanj št. 101 vozil avto po Reški cesti od Katinare proti mestu. Z njim se je peljala njegova 14-letna sestra Marija, ki je dijakinja. Ko je avto dospel do hišne št. 31, je vozač pritisnil na zavore, da bi zmanjšal brzino, toda zaman. Avto je po klancu tekel še hitreje, zavore pa niso odgovarjale. Šturman je hotel zamenjati brzino in je upal, da bo zaustavil vozilo, če bodo kolesa drsala ob pločnik. Pri tem pa je treščil v avto, ki ga je Lucio Porzio parkiral pred svojim domom. Niti to ni pomagalo, da bi se avto ustavil.

Ko je Šturman treščil ob Porziov avto, je njegov avto vrglo spet sredi ceste. Tedaj pa je privozil z nasprotne strani tovornik, ki ga je šofiral 27-letni Mario Zorzenon iz Romansa. Šturmanovo vozilo se je ustavilo šele ko je treščilo v tovornik. Pri tem pa se je hudo poškodovala dijakinja, ki se je zlomila levo ključnico. Z nekim zasebnim avtom so deklico odpeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na ortopedski oddelek. Zdraviti se bo morala poldrugi mesec.

—«»—

Skočil je v morje da bi se ohladil

V Miljah je te dni živahno in ljubitelji dobre kapljice gredo tja na izlet, da si privoščijo kozarec dobrega vina. Tako je včeraj odšel v Milje tudi 46-letni Attilio Macchi iz Ul. Madonnina 31. Precej si ga je privoščil, pa ga je segrelo. Odšel je na prosto in je s pomola skočil v morje. Agenti komisariata javne varnosti so ga rešili, nato pa so ga z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na opazovalni oddelek, ker se je nekoliko premrazil in opraskal po levi roki. Macchi je dejal, da je skočil v morje, ker mu je bilo preveč vroče in se je hotel malo ohladiti.

—«»—

Nenadoma je motorist zgubil oblast nad vozilom

V noči med ponedeljkom in torkom se je 32-letni Franc Žužek iz Mavhinj 27 peljal z motociklom domov, pa je v Nabrežini iz neznanih vzrokov zgubil nadzorstvo nad vozilom in zletel na cesto. Pri tem se je hudo udaril v glavo in po obrazu ter je krvavel iz desnega ušesa.

Najprej so ponesrečenca odpeljali v nabrežinski sanatorij, kjer so mu nudili prvo pomoč, nato pa so ga z rešilnim avtom odpeljali v tržaško bolnišnico, kjer so ga sprejeli na I. kirurški oddelek s pridržano prognozo.

Strašna nesreča na delu v Grljanu

Mešalnik mu je odrezal glavo

Pri gradnji novega kopališča v Grljanu se je včeraj smrtno ponesrečil 41-letni Giovanni Vacchia iz Grljana 264, ki je bil zaposlen pri gradbenem podjetju «Antonini - Fragiacomo». Vacchia je delal pri mešalniku za malto, pa je padel prav na jermen, ki ga je potegnil do mešalnika in mu odrezal glavo. Prisotni delavci so takoj priskočili in ustavili stroj. Zalostni konec delovnega tovariša jih je globoko presunil.

Po običajnih formalnostih so pokojnikovo truplo odpeljali v mrtvašnico glavne bolnišnice. Ne ve se še točno, če je nesrečnemu delavcu postalo slabo, ali pa se mu je spotaknilo, da je padel na jermen.

—«»—

Neroden padec

Medtem ko se je sinoči 64-letni Alberto Crivero iz Ul. Piccolomini 9 vračal domov, se mu je spodrsnilo na cesti in je nerodno padel. Pri tem si je verjetno zlomil desno nogo in so ga z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Zdraviti se bo moral 10 ali 60 dni.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST - UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predal 559

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82

UPRAVA
TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338

NAROČNINA
Mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Izdaja in tiska ZTT, Trst

Iz sodnih dvoran

Nenadoma je delavec izginil z gradbišča

Takoj so ugotovili, da je z njim izginilo štiri kg laka in brusilni stroj - Demokristjanski in misovski prvak sta se pobotala

Ervino Superina, star 32 let, stanuje v begunskem taborišču pri Sv. Soboti. V prvi polovici avgusta lanskega leta se je zmenil s kmetovalcem Giovannijem Hollanom od Spodnje Magdalene, da mu bo pomagal zidati hišo. Nekega jutra je Superina res prišel na delo, toda na gradbišču je ostal le par ur, nato pa je izginil. Hollan je kmalu razumel, zakaj jo je novi delavec tako hitro popihal. Ugotovil je namreč, da mu je odnesel brusilni stroj v vrednosti 46.000 lir, ki je bil last nekega Ennia Polanija, ter 4 kg laka v vrednosti 4.000 lir.

Zaradi teh tatvin se je moral Superina včeraj zagovarjati pred kazenskim sodiščem, ki mu predseduje dr. Edel. Na zatožni klopi sta sedela skupaj z njim tudi 77-letni Antonio Conelli iz Ul. Vigneti 8c (Skedenj) ter 28-letna Pavla Sosič por. Castrigno iz Ul. Baiamonti 12. Conellija so dolžili namernega nakupa ukradenega brusilnega stroja, a Sosičevo namernega nakupa ukradenega laka.

Sodišče je spoznalo Superino za krivega ter ga obsodilo na en mesec zapora in 3.000 lir globe. Tudi Conellija so spoznali za krivega, toda le prekrška neprevidnega nakupa, zaradi česar bo moral plačati 10.000 lir denarne kazni. Najbolje se je odrezala Sosičeva, katero so sodniki oprostili, ker inkriminirano dejanje ni kaznivo.

Predsednik Edel, tožilec De Franco, zapisnikar Rachelli, obramba Szombately in P. P Poillucci.

* * *

Pred istim sodiščem bi se moral zagovarjati včeraj tudi pokrajinski tajnik KD Corrado Belci, star 37 let, s Furlanske ceste 87-I.

Belcija je tožil misovski poslanec Wondrich zaradi obrekovanja. Do procesa ni prišlo, ker je odv. Wondrich umaknil obtožbo.

Misovski prvak je tožil Belcija zaradi nekega članka, ki je bil objavljen v demokristjanskem glasilu «La Prora» 20. oktobra lanskega leta in v katerem je Belci označil Wondricha za nacista ter očital fašistom njihovo politiko zavezništva s Hitlerjem, ko je šlo za ustanovitev Voralpenlanda in Kuestenlanda. Nekoliko kasneje je Belci svoje obtožbe zelo omilil, ali pravzaprav umaknil. Zato mu je Wondrich tudi odpustil.

* * *

V septembru lanskega leta se je 39-letni Riccardo Romagnoli iz Pončane 5 znašel v gostilni De Castro na Trgu F. Venezian 2. Gospodinjo Italio Sossa-Danieli je zaprosil za steklenico piva. Ženska mu je postregla s pijačo, a Romagnoli je pomaknil kozarec s pivom v bližino predala, kjer je hranila denar. Nekoliko kasneje je Danielijeva opazila, da ji je iz predala izginil bankovec za 10.000 lir. Za tatvino je seveda obtožila Romagnolija, ki je bil tedaj blizu predala.

Včeraj je bila na kazenskem sodišču sodna razprava v zvezi s to tatvino. Dočim je Danielijeva trdovratno vztrajala pri trditvi, da ji je Romagnoli ukradel bankovec, pa je ta zavračal vsako krivdo. Dejal je, da je bil bankovec njegov ter da ga je prepustil gostilničarki samo da bi se z njo prepiral.

Sodniki niso verjeli Romagnoliju, ker je bil že večkrat kaznovan zaradi tatvin in drugih prekrškov. Obsodili so ga na 3 mesece zapora ter na 6.000 lir globe. Državni tožilec je zahteval zanj 6 mesecev zapora ter 6.000 lir globe.

* * *

Včeraj je kazensko sodišče obravnavalo tudi primer hude prometne nesreče, ki se je zgodila v noči med 17. in 18. julijem lanskega leta na cesti, ki pelje iz mesta na Proseek. Bilo je okoli 24. ure, ko se je po tej cesti vračal domov 39-letni Tullio Davanzo z Proseka. V bližini mitnice je je nenadoma prišlo do nesreče. V nasprotni smeri je privozil s svojim avtom znamke Fiat 1100-103 21-letni Claudio Loigo iz Ul. Commerciale 90, ki je vozil s precejšnjo hitrostjo, in kar je šele hujše, po sredini cestišča. Takoj je prišlo neizogibno do delnega trčenja. Kljuka na vratih avtomobila se je globoko zasadila Davanzu v levo stegno ter mu ga hudo razmesarila. Poleg tega si je nesrečni motorist zlomil stegnenico. Rane, ki jih je zadobil pri nesreči, so bile tako hude, da je teden dni kasneje umrl.

Včeraj se je moral Loigo zagovarjati zaradi nenamernega umora ter dveh prekrškov cestnega zakona, in sicer prehitre vožnje ter vožnje po sredini cestišča. Sodniki so ga spoznali za krivega ter ga obsodili na 4 mesece zapora ter na 20.000 lir globe.

* * *

Michele Rossi, star 46 let, iz Ul. Gozzi 5, ima za seboj že 11 obsodb, in sicer za najrazličnejše prekrške. Včeraj pa se je znašel na zatožni klopi kazenskega sodišča, ker je bil obtožen tihotapstva enega japonskega radioaparata tranzistor ter 17 škatlic inozemskih cigaret.

22. julija lanskega leta se je Rossi zadrževal v Ul Fabio Filzi. Neki neznanec je obvestil finančne organe, da se Rossi ukvarja s posli, ki so navzkriž s postavo. Financarji so seveda takoj pohiteli v omenjeno ulico ter prijeli osumljenca, pri katerem so našli radioaparat in cigarete. Kljub temu da so ga začeli na delu, se je Rossi skušal braniti. Dejal je, da je radioaparat kupil od nekega neznanca ter da je bil prav namenjen na upravo radiotelevizijske družbe, da prijavi aparat. Za cigarete pa je trdil, da jih je našel na neki klopi na Trgu V. Veneto.

Sodniki mu seveda niso verjeli ter ga obsodili na 15 dni zapora in 26.000 lir globe.

—«»—

Z avtom je zavozila v tovornik

Od Sv. Andreja je včeraj okrog poldne vozila avto proti središču mesta 47-letna Amelia Ostrogovich por. Barone iz Ul. Machiavelli 15, v avtu pa se je peljal tudi 37-letni Lorenzo Tucci iz Miramarskega drevoreda 123. Blizu železniškega nadvoza je avto, ki ga je vozila ženska, trčil ob tovornik, ki je prihajal z nasprotne strani in ga je vozil 27-letni Armando Ferrarese iz S. Donà del Piave.

Pri trčenju se je ženska pobila in ranila po obrazu in desni roki in si verjetno zlomila levo nogo, zaradi česar so jo sprejeli na ortopedski oddelek in se bo morala zdraviti od 10 do 40 dni. Tucci pa se je le nekoliko pobil po obrazu in kolenih in bo okreval v dobrem tednu.

—«»—

Nezgoda Prosečanke

Ko je šla včeraj popoldne 42-letna Stefanija Štoka s Proseka 379 po listje, se ji je spodrsnilo in je padla na oster kamen, zaradi česar se je hudo ranila v gleženj desne noge. Z zasebnim avtom so žensko odpeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na II. kirurški oddelek. Zdraviti se bo morala od 8 do 16 dni.

—«»—

Poskus samomora

V trenutku potrtosti si je predsinočnjim hotela vzeti življenje 47-letna Marija Komar por. Carli iz Fernetičev št. 11. Vzela je kuhinjski nož in si prerezala zapestje leve roke, pa so jo pravočasno zapazili in odpeljali z osebnim avtom v tržaško bolnišnico, kjer so jo sprejeli na I. kirurški oddelek. Zdraviti se bo morala od 10 do 20 dni.

—«»—

Z lambreto v avto

Po Miramarskem drevoredu se je sinoči peljal z lambreto proti Miramaru 40-letni Mario Živic s Kontovelske ceste 32, pa je zadel ob avto, ki ga je vozil 48-letni Guido Furlan iz Ul. Ceretto 16, ki je prihajal z nasprotne strani in je hotel kreniti v drugo smer.

Živic je treščil na tla in si zlomil levo nogo ter se je pobil in opraskal po obrazu. Sprejeli so ga na ortopedski oddelek in se bo moral zdraviti dva meseca.

Goriško-beneški dnevnik

In vendar bi morali vedeti

Novi «argumenti» ezulov proti uvedbi dvojezičnosti

V nevarnosti naj bi bila med drugim tudi obramba dežele

Združenje istrskih in dalmatinskih beguncev, ki je že prejšnji teden dvignilo svoj glas proti uvedbi dvojezičnosti v narodnostno mešanih predelih na Tržaškem, je pretekli petek sklicalo še eno sejo svojega vodstva v Vidmu, da bi še enkrat protestirali proti izpolnitvi obveznosti, ki jih narekuje londonski memorandum in republiška ustava.

Zanimivi so pri tem «argumenti», ki jih navajajo v podkrepitev svojega absurdnega in šovinističnega stališča. Tako čitamo v poročilu s tega sestanka, «da bi uvedba dvojezičnosti na Tržaškem postavila v nevarnost obrambo vse naše dežele»; potem ko so še enkrat izrekli pohvalo starim in novim fašistom za njihove napade proti Slovencem, so ti gospodje ponovno priporočili, da mora ostati vse po starem, tako v obliki kot po vsebini, kot je bilo zgrajeno v «hudih preizkušnjah dolgih let».

Iz precej nejasnih fraz je vsekakor dovolj jasno, da se tem gospodom še vedno skomina po fašizmu in njegovih metodah ter s tem v zvezi po privilegijih, ki so jih bili deležni na škodo domačega prebivalstva. Kar se pa preizkušenj tiče, bi te morale res biti v svarilo tistim, ki so na oblasti in ki bi morali še pomniti, v kakšno nesrečo so pahnile Italijo prav tiste fašistične pustolovščine, da ne rečemo grozodejstva, ki jih ti gospodje še vedno zagovarjajo.

Goriški Slovenci in demokratični Italijani, ki v resnici predstavljajo domače prebivalstvo, so glede tega že povedali svoje mnenje in ostro obsodili šovinistične in fašistične razgrajače proti uvedbi demokratičnih ukrepov, ki bi še bolj okrepili mirno in konstruktivno sožitje na naši meji, katera je sedaj med najbolj odprtimi na svetu, ne morda po zaslugi fašizma in njegovih zagovornikov, ampak po zaslugi pravih demokratov.

—«»—

Prijave Vanoni za dohodninski davek

Pretekli teden so v Gorici prejeli davčni obvezanci obrazce za davčne prijave po zakonu Vanoni, ki jih je treba izpolniti in predložiti na davčnem uradu najkasneje do 31. marca. V goriškem okraju, pod katerega spadajo občine Gorica, Sovodnje in Steverjan, so razposlali po pošti 8.538 takih davčnih obrazcev, od tega 1.498 za razne trgovske družbe in druga podjetja ter 7.040 za fizične osebe. Za sedaj ni, kar se prijave dohodkov tiče, nobenih sprememb in veljajo predpisi od lani. Vendar se govori, da bodo za pozneje v posebnem zakonskem osnutku predložene nekatere spremembe, po katerih naj bi zvišali nekatere davčne postavke, po drugi strani pa naj bi oprostili plačevanja dopolnilnega davka (complementare) dohodke iz dela (mezde in plače) do višine 960.000 lir letno, to je take, ki prejemajo do 80 tisoč lir mesečne plače.

Medtem razdeljujejo sedaj tudi davčne kartele za letošnje davke, katerih prvi obrok zapade normalno 10. februarja. Ta rok pa bo podaljšan, prav zaradi zapoznelega razdeljevanja davčnih kartel.

—«»—

Zahvala za sodelovanje na plesu Primorskega dnevnika

Uredništvo našega lista se zahvaljuje predstavnikom akademsko-srednješolskega kluba «Simon Gregorčič» in vsem tistim osebam, ki so z delom in nasveti pomagale pri organizaciji pustnega plesa, ki ga je naš list priredil v Prosvetni dvorani v Gorici.

Potrošnja blaga proste cone v decembru

V preteklem mesecu decembru smo v Gorici potrošili naslednje količine blaga, ki ga prodajajo po znižanih cenah v okviru proste cone.

Sladkorja 104 tisoč kg, ki so ga razdelili med 41.900 potrošnikov v Gorici in Sovodnjah; drugih 37 tisoč kg pa so prejele razne skupnosti, javni lokali in obrtniška podjetja.

V istem obdobju je porabila industrija 2776 kg sladkorja. Med 133 tisoč koristnikov iz vse pokrajine pa je bilo v istem mesecu razdeljenih tudi 107.800 kg semenskega olja in 31 tisoč kg kave. Kar se bencina in drugega tekočega goriva tiče, so istega dodelili med 3412 avtov in motociklov po znižanih cenah.

Prodanih je bilo tudi 920 stotov mesa, 600 stotov masla, 105 stotov kavinega nadomestka, 356 hl piva, 329 stotov špirita, 161 stotov petroleja, 3994 stotov nafte in 30 tisoč stotov gostih ostankov gorilnega olja.

Moda ne pozna meja

Športno vozilo „Go-kart" prodira tudi na Goriško

Prvega je pred nekaj meseci napravil Graton, pobudo za izdelovanje pa je dal Macuz - Verjetno bodo pri Fogolarju zgradili tekmovalno progo

Franco Macuz, lastnik vulkanizatorske delavnice v Ul. Nizza, je bil prvi Goričan, ki se je lotil izdelave modernega vozila «Go-kart». Ker je zelo zaposlen s popravljanjem gum, pa se mu je delo precej zavleklo, tako da ga je Graton, neki drugi ljubitelj tovrstnega vozila v našem mestu, poprej dokončal in ga tudi že preizkusil pred kakšnim mesecem.

Go-kart so izumili v Ameriki in se je zelo hitro razširil tudi po Evropi. Vozilo ima štiri majhna kolesa in motor, kakršnega montirajo na motocikle. Ogrodje je iz cevi in je nalašč takšne oblike, da je težišče nizko pri tleh, kar mu daje izredno stabilnost. Z njim ni dovoljena vožnja na javnih cestah, ampak samo na dirkališčih, ki imajo posebne dimenzije. Dirkalna proga je speljana v obliki elipse in meri v dolžino kakšnih 400 metrov.

Macuz je za svoje vozilo uporabil 125-kubični motor znamke Rumi. Ogrodje je delno napravil sam, delno pa sta mu pomagala še Luciano in Gennaro Zucaro. Pod sedežem je pločevina, ki je nekoliko ukrivljena, da zajema zrak in s tem hladi motor. Po obliki je bolj malo podobno avtomobilu, njegov mehanizem pa deluje tako da ga lahko upravlja slemerna oseba, ki vozi avtomobil. Pedali so postavljeni po istem zaporedju kot pri avtomobilu, krmilo je brez vijaka, ki ga imajo avtomobili, ampak delu je neposredno na sprednji kolesi. Prestave so na roko, zavore pa delujejo samo na zadnji kolesi. Macuzov «Go-kart» ima na levi strani zaaj dve mopedovi gumi skupaj, da se zaradi pogonske sile, ki deluje samo na zunanje kolo (vozilo je brez diferenciala!), guma prehitro ne obrabi.

Vozilo so preizkusili na novi cesti, ki so jo zgradili od prehoda Rdeča hiša do Tržaške ceste. To vožnjo je izborno prestalo. Na tem odseku so razvijali v četrti prestavi brzino okoli 100 km na uro, medtem bo doseže v tretji prestavi do 80 km. Na željo prometne policije so ga preizkusili tudi na dvorišču njene postaje v Ul. Zara v Štandrežu, ki je asfaltirano in zelo pripravno za vožnjo s tovrstnimi vozili.

Na našo željo je lastnik napravil nekaj krogov na dvorišču njegove delavnice v Ul. Nizza. Dasiravno je dvorišče zelo ozko in kratko, je vozil naglo in zavijal zelo ostro. Ovinke je delal vedno v stilu telemarka (z drsanjem zadnjih koles). Vozil in zavijal je tako naglo, da mu je bilo z neposredne bližine težko slediti.

Ko smo ga vprašali, koliko stanejo takšna vozila na trgu, je dejal, da se suka cena od 200.000 do 300.000 lir; ker so ga izdelali sami, so potrošili zanj komaj okoli 70.000 lir.

V Gorici je poleg Gratona in Macuza še nekaj mladih mehanikov, ki imajo že izdelane načrte in so se tudi že lotili izdelave tega vozila. Sodijo, da bomo imeli tja do poletja v Gorici kakšnih pet «Go — kartov», s katerimi bi pripravili tekmovanje na dirkališču, ki ga nameravajo zgraditi na desnem bregu Soče, nekje v bližini Fogolarja. Nikakega dvoma ne more biti, da se bo tudi ta šport, za katerega so se v svetu navdušili francoska filmska igralka Bardot in drugi znani ljudje, ki so se že naveličali avtomobilov, uveljavil tudi na Goriškem.

Macuzov «Go — kart» na dvorišču njegove vulkanizatorske delavnice v Ul. Nizza

Pustovanje na Goriškem tudi letos precej veselo

Uspelo ljudsko rajanje v Prosvetni dvorani - Kmečki plesi in otroško rajanje - Danes povorka alegoričnih vozov v Tržiču

Letošnji pust je bil razmeroma kratek in zato so morali prireditelji plesov in drugih pustnih prireditev pohiteti z izvedbo vsega, kar so imeli ali imajo na programu, da bi se ta izvedba ne raztegnila tja preko pepelnice v postni čas.

Goriški Slovenci smo imeli edino večjo prireditev preteklo soboto v Prosvetni dvorani na Korzu Verdi, kjer je Primorski dnevnik priredil uspelo pustno rajanje, katerega čisti dobiček je bil namenjen Dijaški Matici. Tega rajanja se je udeležilo lepo število meščanov in podeželanov in že od samega začetka je razigrani orkester ustvaril med njimi veselo vzdušje, ki je trajalo do zaključka v zgodnjih jutranjih urah. Dvorana je bila polna zlasti mladine in ko so godci zaigrali kakšno domačo Avsenikovo ali od veselih planšarjev, se kar ni dalo gibati se na plesišču.

Tudi prosvetarji v Pevmi so imeli v soboto rajanje na svojem sedežu, ki se je zavleklo precej pozno v noč, potem pa so nekateri prišli še v Gorico.

V Ločniku so imeli v nedeljo ples direktnih obdelovalcev na katerem so izvolili 19-letno Rosito Bon za «Miss direktnih obdelovalcev»; sinoči pa je bil še en ples direktnih obdelovalcev v veliki dvorani Unione Ginnastica.

V isti dvorani je bil v nedeljo družabni ples Unione Ginnastica, ki se ga je udeležilo okrog 1.500 oseb. Še posebno zanimanje pa je vzbudil maškaradni ples otrok, ki je bil v isti dvorani v nedeljo popoldne in pri katerem so tudi nagradili najboljše male maske.

Omenimo naj še, da so tudi v Ločniku na plesu direktnih obdelovalcev razdelili več nagrad. Med drugim so nagradili najtežji par: Eugenio Spanger (126 kg) in Ernesta Cargnel (110 kg) ter najbolj suh par: Luciano Marega (51 kg) in Bruna Zamparo (44 kg).

Osrednja prireditev goriškega pustovanja pa bo nedvomno povorka alegoričnih vozov, ki se bo danes popoldne razvila po ulicah v Tržiču. Za to povorko se je prijavilo do včeraj 22 pustnih vozov, od katerih so jih 8 pripravili v Tržiču, 14 pa v drugih krajih na Goriškem in nekateri pridejo celo iz bližnje Furlanije. Že lani je podobna prireditev, ki nosi naslov «Cantada», lepo uspela, zato jo nameravajo letos še razširiti. Njeno torišče je Trg republike in bližnje ulice mestnega središča, kjer bo šla povorka vozov z najrazličnejšimi motivi med špalirjem radovednih gledalcev, ki pridejo iz bližnje in daljne okolice, da se nasmejejo najbolj posrečenim šalam.

Seveda pa bodo imeli danes pustne šeme ali maškarade tudi po drugih krajih na Goriškem na tej in na oni strani meje, kjer bo zlasti v Novi Gorici in Solkanu gotovo kar mrgolelo raznih mask, kot že lansko leto. Pa tudi v Gorici sami smo že včeraj, še bolj pa jih bomo verjetno danes, srečevali številne našemljene malčke, med katerimi so nekateri prav posrečeni.

—«»—

Pogajanja za obnovitev delovne pogodbe uslužbencev avtobusnih prog

V soboto 11. februarja se je zaključila druga faza pogajanj za obnovo vsedržavne delovne pogodbe za uslužbence na avtobusnih progah. Najprej so razpravljali o kvalifikacijah, o katerih bi gospodarji najraje ne govorili, ker so mnogi med njimi bili mnenja, da bi se ne smelo govoriti o kvalifikacijah uslužbencev, češ da zadostujejo tiste kvalifikacije, ki jih predvideva zapadla pogodba. Predstavniki delavcev in delodajalcev so povedali svoje predloge, ki jih bodo proučili do prihodnjega sestanka, ki se bo začel 21. februarja, na katerem bodo sporočili svoje mnenje.

Na tem sestanku bodo proučili najvažnejša vprašanja, kot je na primer sestava tabele in vključitve sedanjih kvalifikacij v vsedržavne tabele.

—«»—

Izid volitev v železarni «Montesanto»

Preteklo sredo so bile v železarni «Montesanto» na Tržaški cesti volitve sindikalnega delegata, ki bo zastopal delavce tega podjetja v sindikalnih zadevah. Predložena je bila samo lista FIOM in doseženi so bili naslednji rezultati: volilnih upravičencev 37, volilo 34, veljavnih glasov 33 od katerih jih je prejel Karlo Kosič iz Rupe 30.

V zadnjih mesecih so delavci tega podjetja z enotnim nastopom dosegli znatno izboljšanje svojih delovnih pogojev, ki so bili prej precej pomanjkljivi. Isto enotnost so sedaj pokazali tudi pri volitvah svojega delegata.

—«»—

Natečaj za tiskanje uradnega vestnika

Goriška prefektura sporoča, da bo 20. marca ob 10. uri na njenem sedežu javna dražba za oddajo tiskanja «Uradnega vestnika» (Foglio degli Annunzi Legali) za Goriško in sicer za obdobje 1.7.1961 do 30.6.1964.

Kdor se za dražbo zanima si lahko ogleda pogoje med uradnimi urami na Prefekturi do 19. marca.

—«»—

Avto in vespa sta trčila na Korzu

Včeraj ob 14. uri se je 22-letni financar Mario Catozzi iz Tržiča, ki je prišel na dopust iz Taranta, kjer je trenutno v službi, peljal s svojo sestro 38-letno Lucillo Catozzi v mesto po Ul. Aquileia. Prečkal je Korzo pred Essovo servisno postajo, da bi nadaljeval pot proti mestnemu središču.

Prav takrat pa se je po Ul. Manzano pripeljala s fiatom 1100 36-letna Igea Zanutich iz S. Giovanni ob Nadiži. Namesto da bi ženska na kraju, kjer se je ustavila, pogledala na obe strani ceste, če ne prihaja kakšno vozilo, je pogledala najprej samo na desno stran in zapeljala čez Korzo.

Catozzi je upal, da bo ženska dala njemu prednost, zato se ni ustavil. Tako je na sredini Korza prišlo do usodnega srečanja med dvema voziloma. Pri tem se je poškodoval samo financar, katerega so zaradi poškodbe na stegnenici odpeljali v bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti 10 dni. Njegovi sestri pa so obvezali rane na levem gležnju in kolenu. Na kraj nesreče je prišla tudi patrulja prometne policije.

Precej se je poškodovala vespa, avto pa skoraj nič.

—«»—

Avtomobilist povozil kolesarja

Na mostu čez Idrijo je neki avtomobilist iz Palmanove povozil kolesarja, 52-letnega Franco Leopolda, iz Romansa. Nesreča se je zgodila kakšnih 50 metrov od Francovega bivališča. Kolesar se je pri padcu udaril v glavo, prebil si je kožo na temenu in spodnjo ustnico. Odpeljali so ga v civilno bolnišnico v Gorico. Če ne bodo nastopile komplikacije, bo ozdravel v 15 dneh.

Železobetonski steber hudo poškodoval delavca

Včeraj okoli poldne so z rešilnim avtomobilom Zelenega križa odpeljali v civilno bolnišnico v Ul. Vittorio Veneto 30-letnega delavca Giacoma Callighera iz Villessa, ki je zaposlen pri podjetju Mattiroli. Pridržali so ga na zdravljenju s pridržano prognozo, ker so mu zdravniki ugotovili močan udarec v križ in zlom desne nadlaktnice.

Calligher je včeraj skupno z ostalimi delavci pripeljal pred livarno SAFOG v Straščah poln tovornik železobetonskih pilotov, ki jih zabijajo v tla, da služijo kot temelj za zgradbo.

Ker je bilo breme pretežko, se je zlomila stranica tovornika, kar je povzročilo, da je en pilot padel na tla. Nesreča je hotela, da je bil v neposredni bližini Calligher, ki je skušal preprečiti nastajanje škode. Pri tem pa je steber padel nanj. Delavec se mu je sicer nekoliko ognil, toda premalo, da bi se ne poškodoval. Delavci, ki so bili pri vozilu, so mu takoj pomagali in poskrbeli za njegov prevoz v bolnišnico.

V novi dvorani na Korzu

V soboto ponovna seja pokrajinskega sveta

Vprašanje glede izvedbe deželne avtonomije in resolucija o vojaških služnostih na dnevnem redu

V soboto 18. februarja z začetkom ob 16. uri bo redna seja pokrajinskega sveta, na kateri bodo razpravljali o tistih točkah dnevnega reda, ki so ostale nerešene od zadnje seje.

Med drugim je na dnevnem redu vprašanje svetovalcev Bergomas, Selli in Cipriani, kako je z izvedbo deželne avtonomije Furlanija - Julijska krajina, dalje imenovanje preglednikov računov za 1960, odobritev obračuna za 1960 in proračuna za 1961.

Na dnevnem redu je tudi resolucija svetovalca Bergomasa o zadevi vojaških služnosti in imenovanje pokrajinskih zastopnikov v razne komisije in odbore.

Pred začetkom seje bo slovesna otvoritev nove sejne dvorane, ki jo je dala pokrajinska uprava zgraditi na dvorišču za palačo pokrajinske uprave, na Korzu Italia št. 55. Seja bo nato v novi dvorani.

—«»—

Za promet zaprta cesta v Tržiču

Ker je za danes popoldne napovedan v Tržiču pustni sprevod alegoričnih vozov, je goriški prefekt odredil, da bo v času od 14.30 do 17. ure zaprta za promet naslednja cesta: državna cesta št. 14 od križišča Anconetta do križišča pri Drevoredu S. Marco; promet v obeh smereh se bo v tem času vršil po Drevoredu Verdi, Ul. Boito, Porto Rosega do drž. ceste št. 14.

Tržiška policija ima nalogo, da poskrbi izvedbo tega odloka za danes.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Bratuševi šahisti so zmagali v kavarni Posta

V nedeljo bo povratno srečanje pri Bratušu

Šahovsko srečanje med reprezentancama kavarn Posta in Bratuš v Gorici se je zaključilo z zmago Bratuševih igralcev z rezultatom 4 1/2 : 3 1/2.

Posamezne igre so se zaključile z naslednjim rezultatom:

Nanut-Pavlin 1/2:1/2,
Culot-Bednarik 0:1,
Mauro-dr. Cotič 1:0,
Conighi-Ipavec 1:0,
Lo Prešti-Suligoj 0:1,
Abrami-Mikluš 0:1,
Augeri-Benedetič 0:1,
Velussi-Leban 1:0.

Tekmovanje je bilo v nedeljo popoldne. Prisostvovalo mu je precej ljubiteljev šaha. Začelo se je okoli 16. ure, in sicer na osmih deskah. Na prvi deski sta se srečala Danilo Nanut in Milan Pavlin, in sta po treh urah igranja dosegla remi.

V nedeljo bo povratno srečanje pri Bratušu. Že sedaj vlada med šahisti za ta športni dogodek veliko zanimanje, ki bo prav gotovo privabilo veliko gledalcev.

Šahovski funkcionarji se pripravljajo tudi na srečanje z reprezentanco iz Nove Gorice. V ta namen bodo stopili v stik s tamkajšnjimi šahisti.

S šahovskega srečanja med reprezentancama kavarne Posta in Bratuš. Na sliki sta Culot in Nanut (Posta) ter Bednarik in Pavlin (Bratuš)

Smrtna nesreča pri trčenju dveh motorjev pri Žavljah

Nesrečni motorist je umrl po poti, ko so ga z rešilnim avtom peljali v bolnišnico

Soneno vreme je v nedeljo izvabilo na podeželje številne izletnike, ki so se odpeljali iz mesta z raznimi vozili. Zaradi tega je bilo v nedeljo tudi več prometnih nesreč. Morda je k temu prispevalo tudi pustno razpoloženje vočer. Razen smrtne nesreče, ki se je zgodila v nedeljo zvečer na glavni cesti pri Žavljah, niso imele druge nesreče hujših posledic.

Huda nesreča, ki je terjala življenje 48-letnega Augusta Jascheja iz Ul. Udine 5, se je zgodila na glavni cesti blizu Žavelj v nedeljo okrog 21. ure. Iz Žavelj se je ob omenjeni uri Jasche peljal z motornim kolesom proti Trstu, na ravni cesti pa je treščil v motoskuter, na katerem se je z nasprotne strani pripeljal 27-letni Roman Kermac iz Loga štev. 26. Nesrečnež je zletel na tla in obležal v mlaki krvi sredi ceste. Njegovo motorno kolo je sfrčalo kakšnih deset metrov vstran, krmilo motoskuterja pa se mu je zapičilo v desno nogo.

Nekaj minut po nesreči je privozil mimo rešilni avto, s katerim so peljali v tržaško bolnišnico neko porodnico iz Milj. Osebje RK je ponesrečencu priskočilo na pomoč in so ga položili v rešilni avto, toda Jasche je že med potjo podlegel hudim poškodbam, ker si je zlomil tilnik in je zelo krvavel. Kermac pa se je le nekoliko pobil in opraskal po čelu, nogah in rokah. V bolnišnici so mu nudili prvo zdravniško pomoč in bo okreval v štirih dneh.

Srečo v nesreči je imel 47-letni Guido Bonetti iz Ul. Santi 3, ki se je s svojima prijateljema odpeljal v nedeljo popoldne na izlet v Mačkovlje. Ko je vozil avto iz Doline proti Mačkovljam, je na nekem ovinku nenadoma zagledal pred seboj neki drugi avto, ki je prihajal z nasprotne strani po skrajno levi strani ceste. Da bi se mu izognil, je Bonetti močno krenil na desno stran. Pri tem pa je zgubil nadzorstvo nad vozilom, ki je zbežalo s ceste, padlo 1 meter globoko in se kotalilo navzdol po strmem pobočju, dokler se ni ustavilo v grmičevju. Pri tem se je avto tudi prevrnil, nekoliko pa se je poškodoval 51-letni Giuseppe Silvera iz Ul. Fonderia, ki se je peljal z Bonettijem in se je nekoliko pobil in opraskal. Drugim potnikom se ni zgodilo nič hudega. Tudi avto, ki ga je nekaj krepkih Dolinčanov spet spravilo na cesto, je zelo malo poškodovan.

—«»—

Zaslepilo ga je sonce in je treščil v avto

Po cesti Prosek-Občine se je včeraj dopoldne peljal z vespo 20-letni Lucijan Rustja iz Gabrovca št. 35, pa ga je zaslepilo sonce in je trčil v avto, ki je prihajal z nasprotne strani. Vespist je seveda zletel na tla in se pobil ter ranil po levi nogi in opraskal po čelu ter desni roki. Sprejeli so ga na opazovalni oddelek in se bo moral zdraviti 10 dni.

—«»—

○ V prvih jutranjih urah so včeraj pripeljali v bolnišnico 43-letnega Luciana Bana iz Ul. P. Vergerio 18, ki so ga sprejeli na I. medicinski oddelek, kjer se bo moral zdraviti dober teden, ker je zaužil večjo količino tablet Membutal.

Goriški šport

Zmaga Juventine doma poraz Sovodenj v Zagraju

Z odločnejšimi napadalnimi akcijami bi lahko tudi Sovodenjci zmagali

Nedeljska zmaga Juventine na domačem igrišču v Standrežu je bila zaslužena, pa čeprav so jo delno dosegli s pomočjo gostov, ki so si sami zabili dva gola in sicer v začetku prvega in drugega polčasa. Za poravnavo dolga so poskrbeli drogovi, ki so odbili dva nevarna strela domačih napadalcev in tako rešili vratarja gostov.

Že v osmi minuti je Juventina prišla v vodstvo z golom nasprotnega krilca, kateri je slabo odbil žogo svojemu vratarju naravnost v mrežo. V 25. min. so gostje izenačili z golom, ki je nastal po dolgem mečkanju v kazenskem prostoru juventincev.

Prvi polčas se je tako zaključil z 1:1; v drugem polčasu pa je Juventina dosegla še tri gole, od teh je enega zabil Comelli v 18. min. in Ferfolja enega v 35. minuti.

Juventina: Devetak, Paškulin, Mozetič, Puia, Furlan, Costelli, Hauger, Pischi, Comelli, Petejan in Ferfolja.

Kakor prvo, tako tudi povratno srečanje z Zagrajem so Sovodenjci izgubili in to z enakim rezultatom 2-0. Za nedeljski poraz imajo krivdo predvsem napadalci, ki so odigrali eno najslabših tekem. Izvajali so zelo počasno igro, podajanja so bila zelo netočna in tako se je nasprotnikova obramba z lahkoto znašla. V prvem polčasu so se še malo potrudili in zato se je tudi končal z neodločenim rezultatom. Toda v drugem polčasu je šlo vedno slabše in ko so domačini zabili prvi gol je sploh napad izginil. Da so izgubili samo z 2-0 gre vsa čast obrambi, ki se je zelo dobro izkazala. Moramo reči, da je zagrajska ekipa precej močna, toda če bi Sovodenjci igrali kot v zadnjih dveh tekmah proti Moraru in Kaprivi, bi lahko tudi to srečanje dobili.

Igrali so: Suligoj; Devetak, Kovic; Tomšič, Hess, Ferfolja I.; Petejan I., Petejan II., Marson, Ferfolja II., Marinič.

V. N. in C.

OD VČERAJ DO DANES

KINO

KORZO. 17.00: «Koža junakov»; A. Ladd, S. Spoitier.

VERDI. 16.30: «Skoraj goljufija», J. Mason, Vera Milles, ameriški film.

VITTORIA. 15.15: «Il corazziere», R. Rascel in C. Mori. Italijanski film.

CENTRALE. 16.30: «Vampirjeva ljubica», H. Remi, V. Brandi. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan.

MODERNO. 17.00: «Toto, prepovedanj copič», Toto, italijanski film.

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Soranzo, Korzo Verdi št. 17, tel. 28-79.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Najvišja včerajšnja temperatura je bila 14,4 ob 13. uri, najnižja 2,8 pod ničlo ob 6.50. Povprečna dnevna vlaga 50 odstotkov.

DAROVI IN PRISPEVKI

Za tiskovni sklad Primorskega dnevnika je daroval Maks Premru 1000 lir.

Za Dijaško Matico je daroval August Štekar iz Steverjana 30 kg jabolk.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Polno zavrtljajev nedeljsko kolo nogometnega prvenstva A - lige

Juventus izpodrinil tekmece v lestvici Inter kljub izgubljeni točki še v vodstvu

A LIGA

IZIDI

*Bari-Inter	1-1
*Fiorentina-Sampdoria	1-0
*L. R. Vicenza-Bologna	2-2
Juventus-*Lazio	4-1
*Lecco-Catania	2-2
*Milan-Padova	3-0
*Spal-Atalanta	2-1
*Torino-Napoli	1-0
*Udinese-Roma	2-1

LESTVICA

Inter	19	12	5	2	45	13	29
Juventus	19	11	4	4	41	26	26
Milan	19	10	5	4	45	24	25
Catania	19	10	5	4	32	26	25
Roma	19	10	4	5	41	26	24
Fiorentina	19	9	4	6	32	19	22
Sampd.	19	8	5	6	25	29	21
Bologna	19	7	5	7	28	29	19
Vicenza	19	6	7	6	18	29	19
Napoli	19	5	8	6	18	19	18
Atalanta	19	5	7	7	22	24	17
Padova	19	7	3	9	24	26	17
Torino	19	5	6	8	19	26	16
Spal	19	5	5	9	22	34	15
Lecco	19	4	7	8	18	31	15
Udinese	19	4	5	10	20	37	13
Bari	19	3	5	11	16	36	11
Lazio	19	2	6	11	16	36	10

Prihodnje tekme (19.2.1961)

Atalanta-Catania, Bari-Fiorentina, Sampdoria-L. R. Vicenza, Napoli-Lazio, Padova-Lecco, Bologna-Milan, Juventus-Spal, Roma-Torino, Inter-Udinese.

B LIGA

IZIDI

*Brescia-Triestina	1-0
*Genoa-Como	0-0
*Messina-Verona	1-0
*Novara-Catanzaro	3-1
*Ozo Mantova-Palermo	0-0
Reggiana-*Parma	1-0
*P. Patria-Alessandria	3-1
*Sambenedett.-Marzotto	2-0
*Simmonza-Foggia	2-0
*Venezia-Prato	1-0

LESTVICA

Simmonza	21	9	9	3	20	10	27
Palermo	21	6	14	1	27	13	26
Mantova	21	10	6	5	24	14	26
Messina	21	7	10	4	25	18	24
Venezia	21	9	5	7	23	19	23
Samben.	21	7	8	6	20	21	22
Reggiana	21	8	6	7	21	29	22
Como	21	8	6	7	22	23	22
Novara	21	8	6	7	19	22	22
P. Patria	21	7	7	7	23	21	21
Alessand.	21	7	6	8	27	24	20
Catanzaro	21	8	4	9	26	27	20
Triestina	21	6	3	7	15	21	20
Genoa	21	9	8	4	26	21	19
Prato	21	6	7	8	20	23	19
Parma	21	5	8	8	19	18	18
Brescia	21	6	6	9	21	21	18
Verona	21	5	6	10	17	31	16
Foggia	21	4	7	10	17	27	15
Marzotto	21	5	3	13	17	36	13

Prihodnje tekme (19.2.1961)

TRIESTINA-OZO MANTOVA, Foggia-Alessandria, Como-Brescia, Pro Patria-Catanzaro, Verona-Genoa, Novara-Palermo, Marzotto-Parma, Prato-Sambenedettese, Messina-Simmonza, Reggiana-Venezia.

Športne stave

TOTOCALCIO

Bari-Inter	(1-1)	X
Fiorentina-Sampdoria	(1-0)	1
Lanerossi-Bologna	(2-2)	X
Lazio-Juventus	(1-4)	2
Lecco-Catania	(2-2)	X
Milan-Padova	(3-0)	1
Spal-Atalanta	(2-1)	1
Torino-Napoli	(1-0)	1
Udinese-Roma	(2-1)	1
Genoa-Como	(0-0)	X
Parma-Reggiana	(0-1)	2
Torres-Anconitana	(0-0)	X
Salernitana-Trapani	(1-0)	1

KVOTE:
13 — 2.042.000
12 — 120.000 lir

TOTIP

1.	—	1. Scimitarra	X
	—	2. Rutenio	1
2.	—	1. Fanfaluca	2
	—	2. Bernard	1
3.	—	1. Raspone	1
	—	2. Naldi	1
4.	—	1. Merano	X
	—	2. Rinviato	1
5.	—	1. Eris	X
	—	2. Laurentina	X
6.	—	1. Olmo	2
	—	2. Con-Or	1

KVOTE:
12 — 2.313.333
11 — 85.679
10 — 8.978 lir

Po nedeljskem neuspehu v Vidmu Roma vedno niže v razpredelnici - Fiorentina postaja nevarna

Nedeljsko nogometno kolo ni prizaneslo vodilnemu Interju. Herrerovi igralci so upali na popoln uspeh, toda iz Barija so morali odpotovati le z eno točko v žepu. S to so sicer obdržali vodilno vlogo, toda niso mogli preprečiti, da bi se jim Juventus nevarno približal.

Juventus je bil v nedeljo najbolj uspešen. Ne samo zaradi izdatne zmage nad šibkim Laziom, temveč tudi zaradi tega, ker je izpodrinil Romo in se vsidral na drugo mesto. Juventusovi igralci so pokazali v Rimu res nenavadno igro, ki jim je prinesla pričakovano zmago.

Tudi Milančani so slavili uspeh na domačih tleh. Padova je gostovala na njihovem igrišču in čeprav je Rocco skušal s svojo taktiko verižne obrambe rešiti rezultat, se mu to tokrat ni posrečilo. Dvakrat Altafini in enkrat Galli sta se znala izmuzniti varstvu obrambe nasprotnikov in sta trikrat pretresla Pinovo mrežo. Padovi je treba priznati, da je naredila vse, da bi zadržala napad Milančanov, toda imela je smolo, ker je prestrogi sodnik nezasluženo izključil iz igre Tortula. Tedaj je bilo že 1:0 za Milančane in z enim igralcem manj je bila usoda za Padovance že vnaprej zapečatena.

Fiorentina je v nedeljskem kolu dosegla že tretji zaporedni povoljni rezultat. Tokrat je odpravila, pa čeprav s težkočo in s pičlim 1:0 nevarno Sampdorio, ki ni bila daleč od neodločenega izida. Zmaga je pripadla Florentincem, predvsem ker so bili napadalci pod vodstvom Da Coste bolj živahni in bolj nevarni. Naj samo omenimo, da bi lahko Fiorentina povečala rezultat, če ne bi Hamrin dvakrat zastreljal dve izredni priložnosti za gol. Sampdoria pa je bolj pazila na ozadje moštva, zaradi česar so bili v napadu samo trije igralci, ki seveda proti močni florentinski obrambi niso mogli ničesar.

Catania je napravila vse, da bi si obdržala vidno mesto v lestvici in je šla na igrišče Lecca z namenom, da si zagotovi zmago. Uspelo pa ji ni, ker so domačini vztrajno odbijali napade nevarnih gostov in so celo prvi prišli v vodstvo. Domačini so zopet zadeli cilj, toda pet minut kasneje so gostje ponovno izenačili. Vse to se je zgodilo v prvem polčasu, medtem ko se v drugem ni nobenemu posrečilo priti do odločilnega dosežka.

Bologna ni razočarala v Vicenzi. Prisilila je domačine, da so ji po borbeni igri prepustili točko. Sicer rezultat ne predstavlja verne slike sil na igrišču ker je Lanerossi skoraj ves čas srečanja prevladoval. Bolonjčani pa so bili hitrejši pri izvedbi akcij in so že v 7' spravili domačine s prvim golom v resno zagato.

Tudi Spal je praznoval zmaga nad netočno in nervozno Atalanto. Domačini so dosegli uspeh v glavnem zaradi bolj preciznih strelov na gol, medtem ko so bili gostje precej netočni in tu pa tam tudi premalo borbeni. Tudi Turinčani so prišli do dveh točk z Napolijem, pa čeprav se lahko reče, da si gostje poraza niso zaslužili: bolj pravičen bi bil namreč neodločen rezultat.

Sploh je celotno srečanje razočaralo in je precej razburilo duhove gledalcev. Že v 30' se je moral sodnik zateči k zdravniku, da mu je razkužil majhno rano na roki. Nekdo je namreč vrgel kamen, ki je sodnika zadel. Kasneje je moral isti izključiti iz igre Bodija in Locatellija, ki sta hotela fizično obračunavati med seboj.

Videmčani so uspešno zaključili srečanje z Romo. Za njih je bila to tekma resnice, katero so morali končati v svojo korist. Neodločen rezultat jim namreč ne bi zadostoval in bi Videmčane pustil še vedno v dvomu. Z dvema nedeljskima točkama pa se je enajstorica iz Vidma dvignila nekoliko više v lestvici ter je pustila za seboj Lazio in Bari.

Nedeljski nasprotnik je bil nevaren, zaradi česar so Videmčani šli na igrišče s taktiko previdne obrambe. Šele ko so spoznali, da Roma ni tako strašilo kot so pričakovali, so se domačini sprostili in so se pognali v napad, ki jim je prinesel tudi zmago. Največjo zaslugo za uspešen konec tekme ima videmska obramba, ki je znala onemogočiti napad gostov in še posebno odličnega Lojacona. Tehnično gledano so bili Rimljani za spoznanje boljši od domačinov, toda imeli so smolo, da sta oba igralca na krilih odpovedala. Prav v tem kakor tudi v dejstvu, da je tudi Sassi odpovedal je treba iskati vzroke njihovega poraza, ki jih je precej drago stal: z drugega mesta je roma zdrknila nič manj kot na 5. mesto.

Tudi v prvenstvu B lige ostre borbe

Za Triestino ni več možnosti za prestop v višjo kategorijo?

Z nedeljskim porazom je šel zadnji up po vodi tudi Genoi in Alessandriji

Triestina je z nedeljskim porazom na igrišču Brescie morda zgubila zadnje upanje, da bi se prerila do vrha lestvice in začela pohod proti A ligi. Sicer ni edino moštvo, ki je začelo prvenstvo s ciljem promocije v višjo kategorijo. Tudi Genoa in Alessandria sta imeli isti namen in kot Triestina, sta se morali tudi ti dve enajstorici predati usodi, ki ju bo prav gotovo obsodila, da bosta ostali kjer sta danes.

Pravici na ljubo povedano je imela Brescia, pa čeprav je igrala ob spodbujanju 12 tisoč lastnih navijačev, večji strah za poraz kot Triestina sama. Na drugi strani pa so Tržačani upali vsaj na neodločen rezultat, katerega je bilo možno doseči. Tekma pa je potekala drugače in Triestina se je vrnila domov s porazom, medtem ko so njeni upi odplavali po vodi. Krivdo za ta poraz lahko iščemo v vrstah Triestine same, predvsem ker so bili igralci precej leni in so se zbudili šele po prejetem golu. Žal pa je bilo prepozno, ker so domačini napeli vse sile, da bi preprečili nevarne napade tržaških igralcev, ki so kot podivjani šli v akcijo, da bi si zagotovili vsaj točko.

Od Tržačanov se je izkazala samo obramba, medtem ko sta bila v napadu precej v senci Fortunato in Fogar. Tudi Trevisan je razočaral, vendar njegov neuspeh moramo pripisati slabi taktiki, ker mu je trener poveril nalogo, da zastraži Venturija, ki v resnici ni bil niti toliko nevaren. Igra sama je bila precej monotona in obe enajstorici sta zgrešili številne priložnosti. Triestina je imela eno samo izredno priložnost za dosego gola. To je bilo v prvih minutah igre, ko se je Fogar sam znašel z žogo pred nasprotnim vratarjem. Žal pa je zgrešil in žoga je postala lahek plen Moschionija.

Prvi polčas se je končal brez gola in ker je to zadostovalo Triestini, ni šla v napad. To pa je drago plačala, ker so domačini v 25' s Ferazzijem dosegli neobranljiv gol. Po tej hladni prhi se je Triestina zbudila in vsi igralci brez izjeme so se pognali v napad in začeli tu pa tam nevarno ogrožati vrata domačinov. Toda kar niso dosegli s svežimi silami, niso mogli doseči niti proti koncu igre, ko so bili utrujeni in nervozni. Sicer so imeli priložnost za izenačenje, toda sodnik jim ni prisodil enajstmetrovke, katero bi moral priznati, ker je eden od domačinov ustavil žogo z roko prav v kazenskem prostoru.

Če je Triestina izgubila vse upe, to velja tudi kot smo že omenili za Genoo, ki je morala v nedeljo na lastnem igrišču prepustiti Comu točko. Alessandria pa je v Busto Arsiziu doživela poraz, ki ji je pokopal vse nade.

Na vrhu lestvice še ni vse jasno, pa čeprav je Simmenthal iz Monze trenutno na vodilnem mestu. Ta stolček sta ji začela resno ogrožati Palermo in OZO iz Mantove, ki sta v nedeljskem kolu zaključila medsebojno srečanje neodločeno brez gola. Palermitanci so tako dosegli 14 neodločenih izidov, od katerih 8 na tujih igriščih. Sploh so Sicilijanci šli na igrišče z edinim ciljem, da poberejo točko, ki bi jim zadostovala, da se nevarno približajo vodilnemu moštvu v pričakovanju lepše priložnosti za končni naskok na vodilno mesto. Mantovi pa je pripadlo tretje mesto, medtem ko je takoj za njo, pa čeprav z dvema točkama razlike, Messina, ki je s težkočo odpravila goste iz Verone.

Novara si je v nedeljskem kolu privoščila goste iz Catanzara, katere je brez posebnih zaslug odpravila s 3:1. Edino zunanjo zmago v nedeljskem kolu je dosegla Reggiana, ki je gostovala v Parmi. Gostje so znali izrabiti eno izmed redkih odličnih priložnosti in so zadeli v cilj. Sicer so bili domačini stalno v napadu, toda njihovi igralci so se vedno znašli pred nepremostljivim zidom obrambe gostov, ki niso dovoljevali, da bi nevarno ogrožali njihova vrata.

Srečanje v San Benedettu del Tronto je precej razočaralo razmeroma številne gledalce. Tehnično je bila igra na obeh straneh zelo slaba, pa čeprav so bili gostje iz Valdagna tu pa tam precej nevarni. Živčnost obrambe pa jim je zaigrala slabo šalo, ker se je Marzotto znašel z enim dosežkom pasive zaradi avtogola. To je opogumilo domačine, da so močneje pritisnili na goste, ki so morali tudi popolnoma kloniti.

Za beneško moštvo je bil nedeljski nasprotnik iz Prata precej trd oreh. Domačini so sicer napravili vse, da bi spravili na kolena nasprotnike, kar se jim je posrečilo šele četrt ure pred koncem igre.

Mednarodni mladinski nogometni turnir

Moštvu Juventusa največjo lovoriko

Drugo mesto je zasedel Lanerossi, tretje Inter, četrto pa Milan

VIAREGGIO, 13. — Juventus je letos zmagal na mednarodnem mladinskem nogometnem turnirju. V finalni tekmi je premagal mladince Lanerossija iz Vicenze z 2:0. Oba gola je dosegel v drugem polčasu Cavallito.

Zmaga turinskega mladinskega moštva je sad živahne in tehnično lepe igre kakor tudi skrbnih priprav. Kot v prejšnjih tekmah tega 13. turnirja za pustni pokal, je turinsko moštvo prevladovalo na igrišču tako kot celota kakor med posamezniki. Nasprotniki pa so imeli v vratarju najboljšega igralca, saj je prav Filippi ubranil najmanj tri žoge, ki so bile namenjene v mrežo. Igralci Juventusa so brez prestanka napadli, vendar niso mogli priti Filippiju nikoli do živega. V drugem polčasu so pritisk ojačili in že v 7' je Cavallino poslal Ninnijev predložek v vrata nasprotnikov iz Vicenze.

Vzpodbujen od uspeha je Juventus vztrajal v napadu in Cavallito je z drugim golom v 35' dokončno dosegel rezultat, ki je lastnemu moštvu prinesel največjo lovoriko turnirja. Moštvi sta nastopili v naslednjih postavah:

Juventus: Ferrero (Cassani); Benedetto, Bello; Mazzia, Papetti, Bianchi; Stacchino, Cavallito, Babetto, Castano, Ninni.

Lanerossi: Filippi; Zanon, Galassini; Ghirardelli, Stenti, Piola; Busato, Fontana, Boschi, Rigotto, Facci.

Za tretje in četrto mesto sta se spoprijela Inter in lanskoletni zmagovalec Milan. Zmagali so prvi s 5:2, medtem ko se je prvi polčas končal z 2:0 v korist Interja. Milan je popolnoma odpovedal in je redkokdaj je sprožil nevarne napade. Nasprotno pa so bili igralci Interja posebno po zaslugi Corsa, Rancatija in Mascalaita za razred boljši kot nasprotniki.

Pred začetkom finalnega srečanja so izročili sodniku Rigatu iz Mester tradicionalno zlato piščalko, ob koncu pa je župan Viareggia prof. Cateili nagradil zmagovalca in razdelil tudi drugim razne nagrade.

—«»—

Nogomet za jugoslovanski pokal

Po zmagi nad Beogradom Splitčani v četrtfinalu

SPLIT, 13. — V nedeljo so odigrali zaostalo nogometno tekmo za jugoslovanski pokal med domačim moštvom in Beogradom. Zmagala je enajstorica Splita z 1:0, s čimer je izločila Beograjčane iz nadaljnjega dela tekmovanja.

V četrtfinalu, ki bo 26. t. m., se bodo srečali naslednji pari:

V Splitu: **Hajduk - Sibenik**

V Tuzli: **Sloboda - Split**

V Skopju: **Vardar - Radnički** (Beograd)

V Borovu: **Borovo - Varteks**

Italijansko košarkarsko prvenstvo

Ignis zadal Triestini najhujši letošnji poraz

Tudi v Benetkah zmaga ženske ekipe Ginnastice - Uspeh Julie v mestnem derbyju s CMM

Ob koncu prve tekme v tržaški športni palači je le 20 točk ločilo Triestino od Ignisa. V nedeljskem gostovanju na domačih tleh istega moštva Tržačani niso znali ponoviti tega moralnega uspeha. Posledica je bila, da so zapustili igrišče v Vareseju z najhujšim porazom letošnjega leta. Domačini so namreč premagali Ginnastico s 103:54.

Razlika petdesetih točk je ogromna, a kljub temu kronisti pravijo, da so Tržačani dobro igrali in da so trdovratno branili svojo cono. Če je ta ocena pohvalna za Tržačane, zadovoljuje še bolj domačine, ker dokazuje, da so trenutno v izredni formi in imajo boljše pogoje, da si spravijo v žep naslov italijanskega prvaka.

Začetek igre je potekal s Tržačani v napadu, s čimer so precej zmedli nasprotnikovo obrambo. Ta elan pa je trajal le malo časa in po prvih minutah so domačini prevzeli vajeti igre v svoje roke. Tržačani so se odporno branili skoraj do konca prvega polčasa, ko so domačini z vrsto nevzdržnih prodorov odločno prešli v vodstvo in si praktično že v tem delu igre zagotovili zmago.

V začetnih potezah drugega dela srečanja so skušali Tržačani zmanjšati razliko, toda tokrat obramba nasprotnikov ni popustila in je celo spretno zalagala napadalce z izrednimi žogami. Tržačani so ponovno odpovedali in so tako postali plen razigranih domačinov, ki so realizirali z vseh položajev. Končno je sodnikova piščalka vendar zaustavila nevzdržne domačine in prihranila Tržačanom še izdatnejši poraz.

Rezultati tekem I. moške lige so naslednji:

Ignis-Ginnastica 103:54
Virtus-Biella 75:56
Pesaro-Gira 93:58
Stella Azzurra-Petrarca 57:56
Simmenthal-Livorno 86:55
Lazio-Fonte Levissima 62:59

ŽENSKA LIGA

Na sporedu ženskega prvenstva je bil v nedeljo domači derby med petorico CMM in Julio. Igralke slednjega moštva so še enkrat potrdile sloves, da znajo zmagati v izrednem finišu, ki doseže vrhunec prav v zadnjih trenutkih igre. Vsa moč Julie je v odlični kondicijski pripravi igralk, ki zmorejo precejšnjo hitrost do zaključnega žvižga. CMM pa je pravo nasprotje: v teku tega prvenstva je klonilo prav v zadnjih zanjo skoraj vedno usodnih trenutkih. To se je zgodilo tudi v nedeljo, ko so igralke CMM morale prepustiti zmago Julii z 49:43.

Ostali dve tržaški ekipi so igrali na tujih igriščih. Ginnastica je morala na gostovanju v Benetkah napeti vse sile, da se je lahko vrnila s obema točkama domov. Če bi šlo tako naprej, bo morala Triestina prepustiti prvo mesto Videmčankam. To se zgodi le, če ne bo Tarabocchia kaj kmalu okrevala. S to igralko pa zna biti Triestina izredno močna in napadalna, kar je dokazala tudi v dimnem srečanju z videmskimi tekmicami.

V Vicenzi pa je ekipa Hausbrandt naletela na nepričakovano žilavega nasprotnika, ki je po začetni zmedi bolj del nosno zaigral. Domačinke so najprej dohitele tržaško ekipo in si nato priborile nekaj tisto prednosti, katero so obdržale kljub naporu Tržačank.

Rezultati ženskega prvenstva so naslednji:

Julia-CMM 49:43
UCSI-Ginnastica 48:58
Portorico-Hausbrandt 36:59

Svetovno prvenstvo v dvosedežnem bobu

Monti in Siorpaes potrdila premoč

Zmagovita italijanska posadka izboljšala rekord proge - Drugi Američani, tretji pa zopet Italijani

LAKE PLACID, 13. — Italijan Eugenio Monti je obdržal naslov svetovnega prvaka v dvosedežnem bobu. Italijanska posadka Monti - Siorpaes je v zadnji vožnji na svetovno prvenstvo dosegla nov rekord proge kot prestavlja nov rekord tudi skupni čas vseh štirih veljavnih voženj.

Drugo mesto je pripadlo presenetljivi posadki ZDA. I., medtem ko je druga italijanska posadka Zardini - Bonagura zasedla tretje mesto pred nemško Schelle - Gobl.

Lestvica svetovnega prvenstva v dvosedežnem bobu je naslednja:

1. ITALIJA I. (Eugenio Monti-Sergio Siorpaes) 1'16"62, 1'10"66, 1'11"17, 1'09"22: 4 minute 42"67
2. ZDA I. (Gary Sheffield - Jerry Tennant) 1'11"90, 1' in 12"23, 1'11"14, 1'10"47: 4'45"74
3. Italija II. (Sergio Zardini-Romano Bonagura) 1'12"30, 1'11"65, 1'10"22, 1'12"45: 4 minute 46"62
4. Nemčija I. (Franz Schelte-Otto Gobl) 1'11"75, 1'11" in 86, 1'12"64: 4'47"66
5. Švica II. (Max Angst - Gopf Kottman) 1'11"46, 1' in 12"64, 1'13"13, 1'10"50: 4'47"73
6. Švica I. (Hans Zoller-Werner Thurnheer) 1'13"31, 1' in 12"57, 1'10"26, 1'11"62: 4'47"76
7. ZDA II. (Anthony Hash - Robin Dixon) 4'48"24
8. Velika Britanija I. 4'48"50
9. Kanada II. 4'50"83
10. Švedska I. (Gunnar Ahs - Borpe Hedblom) 4'52"03
11. Velika Britanija II. (Suffelk-Jewis) 4'57"82
12. Kanada I (Gordon-Currier) 4'58"01
13. Španija (Satorius - Munoz) 4'58"19
14. Avstralija I. (Isser - Isser) 4'59"04
15. Avstrija II. (Tonn-O'Toole) 5'08"45
16. Belgija I. (Clara-Lippens) 5'11"15
17. Belgija II. (Hubert-Thierry) 6'04"68.

NAMIZNI TENIS

Včeraj se je nadaljeval pokrajinski namiznoteniški turnir, ki je dal sledeče rezultate:

Finale moških dvojic: Fiorramo - Ragusin (RAS) — Mario - Nonoli - Runco (Istria) 2:1.

Ženske dvojice: Di Benedetto - Zotti (RAS) — Mijot - Battisti (Bor) 2:0 (21:4, 21:13).

Mešane dvojice: Di Benedetto - Floramo F. (RAS) — Basta - Kovačič (Bor) 2:0 (21:16, 21:18).

Moški: Floramo (RAS) — Crechici (Soffitta) 3:2.

Ženske: Di Benedetto (RAS) — Zotti (RAS) 2:1.

Ženske (junior): Bandi (RAS) — Svab (Bor) 1:2 (21:23, 21:16, 16:21).

—«»—

Presenetljivo v Tarvisio

Dino De Zordo prvak v skokih

TARVISIO, 13. — Italijansko prvenstvo v smučarskih skokih, ki je bilo v nedeljo, je končalo s presenetljivim rezultatom: Nilo Zandanel, ki je med treningom najboljši, je moral svoj lanski naslov prepustiti Dinu De Zordu, ki je sicer skočil manj kot lani, a je prvak, a je dobil boljšo oceno za slog.

Rezultati prvenstva so naslednji:

1. DINO DE ZORDO (FF. GG. Predazzo) (63, 65 metrov) 220,5 točk
2. Nilo Zandanel (FF. GG. Predazzo) (64, 62,5) 220,5
3. Bruno De Zordo (FF. GG. Predazzo) (62, 62) 213,5; 4. Pigi Pennacchio (FF. GG. Predazzo) (59, 58) 208; 5. Sandro Ferrari (FF. GG. Predazzo) (60, 55) 193; 6. Aldo Pedrotti (FF. Oro Moena) 192,5; 7. Renato Steffè (FF. Oro Moena) 184,5; 8. Remigio Pinzani (FF. Lussari) 182,5; 9. Livio Dorigo (FF. GG. Predazzo) 182; 10. Giancarlo Silvagni (FF. GG. Predazzo) itd.

Pestro delovanje smučarjev in smučark

Karl Schranz v Ortiseiu Hecherjeva v San Martinu

Obema predstavnikoma avstrijskega smučarskega športa prvo mesto v kombinaciji - Burger zmagovalec v slalomu

ORTISEI, 13. — Tudi v drugem dnevu tekmovanja za pokal treh ladinskih občin so Avstrijci praznovali popolno zmagoslavje. Avstrija si je zagotovila v nedeljskem slalomu prva štiri mesta, v kombinaciji pa so smučarji z onkraj Alp zasedli prva tri mesta.

V slalomu je zmaga pripadla Martinu Burgerju pred Karlom Schranzem, ki pa je prišel do prvega mesta v lestvici kombinacije. Vsi najboljši smučarji in tudi Duvillard, ki je zmagal v spustu, so bili ali zaradi padcev ali diskvalifikacije kaj kmalu odrezani od borbe za prvo mesto. Od Italijanov se je samo Bruno Alberti preril med najboljše in je zasedel peto mesto v slalomu ter častno četrto mesto v kombinaciji.

Rezultati so naslednji:

SLALOM

1. MARTIN BURGER (Av.) 124"8, 2. Karl Schranz (Av.) 125"6, 3. Hias Leitner (Av.) 126"3, 4. Heini Messner (Av.) 126"7, 5. Bruno Alberti (It.) 129"5.

KOMBINACIJA

1. KARL SCHRANZ (Av.) 1,01 točke,
2. Heine Messner (Av.) 1,10,
3. Hias Leitner (Av.) 2,46,
4. Bruno Alberti (It.) 2,62,
5. Martin Burger (Av.) 2,70.

LESTVICA PO DRŽAVAH

1. AVSTRIJA 4,57 točke,
2. Italija 23,60, 3. Švica 37,34,
4. Kanada 43,61.

* * *

SAN MARTINO DI CASTROZZA, 13. — V ženskem tekmovanju za zimsko dolomitsko nagrado ponovna zmaga Traudl Hecherjeve, ki je kot že v slalomu prevladovala tudi v spustu. Avstrijki ni mogla nobena smučarka ogrožati zmage, niti njena rojakinja Haasova, ki je zasedla v spustu in tudi v kombinaciji drugo mesto. Med Italijankami je bila najboljša Maria Riva, ki je bila tretja v spustu, medtem ko se je Jerta Schir uvrstila na isto mesto v lestvici kombinacije.

Rezultati so naslednji:

SPUST

1. TRAUDL HECHER (Av.) 1'59"4,
2. Christl Haas (Av.) 2'00"8,
3. Pia Riva (It.) 2'02"7, 4. Grete Grander (Av.) 2'03"5, 5. Margherite Leduc (Fr.) 2' in 03"5, 6. Jerta Schir (It.) 2'03"8, 7. Jolanda Schir (It.) 2'04", 8. Edith Zimmermann (Av.) 2'04"4, 9. Therese Leduc (Fr.) 2'04"5, 10. Christl Staffner (Av.) 2'04"6, 11. Traudl Eder (Av.) 2'05", 12. Yvonne Ruegg (Šv.) 2'05"6, 13. Anny Famose (Fr.) 2'05"8, 14. Inge Senoner (It.) 2'06"1, 15. Faye Pitt (Kanada) 2'06"5 itd..

LESTVICA KOMBINACIJE (slalom in spust)

1. TRAUDL HECHER (Av.) 0,00 točke,
2. Christl Haas (Av.) 3,06,
3. Jerta Schir (It.) 5,08, 4. Christl Staffner (Av.) 6,28, 5. Jolanda Schir (It.) 7,36, 6. Edith Zimmermann (Av.) 7,75, 7. Yvonne Ruegg (Šv.) 8,02, 8. Margherite Leduc (Fr.) 8,21, 9. Anny Famose (Fr.) 8,87, 10. Janine Monterrain (Francija) 11,80 itd.

LESTVICA PO DRŽAVAH

1. AVSTRIJA A 0,00 točke,
2. Avstrija B 5,33 točke,
3. Italija A 8,06 točke,
4. Italija B 8,50, 5. Francija B 8,59, 6. Francija A 8,69, 7. Švica 8,88, 8. Velika Britanija 14,46, 9. Kanada B 15,19, 10. Jugoslavija 21,48, 11. Kanada A 22,04 točke.

BORIS PAHOR: 72.

Onkraj pekla so ljudje

Roman

In odganja jih, a podobe se čez hip vrnejo s še večjim bogastvom odtenkov. In so vse en sam, razmnožen dokaz predanosti in enkratne ljubezni, potem pa spet vsaka z zrnom neodločnosti v sebi. Zmeraj skrivalnica, zmeraj rešitev v izmikanje. A nato vsi ti zoprni pripomočki utemeljeni, da kljub vsemu postajajo vez, ki ga zaradi občutka negotovosti še bolj priklene nanjo. Moral bi biti mož, ki odloča in ki zavestno jemlje v varstvo ranljivo bitje, pa je bil sam še bolj ranljiv. Ob vsakem gibu na preži, za vsako senco poln dvomov. In namesto da bi se spoprijemal z resničnostjo, je zmeraj pripravljen, da se zateče v preteklost kakor k zalogi vrednosti, ki mu jih sedanjost ne more dati. Zraven pa ljubosumen do svoje svobode in neodvisnosti. A zdaj ko tista prostost postaja stvarnost, zdaj je ta svoboda podobna tihemu obupu. Hkrati pa zavest, da bi se, če bi se vrnila, ob prvem nesoglasju vse spet ponovilo. Ne, znal bi jo sprejeti, samo naj se vrne. In obljublja si, kakò mehek in uvideven bo. Kar čudila se bo. To pa se bo zgodilo, ker zdaj *zares dokončno* vé, da mora obvladati prikazni iz spomina, ne pustiti, da odločajo o njegovem vedenju.

Popoldne je ravno takò zeblo, samo ozračje je bilo še bolj mračno, ker so se oblaki zgostili. Diši po snegu in po terasah so telesa zavita v koce do pod pazduhe. A tokrat jih veliko zapusti ležalne stole in odide iz paviljona. In tak odhod ob času, ki je določen za ležanje, je nekaj izredno čudnega, skoraj neumestnega. In ta občutek daje posebno, rahlo potepuško noto zavesti, da grejo na pogreb. To pa predvsem zato, ker so večinoma bivši vojni ujetniki in njihovo razpoloženje ob smrti bivšega deportiranca ni obremenjeno s spomini. Tudi vez tovarištva ni tako živa. Zato podzavestno čutijo ugodje, da se lahko razgibljejo s sprehodom skozi park ob nenavadni uri. Skoraj radovedni so. O majhni stavbi na koncu parka, ob zidu, ki ločuje park od asfaltirane ceste, pa bi morebiti nikdar ne vedeli, da je mrtvašnica, ko bi ne šlo za bivšega deportiranca, ki nima svojcev; druge menda sorodniki takoj odpeljejo, če ni več pomoči.

Stopajo v gručah in nekateri imajo zamišljen pogled, a skupina z Julesom, Jojojem in Robertom je nepoboljšljiva. Pravzaprav Jules in Jojo.

«Takò, vidiš, te čez noč ni več, in angelci te odnesejo na perutnicah,» je potolaženo rekel Jules.

«Rajši zdaj par novih pljuč, kakor dvoje perutnic na drugem svetu,» je zagodrnjal Jojo. «A?»

«A če bo treba iti navkreber?» In Jules se ogledajo «Preveč bom zasopel.»

«Pa tudi preveč hudoben si, da bi ti kdo dal perutnice!»

Jules se je ustavil sredi poti.

«Ne,» je rekel, «jaz mislim, da jih bodo na drugem svetu dobili spet tisti, ki imajo zdaj zdrava pljuča in dosti denarja, da lahko bandajo in ljubijo po svoji mili volji.»

«Takò je,» je rekel Robert.

Jojo: «Kadar si enkrat v močniku, se ne izvlečeš zlepa iz njega.»

Jules pa je zakašljal in vzdihnil:

«Ali si predstavljate Jojoja s perutnicami?»

Gruča se smehlja.

«Ko da bi dali perutnice kitu.» In Jules dene dlan pred usta kakor otroci, ki hočejo skriti smeh.

In ni mu všeč, da so takò vsakdanji, a vendar jim je na tihem hvaležen, da so takšni. Takò se lahko izgubi v njihovem besedičenju kakor v šumenju, ki ne dopušča, da bi sledil svojim mislim. Pravzaprav občutkom. Je namreč, ko da bi ga nepričakovano zajel neznan strah. Ne boji se mrtvega telesa. Kako bi, če jih je toliko znosil. Ne boji drobne, sive, pritlične stavbe s ploščato streho, ko pa je vajen notranjosti večne peči. A vendar bi najrajši ne šel, in ko stopajo mimo paviljona za bolničarke, hote misli na njeno sobo in na predmete v nji. Potem na sobo gospodične Riviére, ki je zraven njene. Pravilno da je slutil o Claire, je rekla, ko sta hodila po Montmartru, od električnega kuhalnika je začelo goreti v njeni sobi, ona pa je bila v vasi in so zato morali vdreti v njeno sobo. V omari so našli gumijasti aparat, s katerim se žene opašejo, da se ljubijo same, brez moškega. A na levo je skozi golo drevje razločno videti četrti paviljon in takò vidi Naleckega, ki je zdaj dosti slabši, tako da rajši pomisli na njuno prvo srečanje tam. Tisti popoldan, ko je prinesla termometer. Da, nato se je vrnila ponj in snela ruto z glave ter si pred njegovim ogledalom popravila kosme plavih las.

Nedaleč hodi sam Charles, tih in za spoznanje ločen od drugih. Stopil bi k njemu in ga vprašal, kaj čuti. A vsakdo je v tem sam, kakor je bil kljub reskonični množici obsojencev nekoč sam. Da, je, ko bi se bal, da bo našel v mrtvecu nekoga, ki je prišel od *tam*, da bi bil pokopan tukaj. Ko da bi se upiral misli, da bi v to sedanje ozračje s parkom, cesto, francosko vasjo ob cesti, stopil nekdo iz ozračja pogina. In zaveda se, da ta hip ni v njem samo nerazločen strah, ampak tudi odtenek sovraštva. Saj, upira se temu in zelo natanko vé, kako iskreno prizadet in tovariško naklonjen je človeku, ki se je vrnil od tam, a je zdaj